

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

JOSEF PÍSAŘ

Univerzita Pardubice

Filozofická fakulta

Výběr kontribucí v městě Přelouči v letech 1641-1646

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Josef Písař**
Osobní číslo: **H19398**
Studijní program: **B7105 Historické vědy**
Studijní obor: **Kulturní dějiny**
Téma práce: **Výběr kontribucí v městě Přelouči v letech
1641-1646**
Zadávající katedra: **Ústav historických věd**

Zásady pro vypracování

Student provede obsahovou analýzu dosud nevyužitého pramene, kterým je rejstřík výběru válečných kontribucí v městě Přelouči z let 1641-1646. Provede rekonstrukci samotné logistiky výběru této dávky a vyhodnotí její dopad na ekonomiku města v závěrečné fázi třicetileté války. Zjištěné skutečnosti interpretuje v kontextu širších dějin města a regionu v závěrečné fázi třicetileté války.

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

Josef Ledr, Dějiny města Přelouče, Přelouč 1926

Petr Vorel, Dějiny města Přelouče, díl II. (1618-1848), Přelouč 2002
další početná obecná literatura k dějinám třicetileté války

Vedoucí bakalářské práce: **prof. PhDr. Petr Vorel,
CSc. Ústav historických
věd**

Datum zadání bakalářské práce: **30. března 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. března 2022**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.

děkan

V Pardubicích dne 30. listopadu 2021

doc. Mgr. Pavel

Marek, Ph.D.

vedoucí katedry

Prohlašuji:

Práci s názvem Výběr kontribucí v městě Přelouči v letech 1641-1646 jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Přelouči dne

Josef Písař

Poděkování

Rád bych nejprve co nejupřímněji poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce prof. PhDr. Petru Vorlovi, CSc. za poskytnutou pomoc a důležité rady a připomínky, se kterými jsem mohl práci napsat. Velké díky patří i celé mé rodině, která mne po celou dobu mého studia výrazně podporovala, za což jsem jim velice vděčný.

Název

Výběr kontribucí v městě Přelouči v letech 1641-1646

Anotace

Bakalářská práce se specializuje na vybírání kontribučních peněz v městě Přelouči na sklonku třicetileté války. V této souvislosti je zpracováno hospodaření daného města, kdy si městská rada vedla agendu v rozmezí let 1641-1646. Toto hospodaření je zpracováno v kontextu probíhající třicetileté války v Přelouči a v širokém náhledu obecných tvrzení o této válce.

Klíčová slova

Přelouč, třicetiletá válka, kontribuce, městské počty, 17. století

Title

Contribution-collection in the town of Přelouč during the years 1641-1646

Annotation

The bachelor's thesis specializes in the collection of contribution money in the city of Přelouč at the end of the Thirty Years' War. In this context, the economy of the given city is processed, when the city council kept its agenda in the years 1641-1646. This analysis is processed in the context of the Thirty Years' War in Přelouč and in a broad overview of general statements about this war.

Keywords

Přelouč, The Thirty Year's War, contribution, city numbers, 17th century

OBSAH

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	3
ÚVOD.....	10
1. Vývoj v českých zemích za třicetileté války	12
1.1 Poměry v zemi v předbělohorské době.....	12
1.2 Počátek války.....	13
1.3 Situace v zemi v polovině třicátých let.....	17
1.4 Závěr války	19
2. Město Přelouč za třicetileté války.....	21
2.1 Historický vývoj města do třicetileté války	21
2.1 Přelouč po Bílé hoře	24
2.2 Třicátá léta 17. století	27
2.3 Tažení Švédů na Pardubicko	29
2.4 Resumé válečných škod.....	30
2.5 Požár roku 1641	31
2.6 Život pokračuje za provizorních podmínek.....	32
3. Hospodaření města Přelouče v letech 1641-1646.....	35
3.1 Městské počty za rok 1641-1642.....	35
Počet peněz zádušních.....	43
Počet peněz špitálních	44
3.2 Městské počty za rok 1643-1644.....	44
Počet z peněz zádušních	46
Počet z peněz špitálních	47
3.3 Městské počty za roky 1644-1646.....	47
Jiný počet z peněz špitálních.....	49
Jiný příjem a počet peněz zádušních	51
4. Kontribuční peníze města v rozmezí let 1641-1646	54
4.1 Počet peněz kontribučních z let 1641-1642.....	55
4.2 Počet peněz kontribučních z let 1643-1644.....	60
ZÁVĚR.....	65
Ediční příloha-Hospodaření města Přelouče nad Labem v letech 1641-1646....	67
Seznam použitých zdrojů:	99

Seznam obrázků:

Obrázek 1 - Mapa komorního panství Pardubice za třicetileté války, Josef Písař, vlastní ilustrace, zdroj převzat dle předlohy z monografie: Šebek, F. Dějiny Pardubic, I., s. 140	23
Obrázek 2 - Úvodní zápis přeloučského městského počtu z roku 1641-1642, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk.....	37
Obrázek 3 – Položky Nových příjmů, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk	39
Obrázek 4 - Položka Vydání ..., Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk	42
Obrázek 5 - Stránka počtu peněz špitálních, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk	50
Obrázek 6 - Starý a nový příjem peněz zádušních, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk	53
Obrázek 7 - Úvodní stránka kontribucí z let 1641-1642, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk	56
Obrázek 8 - Stránka položky Vydání kontribucí z roku 1641-42, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk	58
Obrázek 9 - Součet Vydání a Příjmů kontribucí z let 1641-42, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk	59
Obrázek 10 - Úvodní stránka kontribucí z let 1643-1644, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk	61
Obrázek 11 – Součet Vydání a Příjmů kontribucí z let 1643-44, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk	63

Seznam tabulek:

Tabulka 1 - Tabulkové sumární počty Přelouče	64
---	----

ÚVOD

Téma své bakalářské práce jsem si vybral ze dvou důvodů. Prvním důvodem je můj vztah k Přelouči. Žiji zde od narození, jsem hrdý na své město a jsem rád, že pocházím právě odsud. Druhým důvodem je můj dlouhodobý zájem o historické události. K mému nejoblíbenějšímu období patří éra raného novověku, konkrétně období třicetileté války. Tento konflikt 17. století byl na svou dobu poměrně neobvyklý a také velmi krvavý. Nešlo jen o náboženský spor, ale také o upevnění hegemonie států střední Evropy a s tím související nástup nových technik i taktik ve válečnictví. Rozhodl jsem se tedy spojit oba výše uvedené důvody. Zaměřil jsem se jednak na politické dějiny třicetileté války, ale také na denní život obyvatel města Přelouče. Název své bakalářské práce jsem zvolil na doporučení vedoucího mé práce pana prof. PhDr. Petra Vorla, CSc.

Cílem mé práce bylo přiblížit hospodaření města Přelouče na sklonku třicetileté války v letech 1641-1646. Díky knize městských počtů archivního fondu Velkostatku Pardubic, která je uložena v Státním oblastním archivu v Zámrsku, se mi podařilo pramen analyzovat a vytvořit jakýsi soupis městské agendy Přelouče za dané období. Mimořádnou pozornost jsem v práci věnoval účtům kontribučním, hlavně na co a za kolik byly peníze přijímány či vydávány a jakou úlohu tyto účty hrály v městské správě. Hospodaření města je zasazeno do kontextu probíhající války v českých zemích, speciálně v Přelouči.

Svou práci jsem rozdělil do čtyř kapitol, které se dále dělí na podkapitoly. V první části jsem popsal stručný vývoj třicetileté války v českých zemích od příčin konfliktu přes počátek války až po její závěr. Zde jsem využil převážnou většinu sekundární literatury na toto téma, např. Třicetiletá válka a evropská krize 17. století od Josefa Polišenského, dále monografii Radka Fukaly – Sen o odplatě: Dramata třicetileté války či monografii Arnošta Klímy – Dlouhá válka (1618-1648) a další početnou literaturu napsanou o tomto údobí.

V druhé části své práce jsem třicetiletou válku a její průběh zúžil na Přelouč. Tady jsem vylíčil, jak se válka dotýkala přímo i nepřímo města samotného. Přelouč se opakovaně stávala terčem císařských i nepřátelských vojsk, která se zde neustále střídala, vyjídala místní obyvatele a ztrpčovala jim jejich životy. Zde mi pomohla též sekundární literatura. Byla to monografie od Petra Vorla – Dějiny města Přelouče první a druhý díl, dále monografie Josefa Ledra – Dějiny města Přelouče nad Labem či Dějiny Pardubic první díl, první část od Josef Sakaře. Čerpal jsem také z pramenů vydaných v edici, hlavně Prameny k dějinám třicetileté války – Regesta fondu militare III.-VIII. díl od Václava Lívy.

V třetí části jsem se zaměřil na hospodaření Přelouče v letech 1641-1646. Po analýze pramene jsem rozpracoval městské počty Přelouče do tří období: první městský počet je z let 1641-1642, druhý se týká let 1643-1644 a třetí je zaměřen na roky 1644-1646. Tyto tři počty tvoří podobu soupisu jednotlivých položek, a to příjmy a výdaje městské rady. Jedná se o peníze obecní doplněné penězi zádušními a špitálními.

V poslední části jsem vyčlenil z městského hospodaření účty peněz kontribučních, na které jsem se zaměřil zvlášť. I zde jsem analyzoval všechny příjmy i výdaje a popsal jsem úlohu kontribucí během války.

Na konci své práce jsem z pramenu vytvořil registář položek v tabulkové formě. Registář obsahuje vždy městský počet za dané období. Jednotlivé položky jsem poté přepsal a přiřadil k dotýčným sumám vyčísleným písařem.

Mým velkým přáním je, aby má práce přispěla k novým poznatkům o dějinách Přelouče za třicetileté války a rozšířila tak informace o tomto období.

1. Vývoj v českých zemích za třicetileté války

Třicetiletá válka je pro mnohé termín a symbol sám o sobě. Někomu se vybaví útržky událostí důležitých milníků, jako je bitva na Bílé hoře, defenestrace místodržících, poprava 27 českých pánů či atentát na Albrechta z Valdštejna, a mnohé další. Všechny tyto indicie mají jednoho společného jmenovatele. Třicetiletá válka představovala největší, nejkrvavější a na tuto dobu poměrně zdoluhavý a rozsáhlý konflikt 17. století, který nejen zničil a rozebral celou raně novověkou Evropu, ale také změnil její chod na dlouhou dobu dopředu. Tento konflikt se dělí do čtyř etap: na válku českou (nebo také česko-falckou), která vše odstartovala, dále na válku dánskou, švédskou a v poslední řadě válku švédsko-francouzskou. Válka se dotkla přímo i nepřímo mnoha dnešních států Evropy. Ztráty na životech byly tak nesčetné, jako nikdy dříve.¹ Stejně jako ostatní konflikty začal i tento jednou velkou křivdou, ale také dlouhodobým bojem náboženských stran uvnitř Země Koruny české.

1.1 Poměry v zemi v předbělohorské době

Od roku 1526 nastoupila na český trůn dynastie Habsburků. Habsburkové byli rodem velice mocným a také horlivě katolickým. Koncem února následujícího roku byl korunován českým králem Ferdinand I. Habsburský. Po nástupu na trůn začal uplatňovat ve své politice prvky absolutismu, tedy nastavit jedinou víru – katolickou. Většina obyvatel země byla však utrakvistické víry, a to začalo přinášet velké obtíže. Kvůli těmto radikálním změnám, které se snažil Ferdinand I. prosadit, se proti němu v r. 1547 vzbouřila stavovská šlechta společně s městy a proběhl stavovský odboj. Panovník však tvrdě zasáhl a odboj byl potlačen. Největší ránu a hněv panovníka pocítila města. „*Tento čin znamenal ochromení městské stavovské obce.*“² Obyvatelstvu českých zemí začalo být jasné, že s Habsburky nebude lehké soužití. A i když byl v roce 1555 vydán augsburský náboženský mír, jenž zastával heslo „*Cuis regio, ius religio*“, tedy „čí země, toho víra“, tak v českých zemích se však toto nařízení moc neuplatnilo. Po Ferdinandovi se chopil trůnu jeho syn Maxmilián II. Za jeho vlády došlo načas k uvolnění poměrů v konfesijní otázce. Panovník byl sice také katolík, ale byl též nakloněn protestantské víře. Proto také v roce 1575, avšak bez písemného stvrzení, opětovně schválil tzv. Českou konfesi.³

¹ KLÍMA, Arnošt. *Dlouhá válka (1618-1648)*. Praha: Slovo, 1996. s. 8

² Sixt z Ottersdorfu a JANÁČEK, Josef. *O pokoření stavu městského léta 1547*. Praha: Melantrich, 1950. s. 26.

³ Jednalo se o uznání víry utrakvistické a víry Jednoty bratrské. Společně tyto dvě víry byly schváleny na zemském sněmu 1575

Následně po smrti Maxmiliána nastoupil na český trůn jeho syn Rudolf II. Právě v době jeho panování se začaly stále více vyostřovat poměry v zemi mezi oběma stranami. Prvním důsledkem vyostření vztahů byla krize v Donauwörthu v roce 1607, kdy Maxmilián Bavorský vtrhl s armádou do tohoto německého městečka a obsadil jej. Další důsledky přicházely vzápětí. O rok později došlo k vytvoření Protestantská unie.⁴ Jako odpověď na ni byla v roce 1609 vytvořena pod taktovkou Maxmiliána I. Bavorského Katolická liga. Mezi protestanty stále více panovala obava o rozhodnutích Rudolfa, a proto dne 9. července roku 1609 čeští stavové vymohli na Rudolfovi Majestát, jenž jim zaručil náboženské svobody. Jelikož listinu podepsal pod nátlakem stavů a byl tímto krokem ponížěn, přivolal v roce 1611 do země vojsko svého bratrance pasovského biskupa Leopolda a stavovská armáda za pomoci Matyášových vojsk pasovské ze země vyhnala. „*Po odražení zoufalého Rudolfova pokusu o zvrát poměrů v zemi a po následném nástupu uherského krále Matyáše II. na český trůn (1611) se situace v zemi na čas stabilizovala.*“⁵ O rok později Rudolf zemřel. Matyášovo působení v Čechách bylo však dost marné, jelikož se ukázal jako chabý a špatný panovník. Ještě za svého života v roce 1617 předal vládu svému bratranci Ferdinandovi Štýrskému. Matyáš se následně uchýlil do Vídně a místo něho v Čechách vládli zvolení místodržící, kteří plnili císařova rozhodnutí, prosazovali urputně katolickou víru a stávali se tak trnem v oku českých protestantských stavů. Rozpory mezi katolíky a protestanty více sílily a budoucí válka se jevila již jako nevyhnutelná.

1.2 Počátek války

Problémy a sváry mezi oběma stranami narůstaly. Když na konci roku 1617 byl zbořen kostel v Hrobech a došlo k zavření kostela v Broumově, podnítily tyto činy stavy k rozhodnutí o následné protiakci. Na jaře byl svolán sjezd do Karolina, kde se mělo o těchto aférách jednat. Na schůzi se rozhodlo, že se musí proti místodržícím, kteří byli z akcí v Hrobech a Broumově obviněni, výrazně zakročit. Tyto květnové dny byl vyplněny napjatou situací. Druhý den se sešli hlavní předáci stavů – Václav Budovec z Budova, Jindřich Matyáš Thurn, Václav Vilém z Roupova a další v paláci Smiřických na Malé Straně. Rozhodlo se o akci, která byla nenávratná. Stavové si rozdělili úkoly a příslušné kroky byly připravené k podniknutí.

Následující den 23. května brzy ráno se sešli všichni hlavní vůdcové spiknutí společně s dalšími stavovskými členy a vykročili na Pražský hrad. Když dorazili do České kanceláře v Ludvíkově křídle, místodržící zde byli konfrontováni s problémy, které v zemi vyvolávali, a

⁴ Sdružení protestantských říšských knížat a měst

⁵ VOREL, Petr. Zahájení „české války“ v kontextu vládního bankrotu roku 1615. In *Český časopis historický*, 2020. č. 4. s. 907

prohlášení za veřejné škůdce. Po krátkých hádkách mezi oběma stranami došlo k šarvátce a stavové odtáhli místodržící k oknu. Postupně byli z oken Pražského hradu defenestrováni Martinic, Slavata, společně s písařem Fabriciem. Tento akt defenestrace je považován za důsledek promyšleného plánu, a nikoliv důsledek nezvladatelných emocí radikálů.⁶ Zároveň je to symbolický počátek války české a odstartování války třicetileté. „*Boj, který vypukl v zemích habsburského soustátí, nezůstal dlouho pouze vnitropolitickým střetem.*“⁷

Následná situace v království po defenestraci začala nabírat nový rozměr. Na druhý den byla vytvořena vláda třiceti direktorů z řad šlechty, rytířstva a měšťanstva, kteří měli spravovat zemi, a začalo se s formováním stavovského vojska. Do čele armády byl zvolen Jindřich Matyáš, hrabě z Thurnu, jako vrchní velitel a jeho zástupce se stal polní maršálek a velitel jezdeckva Linhart Colona z Felsu.⁸ Kromě toho se také stavovská opozice začala obracet s žádostí o pomoc na své zahraniční spojence. Zatímco se v Čechách začínal výrazně upevňovat stavovský vliv, ve Vídni na císařském dvoře propukla veliká obava ze situace v českých zemích. A tak Ferdinand II. začal připravovat své vojsko na vpád do Čech. S pomocí Španělska byl vytvořen menší vojenský sbor a velitelem jezdeckva byl jmenován plukovník Dampierre. Za krátkou dobu císařská armáda získala i velitele všech armád generála Buquoye.⁹ K jeho armádě se přidalo i vojsko Katolické ligy v čele s Maxmiliánem Bavorským.

Na konci jarního období nastaly první vojenské operace. Boje probíhaly jak na českém území (hlavně v oblasti jižních a západních Čech), na Moravě, tak ale také poblíž Vídně. Dne 19. srpna 1619 byl sesazen z českého trůnu Ferdinand Štýrský a o několik dní později byl zvolen českým králem Fridrich Falcký. Ferdinand II. byl však 28. srpna zvolen císařem ve Frankfurtu nad Mohanem a jeho příznivci nemohli být více potěšeni.¹⁰ Boje byly silné na obou stranách. Zpočátku bylo vítězství i přes střídavé úspěchy i neúspěchy přikloněno stavovskému vojsku. Nicméně od roku 1620 se úspěchy v bitvách začaly překlápět na stranu vojsk císařských a katolické armády. Vše vyvrcholilo až v bitvě na Bílé hoře 8. listopadu roku 1620, kdy proti sobě stanuly v poli spojená vojska císařská a katolické ligy proti stavovské armádě. Boj začal kolem poledne, ale téměř za dvě hodiny již bylo po bitvě. Stavovská armáda byla rozprášena. Vojska vtrhla do města, kde loupila, pronásledovala a trýznila obyvatele. Zprávy z bělohorské pláně zvěděl Fridrich Falcký okamžitě a hned opustil se svou

⁶ PETRÁŇ, Josef. *Staroměstská exekuce*. Praha: Rodiče, 2004. s. 150

⁷ KLUČINA, Petr. *Třicetiletá válka: obraz doby 1618-1648*. s. 10

⁸ UHLÍŘ, Dušan. *Drama Bílé hory*. s. 31

⁹ POLIŠENSKÝ, Josef. *Třicetiletá válka a evropské krize 17. století*. s. 104

¹⁰ FUKALA, Radek. *Sen o odplatě: Dramata třicetileté války*. s. 88 a 89

manželkou Pražský hrad.¹¹ V prosinci 1620 pak uprchl z Čech navždy. Ještě na konci listopadu císař zrušil platnost Majestátu. Po neúspěchu na bělohorské pláni pocítili velmi záhy čeští stavové a obyvatelé země Koruny české tvrdé rány Ferdinanda II. „*Vše, co z Bílé hory zůstalo v obecném povědomí, byly mentální důsledky drtivé porážky, nedůstojné kapitulace a neschopnosti vzdorovat v kritické chvíli. A i přes to, že poražení byli Češi a jejich vůdcem na čas byl falcký aristokrat, označení rebelů a kacírů přijali a tuto porážku si osvojili hlavně oni.*“¹²

Nedlouho po Bílé hoře císař rozkázal zatknout všechny členy direktorské vlády. Tímto činem byl pověřen Karel z Lichtenštejna a v únoru 1621 byli pozatýkáni předáci povstání z řad šlechty, rytířstva i měšťanstva. Exekuční komise, jež byla vytvořena pro vypracování návrhů rozsudků, zaslala postupně během roku 1621 do Vídně celkem 51 ortelů.¹³ Po zdoluhavých výsleších byly nad všemi vyneseny rozsudky a 23. června jich 27 skončilo na popravišti na Staroměstském náměstí.¹⁴ Kromě ztráty svých životů také propadl majetek jejich i celých rodin císaři, který vše zkonfiskoval. Po Staroměstské exekuci, kdy se Ferdinand vypořádal s odbojníky, nastaly tvrdé časy pro obyvatele země. Bitvou na Bílé hoře však ještě vojenský odpor neskončil. V některých oblastech se našla města, která stále odolávala. Mezi nimi byla Třeboň, Zvíkov a oblast Kladska.¹⁵ Česká válka sice pomalu doznívala, ale těžiště bojů se přesunulo do oblasti severní Německa, kde probíhala válka falcká. Zde se uprchlý „zimní král“ Fridrich Falcký pokoušel bránit svou zemi. Po dalších nezdarech protestantských vojsk došlo v dubnu 1621 k zrušení Protestantské Unie. Naproti tomu v českých zemích v první řadě začala rekatolizace, kdy vítězný panovník povolil jediné uznávané náboženství, a to katolictví. Mnoho obyvatel muselo opustit zemi a odejít do exilu, mezi nimi řada osobností, mezi kterými byl i „učitel národů“ Jan Amos Komenský. Kromě toho v první polovině 20. let se rozjela druhá vlna konfiskací majetků stavovských vrstev, převážně z řad šlechty a rytířstva. Císař rozdával majetek svým věrným, které v tomto případě tvořili důstojníci a dvořané z jeho kruhu.¹⁶ Do poloviny dvacátých let musely české země čelit státnímu bankrotu, kdy se do oběhu dostala „dlouhá mince“, která byla znehodnocena. Proto byl císař nucen svým mandátem ze 14. prosince 1623 vyhlásit tzv.

¹¹ KLÍMA, Arnošt. *Dlouhá válka (1618-1648)*. s. 29

¹² PÁNEK, Jaroslav. Bílá hora ve stínu Mariánského sloupu. In *Český časopis historický*, 2020. č. 4. s. 889

¹³ PETRÁŇ, Josef. *Staroměstská exekuce*. s. 246

¹⁴ KLUČINA, Petr. *Třicetiletá válka: obraz doby 1618-1648*. s. 11

¹⁵ PERNES, Jiří, Leonid KRÍŽEK, Josef DOLEJŠÍ, Petr HAVEL, Josef FUČÍK, Pavel SEDLÁČEK a Ivan KOLÁČNÝ. *Pod císařským praporem - Historie habsburské armády 1526-1918*. Praha: Elke Press, 2004. s. 46

¹⁶ VOREL, Petr. *Od pražského groše ke koruně české*. Praha: Rybka Publishers, 2000. s.201

kaládu neboli státní mincovní úpadek.¹⁷ Nejtvrdíší postižení pocítla šlechta Čech a Moravy na konfiskacích majetku.

Do poloviny 20. let byl od válek klid, ale od roku 1625 se boje přenesly z českých zemí na západ. Nastala druhá etapa třicetileté války, a to válka Dánská. Haagská koalice vytvořená ze států Nizozemí, Anglie, Dánska a severních zemí Svaté říše římské se postavila habsburské moci. Tento konflikt trval čtyři roky a v roce 1629 bylo podepsáno příměří v Lübecku mezi dánským králem Kristiánem IV. a Ferdinandem II., který z konfliktu vyšel jako vítěz. Na základě úspěchů v bitvách vydal panovník v českých zemích bez účasti stavů novou ústavu Obnovené zřízení zemské, platnou od 10. května 1627 pro Čechy a pro Moravu o rok později. V tomto nařízení se deklarovalo dědičné právo Habsburků až do jejich vymření a také povolující jediné platné náboženství.¹⁸ V roce 1629 byl vydán ještě restituční edikt, kdy veškerý majetek zabavený církvi z roku 1552 měl být následně navrácen. Toto nařízení nebylo ve veliké oblibě ani u protestantů, ale ani u některých katolíků. Dvacátá léta spěla ke konci, Dánsko bylo již ze hry a na obzor se dostával do popředí další konflikt.

V letech třicátých se na scéně celého dějství objevil další mocenský stát, který výrazně zasáhl do dějin třicetileté války v Evropě, ale i v českých zemích. V červenci 1630 se švédský král Gustav II. Adolf vylodil u ostrova Usedom, a tím tak zahájil oficiální vstup do války. Nastala tak třetí etapa všech bojů, a to válka švédská. Zpočátku se švédskému vojsku dařilo a postupovalo do vnitrozemí Svaté říše římské. Teprve když v roce 1632 Valdštejn vrátil k velení císařského vojska, začali Švédové zaznamenávat i porážky.

Počátkem listopadu roku 1631 Sasové vpadli ze severu do Čech a patnáctého dne padla i Praha. Jednotky generála Marradase umístěné v Praze prchly již 10. listopadu, a Praha se tak bez boje vzdala.¹⁹ Načas se do Prahy navrátily časy v době před Bílou horou. Do země se začali navracet protestantští emigranti. Důležitým projevem vůči císaři bylo čestné pohřbení popravených odbojníků za staroměstské exekuce z dvacátých let. Poté, když byl Valdštejn v dubnu 1632 znovu zvolen zpět do funkce hlavního velitele císařské armády, zasáhl na konci května s vojskem do Čech a saské oddíly z Prahy vyhnal. S jeho navrácením do čela armády, začala švédská vojska zaznamenávat i porážky. V českých zemích opětovně zavládla pevná císařská ruka, znovu protestantská šlechta odešla do emigrace a dostavily se další konfiskace majetků.

¹⁷ VOREL, Petr. *Od pražského groše ke koruně české*. s. 206

¹⁸ KLUČINA, Petr. *Třicetiletá válka: obraz doby 1618-1648*. s. 16

¹⁹ FUKALA, Radek. *Sen o odplatě: Dramata třicetileté války*. s. 238

Do poloviny třicátých let se švédská armáda s prohabsburskou střetly ještě několikrát. Rozhodující střet mezi oběma stranami přišel v podzimních listopadových dnech, kdy se 16. listopadu vojska střetla u Lützen. Bitva skončila se značnými ztrátami na obou stranách a výsledek byl nerozhodný, ale švédský král Gustav Adolf zde padnul a Valdštejn byl v bitvě raněn.²⁰ Po smrti švédského panovníka se až do dovršení plnoletosti jeho dcery Kristiny prozatím ujal vlády jeho kancléř Axel Oxiensterna. V roce 1634 proběhla bitva u Nördlingenu, kde Švédové utrpěli konečnou drtivou porážku. Veškeré protihabsburské spolky byly rozpuštěny. Odezvou na tento střet byl podpis Pražského míru mezi Saským kurfiřtstvím a císařem na konci května 1635. Sasko, které přešlo na stranu císaře, získalo tímto mírem celou oblast Lužice.

V roce 1634 byl zavražděn Albrecht z Valdštejna. V posledních několika letech něj nastal prudký obrat v jeho chování. V roce 1633 se měl na příkaz císaře vydat na pochod se svým vojskem do Bavor, aby zde vytlačil saské oddíly. Koncem listopadu roku 1633 dorazil do Plzně, odkud měl přejít hranice. Počátkem prosince se však z přechodu stáhl. Jelikož neuposlechl císařův rozkaz, byl již podruhé a naposled odvolán z pozice vrchního velitele armád. Velkou roli k jeho odvolání sehrálo i tvrzení, že Valdštejn údajně vyjednával s nepřáteli. Proto císař 24. ledna roku 1634 vydal patent o propuštění Valdštejna z jeho služeb a na jeho místo jmenoval nového polního maršála Gallase.²¹ Následně byl 25. února téhož roku Valdštejn v Chebu zavražděn. Vrahem byl důstojník dragounského pluku Deveroux, který vtrhl do vévodovy ložnice a bodl jej halapartnou.²² Po jeho smrti nastaly dlouhé konfiskace jeho velkého majetku. Nejvíce tyto konfiskace pocítily východní a severovýchodní Čechy, kde se noví majitelé stále dokola střídali.²³

1.3 Situace v zemi v polovině třicátých let

Podepsáním Pražského míru roku 1635 se válečná situace v českých zemích na chvíli zklidnila. Až do konce třicátých let však zajišťovaly české země vojensky i finančně habsburské akce.²⁴ Kvůli přechodu saského kurfiřta Jana Jiřího na habsburskou²⁵ se v zahraničí zhroutil heilbronnský spolek. Kromě toho se do celého dění roku 1635 zapojil další stát-Francie. Nastala tak

²⁰ MIKULEC, Jiří, Vít VLNAS, Ivana ČORNEJOVÁ a Jiří KAŠE. *Velké dějiny zemí Koruny české VIII.* s. 127

²¹ KLÍMA, Arnošt. *Dlouhá válka (1618-1648).* s. 69

²² POLIŠENSKÝ, Josef a KOLLMANN, Josef. *Valdštejn: ani císař, ani král.* Praha: Academia, 2001. s. 207.

²³ MIKULEC, Jiří, Vít VLNAS, Ivana ČORNEJOVÁ a Jiří KAŠE. *Velké dějiny zemí Koruny české VIII.* s. 136

²⁴ POLIŠENSKÝ, Josef. *Třicetiletá válka a český národ.* Praha: Naše vojsko, 1960. s. 183

²⁵ MIKULEC, Jiří, Vít VLNAS, Ivana ČORNEJOVÁ a Jiří KAŠE. *Velké dějiny zemí Koruny české VIII.* s. 138-139

poslední etapa třicetileté války – válka švédsko-francouzská, která se vlekla třináct let. Na stranu Francie, která vstoupila do války proti Španělsku i jeho držávám ve Španělském Nizozemí, se přidali další spojenci z Mantovy, Parmy a Savojska a také Švédsko. Spojenci z Itálie měli svádět boje s rakouskými i španělskými Habsburky na severu Itálie a Francie se Švédskem začala vzdorovat vytvořené eberdorffské lize²⁶, kterou tvořili katolické státy Svaté říše římské, císař Ferdinand II. a Španělsko. Těžiště bojů se tedy načas přeneslo dál od českých zemích, ne však nadlouho. Boje byly na obou stranách vyrovnané a úspěchy se měnily každou chvíli. Nicméně rozhodující úder v této fázi uštědřila Francie Španělsku, a to v bitvě u Rocroi v roce 1644, kdy byla poražena španělsko-císařská armáda. Poté byla zahájena první jednání o míru v Münsteru a Osnbrücku.

V českých zemích od poloviny třicátých let převládal chaos. Hospodářství bylo zcela zničené a stále více přibývaly náklady na financování armády. Stejně tak byla pro české země velkou ranou i ztráta Lužice.²⁷ V polovině února roku 1637 zemřel císař Ferdinand II. a na jeho místo nastoupil syn Ferdinand III.²⁸ Po bitvě u Wittstocku v říjnu 1636, kdy Švédové porazili císařské vojsko a vytlačili je z oblasti Pomořan, se švédský generál Banér rozhodl podniknout výpravu do Čech.²⁹ Velmi výrazné a těžké vojenské akce švédských vojsk zaznamenaly české země mezi léty 1639 až 1642. Na konci dubna 1639 přitáhlo Banérovo vojsko ze Saska a vstoupilo do země ze severozápadu.³⁰ I přes prohlášení Banéra o zaručení svobody českých obyvatel se mu Češi postavili na odpor. A tak švédské vojsko pokračovalo od severozápadu přes oblast Polabí, kde vojensky zasahovalo hlavně během letního období. Poté se obrátilo zpět do severních Čech a na podzim Banér podnikl výpad na Prahu. Tu však nedobyl, a tak se stáhl k západním Čechám. Po celou dobu tažení vojáci kradli, ničili a pustošili celou zemi. Až na jaře roku 1640 byla švédská vojska císařskou armádou vytlačena ze země. O rok později Banér neúspěšně napadl Řezno a následně ke konci května zemřel na následky své nemoci. Nově jmenovaným velitelem švédských vojsk se stal jeho zástupce Lennart Torstenson. Po jeho jmenování se opětovně rozhořely nové válečné konflikty. V červnu 1642 vtrhl na Moravu a dobyl několik významných pevností v městech Opavě, Olomouci a Uničově. Avšak zásahem císařských byla švédská armáda znovu vytlačena z Čech do Saska. Na podzim roku 1642 kvůli propojení dvou švédských oddílů Torstensonova a Königsmarcka bylo poraženo císařské vojsko v bitvě u Breitenfeldu. Do konce války proběhlo ještě několik vpádů švédského vojska na

²⁶ Navazovala na starou katolickou ligu, která v pol. 30. let zanikla

²⁷ POLIŠENSKÝ, Josef. *Třicetiletá válka a evropské krize 17. století*. s. 221

²⁸ FUKALA, Radek. *Sen o odplatě: Dramata třicetileté války*. s. 275

²⁹ KLUČINA, Petr. *Třicetiletá válka: obraz doby 1618-1648*. s. 22

³⁰ MIKULEC, Jiří, Vít VLNAS, Ivana ČORNEJOVÁ a Jiří KAŠE. *Velké dějiny země Koruny české VIII*. s. 140

Moravu i do Čech. České země byly těmito vpády švédských vojsk a průtahy císařských doslovně zpusťošeny a hospodářství bylo na pokraji krachu. Zadlužením a spláćením úroků a kontribucí se české země potýkaly celou druhou polovinu 17. století.³¹

1.4 Závěr války

Poslední desetiletí třicetileté války bylo pro české země velmi výrazné. Velitelé vojenských tažení si dříve často vybírali občas místa bitev v Zemích Koruny české. Od čtyřicátých let byly Čechy i Morava opakovaně terčem švédských vojsk až do konce války.³² Po druhém vpádu na Moravu v červnu 1643, kde byla opětovně dobyta Olomouc, Prostějov, Tovačov a vypálena Kroměříž, chtěla Torstenssonova vojska zaútočit na Vídeň. Nicméně ale v září 1643 na příkaz válečné rady ve Švédsku byl nucen Torstenson odtáhnout z Moravy zpět. Dánsko totiž ohrožovalo některé švédské ostrovy, a tak byla vyhlášena válka Dánsku. Nakonec v srpnu roku 1645 byl podepsán mír v Brömsebro mezi oběma stranami. Odchod švédských vojsk z Moravy způsobil potíže pro zanechané vojenské posádky v jednotlivých městech, které zde byly císařskými vojáky přemoženy a odpůrci byli potrestáni. Habsburská armáda začala nazpět získávat svá území a nabývala na síle.

S rokem 1645 se válka přehoupala zpět do střední Evropy.³³ Švédská armáda se opětovně připravovala na vpád do Čech a na Moravu. Hned koncem ledna vpadli Švédové ze severozápadu, v Plzni se spojili s druhým regimentem a tlačili se na jih. Rozhodující střet proběhl 6. března poblíž vesnice Jankov, kde se švédská armáda v čele s Torstensonem a Wranglem utkala s císařskou armádou, které velel generál Gallas. Jednalo se o nejkrvavější bitvu na území Čech za třicetileté války, kde Švédové rozdrtili císařské vojsko.³⁴ Po tomto velikém úspěchu pokračovali dál na Moravu, odkud se pokusili ohrozit Vídeň. Zastavili se však před Brnem, kde se necelé čtyři měsíce pokoušeli tuto moravskou metropoli dobýt, ale marně. Na konci letního období roku 1645 švédská armáda opět odtáhla z Čech. Pro Torstensonovu vleklou nemoc jeho místo zaujal generál Wrangel. O dva roky později provedl Wrangel opět výpad do západních Čech, kde byl dobyt Cheb a v srpnu 1647 svedena bitva u Třebele, která se stala nerozhodnou pro obě strany.

Poslední ofenzíva Švédů se uskutečnila ve druhé polovině roku 1648. Ve stejnou dobu už se jednalo v německých městech Münsteru a Osnabrücku o mírových jednání mezi jednotlivými státy. Vpád švédských započal na konci července téhož roku, kdy se generál Königsmarck vydal po dobytí

³¹ POLIŠENSKÝ, Josef. *Třicetiletá válka a evropské krize 17. století*. s. 222 a 223

³² MIKULEC, Jiří, Vít VLNAS, Ivana ČORNEJOVÁ a Jiří KAŠE. *Velké dějiny zemí Koruny české VIII*. s. 146

³³ FUKALA, Radek. *Sen o odplatě: Dramata třicetileté války*. s. 304

³⁴ KLUČINA, Petr. *Třicetiletá válka: obraz doby 1618-1648*. s. 22-23

Chebu a Rakovníka směrem ku Praze. Od druhé poloviny měsíce července až do konce října Praha odolávala náporu a ofenzívám švédského vojska. O půlnoci z 25. na 26. července díky zradě plukovníka Ottowalského vnikly první švédské jednotky do Prahy, císařskou posádku tam rozmístěnou pobily a obsadily levý břeh Vltavy společně s Pražským hradem a Hradčany.³⁵ Následně vojáci uloupili vzácné věci z paláců a klášterů a rozkradli sbírky Rudolfa II. Tato cenná kořist jim vynesla tučné desátky.³⁶ Pražané se však rychle zformovali, zaujali obranné pozice na barikádách na pravém břehu a se zbraní v ruce odráželi útoky švédských vojsk. Počátkem srpna začala velice silná ofenzíva spojeného švédského vojska.³⁷ Těmto opakovaným útokům čelili Pražané ještě asi devadesát dní. Boje ustaly až posledního dne měsíce října, kdy se obě strany dozvěděly, že o týden dříve byl podepsán mír ve Vestfálsku v městech Münster a Osnabrück. Švédská vojska útoku zanechala a druhý den odtáhla ze země.

Vestfálským mírem, podepsaným 24. října 1648, byl ukončen tehdy rozsáhlý a krvavý konflikt ve střední Evropě. Bojující země si přišly na své územní zisky, a naopak některé se vymanily z dřívějších vlivů na ostatních státech. Tato válka ukončila nejen životy mnoha civilních obyvatel, ale také vojáků a velitelů, ať na bitevních polích, či zásahem nemocí, z nichž nejsmrtejnější byl mor. Důsledky ekonomické a hospodářské měly dalekosáhlé následky. Hospodářství bylo v troskách a s ekonomickou stabilitou se všechny zúčastněné země potýkaly ještě dlouhou dobu. Tak či onak, tento konflikt zasáhl oblasti života společnosti a zanechal v nich na dlouhou dobu nesmazatelné stopy.³⁸

³⁵ POLIŠENSKÝ, Josef. *Třicetiletá válka a český národ*. Praha: Naše vojsko, 1960. s. 199

³⁶ ENGLUND, Peter et al. *Nepokojná léta: historie třicetileté války*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000. s. 472

³⁷ FUKALA, Radek. *Sen o odplatě: Dramata třicetileté války*. s. 340

³⁸ KLUČINA, Petr. *Třicetiletá válka: obraz doby 1618-1648*. s. 23

2. Město Přelouč za třicetileté války

Město Přelouč se rozprostírá na levém břehu řeky Labe ve východních Čechách a je vzdálené cca 13 km od města Pardubice ve východních Čechách. Jedním ze symbolů je městský znak a vlajka. Znak je tvořen zlatým štítem, který má ve svém poli černý rošt. Vlajka je obdobného charakteru, která je tvořena opět zlatým pozadím a vpředu jsou tři černé pruhy. Hlavní dominantou obce jsou Občanská záložna a dva kostely: kostel sv. Jakuba Většího a hřbitovní kostel Navštívení Panny Marie. Napříč historií Přelouč od svého založení prošla různými přestavbami: od budování městských fortifikací, přes válečné a živelné pohromy v době válek a přes modernizaci během 19. století, až po dnešní podobu.

2.1 Historický vývoj města do třicetileté války

Z hlediska historického je Přelouč považována za nejstarší vzniklé místo v regionu. Disponuje bohatou historií a její vývoj sahá až ke konci 11. století. Název města podle dobových zpráv a označení obdržela své jméno podle putování pocestných, kteří při svých cestách procházeli polabskou rovinou a narazili na okrajovou osadu a nazvali jí Přelúčí (Přeloučí), tedy osadou, nacházející se v místech mezi dlouhými loukami, přes které se chodilo.³⁹ Nicméně první písemná zmínka o Přelouči je doložena z konce 11. století a je zároveň nejstarším pramenným dokladem o její existenci. Jedná se o zakládající listinu benediktinského kláštera v Opatovicích nad Labem, v níž je uvedena nová církevní instituce spolu s novou osadou Přelúcie.⁴⁰ Postupem času se rozvíjelo i místo samotné. Původní osada se začala vyvíjet, měnit a formovat do kompletní městské podoby. To vše se dělo ve středověkém 13. století za panování rodu Přemyslovců. Tehdy došlo k završení tohoto vývoje, a to velice významnou událostí. Dne 8. září roku 1261 český král Přemysl Otakar II. svou listinou potvrdil Přelouči práva magdeburská a hrdelní⁴¹, a tím se Přelouč stala městem, stejně jako již existovala města Kouřim a Kolín.⁴² Jednou z nepříjemných událostí, jež nastala v době husitské, bylo dobytí a zničení obce vojskem Jana Městeckého z Opočna na začátku roku 1421. Příčinou vpádu vojska byl výskyt stoupenců kalicha na Přelouči. Husitská doba pominula a život ve městě plynul dále. Vedení obce se v průběhu dalších generací ujímali jak panovníci, tak také vladykové, páni a šlechtici příslušných šlechtických rodů. Mezi prvními byli vladykové z Miletínka, po husitských

³⁹ LEDR, Josef. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. 1. vyd. [Brno]: Garn, 2012. s. 14

⁴⁰ VOREL, Petr. *Dějiny města Přelouče I*. Přelouč: Městský úřad, 1999. s. 6

⁴¹ Právo magdeburské odkazovalo především na samosprávu, dříve si obec rozhodovali o soudech a trestech sami, nyní po získání tohoto práva se stala obcí samosprávnou

⁴² VOREL, P. *Dějiny města Přelouče I*, s. 7-8

válkách se Přelouče ujal král „dvojího lidu“ Jiří z Poděbrad a následně město přešlo do správy Andělům z Ronovce.

Po smrti Štěpána Anděla z Ronovce staršího připadla Přelouč jeho nejstaršímu synovi Štěpánovi mladšímu. Ten jej držel až do roku 1518 a následně Přelouč odkoupil Vilém z Pernštejna, zřejmě kvůli finanční zátěži Štěpána.⁴³ Nutno říci, že za Pernštejnů od roku 1518 sice upadl význam města, ale v pozdějších dobách se zase Přelouč a okolní vesnice hospodářsky rozvíjely a začalo se jim úspěšně dařit. Hlavně v oblasti rybníkářství, což byla pro Pernštejny důležitá aktivita. Ve 2. polovině 20. let 16. století zasáhl Přelouč veliký požár. Tehdy lehlo popelem mnoho obydlí. Následně započaly opravy města, které se vlekly celou dekádu.⁴⁴ Třicátá a čtyřicátá léta přinesla městu nový rozhled, a také se o něco více povznesl i hospodářský význam. Město začalo skupovat pozemky ve svém okolí a rostlo tak na velikosti. Na druhou stranu to neslo také určité závazky, které obec musela plnit: např. veškeré povinnosti a placení všech položek okolních vesnic, případly Přelouči, s nimiž se musela neustále vypořádávat. Nastalo poslední desetiletí vývoje města za perňštejnské doby, kde pokračoval stále více ekonomický i kulturní růst.⁴⁵ V Přelouči začalo působit literátské bratrstvo, které provozovalo sborový zpěv. Uchytila se zde i aktivita školy, kterou navštěvovali studenti. Ti se zde připravovali na běžné studium na univerzitě. Nicméně do tohoto klidného zrodu se v polovině 50. let pardubické panství stále více zadlužovalo, právě díky neschopnosti Jaroslava z Pernštejna splácet pohledávky. Pro jeho obrovské dluhy, si v roce 1559 dělal nárok na Přelouč a přilehlé vsi jeden z věřitelů, rytíř Suda z Řenec.⁴⁶ Nicméně mu tento požadavek nepřinesl nic, jelikož o koupi celého pardubického panství včetně Přelouče současně zajímal panovník Ferdinand I. A tak 11. března 1560 císař koupil celé panství za 400.000 kop míšenských.⁴⁷

Tím, že celé panství zakoupil císař, se Přelouč stala městem komorním. Veškerá odpovědnost podléhala správě českého oddělení dvorské komory v Praze.⁴⁸ Po čas této doby se stalo mnoho důležitých událostí. Velikost Přelouče opět začala růst. Přikupovaly se další nové pozemky i jiné důležité objekty. Vedle pivovarů byl koupen v roce 1574 i mlýn Výrov.⁴⁹ Dalším významným krokem této doby bylo také zřízení dvorního hřebčína v nedalekých Kladrubech nad Labem o pár let později. Avšak největší čest, které se Přelouči mohlo dostat, byl konec prosince 1580, kdy císař

⁴³ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče I*, s. 43-44

⁴⁴ Tamtéž, s. 48

⁴⁵ Tamtéž, s. 54

⁴⁶ Jedná se o rytíře Petra Sudu z Řenče, byl označován za zloděje, jenž přepadával obchodníky na cestách

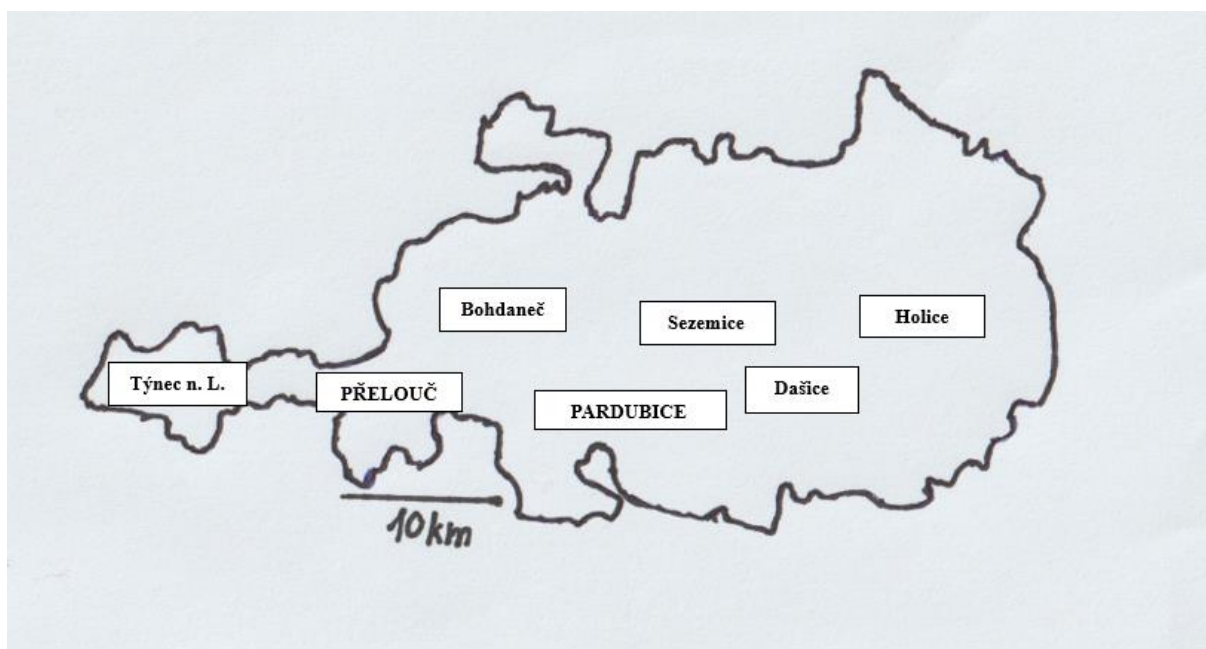
⁴⁷ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 143

⁴⁸ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče I*, s. 58

⁴⁹ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 157

Rudolf II. povznesl městečko na královské komorní město.⁵⁰ Celkově lze říci, že město nabylo stejné váhy a důležitosti jako samy Pardubice. Co se týče života obyvatel v Přelouči, tak ten plynul poklidně dál. Zažívali dobré i zlé dny. A to už je jen pár desítek let od budoucího příchozího válečného konfliktu, který změnil na třicet let nejen země Koruny české, ale také celou raně novověkou Evropu.

Píše se rok 1618 a v zemích Království českého, jsou vztahy mezi katolíky a protestanty na spadnutí. Situace vyvrcholí tehdy, kdy je zbourán protestantský kostel v Hrobech a zavřen kostel v Broumově. Tyto dvě události jsou poslední kapky teprve celého budoucího napětí. A proto 23. května 1618 zástupci protestantských stavů vniknou do české kanceláře v Ludvíkově křídle. Po chvíli výměny názorů mezi stranami, z oken Pražského hradu dopadají na dno hradního příkopu královští místodržící: Jaroslav Bořita z Martinic, Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka společně s písařem Filipem Fabriciem. Tímto radikálním řešením je odstartován tehdy největší konflikt etapy raně novověku, totiž Třicetiletá válka. Po menších bojích přichází známý 8. listopad 1620, kdy na Bílé hoře proti sobě stanou vojska císaře Ferdinanda II. a vojska Katolické ligy proti vojsku protestantskému. Spíš, než o velkolepou bitvu jde o rychlou šarvátku, která končí pohromou pro Čechy.

Obrázek 1 - Mapa komorního panství Pardubice za třicetileté války, Josef Písař, vlastní ilustrace, zdroj převzat dle předlohy z monografie: Šebek, F. *Dějiny Pardubic, I.*, s. 140

⁵⁰ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče I*, s. 67-68

2.1 Přelouč po Bílé hoře

Celkově lze říci, že se průběh třicetileté války v Přelouči na rozdíl od ostatních měst velmi odlišoval. Pobělohorská doba dopadla na české země velmi těžce. „*Během třicetileté války „samotná Přelouč sice prošla martyriem válečné zkázy“, nicméně v její blízkosti se žádná bitva neodehrála.*“⁵¹ Spíš, než bitvy trápily město po dobu válečných let střídající se vojenské posádky, které byly v městu opakovaně umísťovány. S jejich pobytem bylo spojeno rabování a vyjídání města nepřátelskými i císařskými vojsky a v poslední řadě placení kontribucí.

Mezi prvními útrapami, jež dorazily do města, byly děsivé zprávy z bojiště na Bílé hoře. Tyto zprávy se rozletěly krajem a zasáhly nejen samotné obyvatele města, ale celé komorní panství Pardubic. Zmínky dokládají, že ve větších městech stále probíhaly boje stavovských posádek s katolickým vojskem, avšak v okolí Pardubicka neprobíhala žádná větší šarvátká.⁵² Spolu se zimním obdobím vyvstal další problém, a to drancování a rabování i přepadávání lidí rozpuštěnými vojsky. Jelikož žoldnéri neobdrželi svůj plat za práci a byli rozpuštěni bez nároku na něj, začali přepadávat, loupit a způsobovat problémy obyvatelům v celém komorním panství. Zkrátka po bitvě na Bílé hoře, císařským vojákům v loupení nepřekážel nikdo, a tak kradli, na co přišli.⁵³ Tyto problémy se dotkly i Přelouče samotné. Jedním z takových rozpuštěných vojenských oddílů byli polští kozáci, zvaní Lisovčiči⁵⁴, kteří vtrhli na konci měsíce listopadu roku 1620 do Přelouče a celou ji vyrabovali. Bylo odcizeno převážně hospodářské zvířectvo a potraviny.⁵⁵ Je však zajímavé, že toto rabování polských kozáků nepřineslo žádnou větší újmu obyvatelstvu, ztrátu lidských životů či nějakou vyšší majetkovou škodu.

Potíže s nedostatkem potravin ve městě se ukázaly v následujícím roce 1621. Při verbování nových rekrutů ve městech pardubického komorního panství velitel Kryštof z Haugvic, jenž verboval právě v Přelouči, se zde měl se svým regimentem načas usadit. Dne 9. května však hlásil do Pardubic, aby byl on i jeho kompanie, která čítá naverbovaných 200 mužů, přemístěna do Pardubic, jelikož

⁵¹ VOREL, Petr. *Dějiny města Přelouče 2*. Přelouč: Městský úřad, 2002. str. 8

⁵² Tamtéž, s. 10

⁵³ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 191

⁵⁴ Byl to oddíl polských kozáků, jež vyslal polský král Zikmund III. na pomoc Ferdinandu II. Při jejich návratu domů vydrancovali kromě Přelouče i další města, mezi nimi byl i Kolín.

⁵⁵ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 11

přeloučští obyvatelé mají rozsáhlý deficit potravin a živí se suchým chlebem, neboť rozkradením města polskými kozáky jeho vojáci nemají co jíst, trpí nouzí a začínají dezertovat.⁵⁶

Mnohé případy trápily Přelouč po celou dobu třicetileté války. Prvním případem byla právě tzv. vynucená přítomnost císařských či nepřátelských vojsk na daném území za účelem přezimování, napojení a najedení vojáků a pro město představovala dosti velké potíže. Z tohoto důvodu byly zavedeny nuceně platby válečných kontribucí. Ty byly vybírány pro udržování císařského vojska, buď financemi, či platbou v naturálních odměnách.⁵⁷ Tyto „nucené příspěvky“ byly častokrát přirovnávány k daním, oproti nim však byly mnohem vyšší. K těmto nesnázím, jež trápily přeloučské obyvatele skoro celou válku, se přidala i inflace, která zasáhla České země na počátku dvacátých let 17. století. Roku 1623 země vyhlásila kaládu neboli bankrot a byly staženy z oběhu znehodnocené peníze. Inflace spojená s bankrotem se stejně jako dalších měst dotkla i Přelouče. Celkově lze říci, že ceny nemovitostí nijak výrazně nevzrostly, ale přesto po skončení inflace, jež přinesla nastartování nového měnového oběhu, Přelouč i nadále zachovávala hodnoty cen, zavedené před znehodnocením měny. Právě proto byly veškeré platby, odváděné panovnické komoře na zámek do Pardubic anebo již zmíněné kontribuce, vypláceny v původní výši inflačních peněz.⁵⁸

Dalším problémem, který nastal a bylo jej potřeba řešit, byla ochrana obyvatel před vojáky, kteří byli udržováni ve městech či vesnicích. Dělo se tak z důvodu drsného chování vojáků. Stali se hrozbou pro místní obyvatele, protože s nimi jednali se zajatci na dobytém území. Celé panství však bylo ve vlastnictví panovníka, a proto se jeho zástupce Kašpar Zeller z Rosenthalu⁵⁹ snažil co nejlépe zabezpečit životy obyvatel. Tuto výsadu získala i Přelouč, a to právě z důvodu neustálého přezimování vojsk ve městě. Ochranu obyvatel měli zabezpečit též vyšší důstojníci jednotlivých pluků, kteří kvartýrovali v Přelouči. Snažili se co nejlépe omezit své vojáky, aby jejich řádění nepřesáhlo meze v plenění či ve žhářství.⁶⁰ Dle zmínek z pramenů o pobytu jednotlivých pluků v Přelouči se dozvídáme jen z útržků. Například dne 19. dubna 1624 byl z důvodu nedostatečných míst pro Collaltův regiment rozšířen o města Přelouč a Bohdaneč.⁶¹ Z toho lze soudit, že s těmito případy se potýkala nejen Přelouč, ale také další města a vsi na pardubickém panství.

⁵⁶ LÍVA, Václav, Československo a Vojenský historický ústav. *Prameny k dějinám třicetileté války: regesta fondu militare Archivu ministerstva vnitra ČSR v Praze*. Praha: Naše vojsko, 1951. sv. 3., s. 153 [dále RFM. sv. 3. s. 153]

⁵⁷ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 12

⁵⁸ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 12

⁵⁹ Hejtman pardubického komorního panství

⁶⁰ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 13

⁶¹ RFM. sv. 3, s. 626

Tricetiletá válka postupně přinášela další tvrdé rány pro obyvatele komorního panství. Hned po nešťastné bělohorské bitvě a Staroměstské exekuci začal císař s postupnou rekatolizací na celém území Koruny české a na pardubické panství dorazila vzápětí. Zavedením jednotného a ustáleného náboženství na komorním panství byl pověřen hejtman Kašpar Zeller z Rosenthalu. V polovině dvacátých let byl nucen na nátlak arcibiskupa Harracha upevnit svá stanoviska a přikročit v tvrdším směru. A začal přímo v Pardubicích. Dne 5. ledna 1625 hejtman svolal všechny konšely, aby vyslechli usnesení Jeho Císařské Milosti o přestoupení na katolickou víru a poručil, aby bylo usnesení císaře roznášeno mezi měšťanstvo. Po pár dnech rozmýšlení však měšťané Pardubic prohlásili, že zůstanou věrni své víře. Proto hejtman nařídil zastavit sousedské živnosti pod trestem 50 kop grošů míšenských.⁶² Takový čin se udál v Pardubicích. Oproti tomu v Přelouči se v otázce přestupu na katolickou víru postupovalo jinak. Právě Přelouč až do konce dvacátých let usilovně bránila těmto vlivům. Roku 1620 totiž přišel do Přelouče nekatolický kněz Karel Rubekula, kde šířil svou víru a obyvatelé města jej přijali. I přes císařský patent, vydaný roku 1624, který nařizoval vykázaní všech nekatolických kněží ze země, farář Rubekula nadále působil v Přelouči. Následně o rok později byla vytvořena komise v čele s pražským arcibiskupem Harrachem, jež měla za úkol dosadit na fary v celém komorním panství katolické kněze. Mělo se tak stát i v Přelouči, ale nedošlo k tomu.⁶³ Měšťané, nedbaje pohrůžky hejtmana Zellera z Rosenthalu, se za svého faráře postavili a na jeho straně stáli až do roku 1629.⁶⁴ V polovině téhož roku byl farář Rubekula nucen opustit České země a více o něm není známo.

Nicméně otázka jednotné náboženské víry se přes všechny odpory nakonec dotkla i Přelouče. 10. května roku 1627 byl vydán (zatím jen v českých zemích) zákoník Obnoveného zřízení zemského, jenž nařizoval jediné schválené vyznání, a to katolické. O měsíc později přibyl k Obnovenému zřízení zemskému i císařův nový rekatolizační mandát. Ten odkazoval na dříve uzákoněný augsburský náboženský mír z roku 1555, kdy nekatolíci přijmou katolickou víru, nebo musí opustit zemi. V rozmezí let 1627 až 1629 čím dál více gradovaly tyto násilně vnucené podmínky na celém panství pardubickém. Snaha vymýtit nekatolictví a prosadit jednotné katolictví, byl kladen velký důraz.⁶⁵ Koncem června 1629 přeloučtí ustoupili ze svých obranných pozic a musili konvertovat ke katolické víře. Učinili tak z důvodu naprostého vyčerpání. Byli zasaženi bídou,

⁶² SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl 1., část 1, Dějinný přehled města, zámku a bývalého panství do r. 1648*. Pardubice: Město Pardubice, 1920. s. 100

⁶³ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 14

⁶⁴ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 193

⁶⁵ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 17

vojenskými perzekucemi a útoky ve městě a v neposlední řadě i bojem proti reformaci. Tak byla reformace v Přelouči ukončena a pomalu nastávala třicátá léta.⁶⁶

2.2 Třicátá léta 17. století

Během uplynulého období došlo v Přelouči k různým změnám. Obyvatelé byli nuceni přestoupit na jedinou uznanou a nařízenou víru, a to katolickou. Stále dál tu přetrvávaly problémy s kvartýrováním vojsk, které musili přeloučští živit. To však byli teprve zárodky potíží, jež se postupně prohlubovaly v letech třicátých a čtyřicátých.

Třicátými léty byly ukončeny náboženské rozepře v otázce víry. Koncem června roku 1630 se v městě odehrála velice významná událost, a to získání důležité listiny od panovníka, ve které byla koncipována veškerá starší privilegia, opětovně schválená Ferdinandem II. Tato privilegia již byla dříve potvrzena císařem Rudolfem II. a jeho bratrem Matyášem.⁶⁷ Listina nesla řadu práv a nařízení a těch směli užít pouze lidé katolického vyznání. Výsady se týkaly hlavně obchodování, provozování živnosti či řemesla, ale součástí byla také další nově uvedená výsada o vstupu nových členů do rady města. Toto právo však přinášelo nepřekročitelné podmínky, jež musel každý nový člen podstoupit. Musel vyznávat pouze jednu správnou víru a musel se vyzpovídat před katolickým knězem. Listina kromě práv města obsahovala také postihy a tresty, pokud by byla některá nařízení porušena. Týkalo se to jak každého dotyčného člověka, tak i města samotného, a to pod hrozbou dočasných či trvalých ztrát zmíněných privilegií.⁶⁸ Přeloučští se proto neodvažovali nařízením odporovat, protože měli strach z trestů, které by je mohly postihnout. Celkově ve městě, až na nějaké sousedské spory či drobná udání, probíhal poměrně poklidný život.

Vše se změnilo vzápětí v roce 1631, kdy došlo k bitvě u Breitenfeldu. Císařské vojsko společně s vojskem Katolické ligy bylo rozprášeno vojskem saským a švédským. Když onoho roku Sasové vpadli do českých zemích, postupně se začali navracet emigranti, vystěhovalci, protestantští duchovní i profesori.⁶⁹ Oproti tomu v Přelouči došlo ke zničení mostu přes řeku Labe, po kterém se dávaly na ústup saské jednotky. Tuto informaci však nelze podložit pramenným důkazem, neboť je zde vyličeána obdobná situace z roku 1634, kdy opětovně saské vojsko operovalo na komorním panství.⁷⁰ Situace v Přelouči byla nadále chaotická a vyčerpávající hlavně z hospodářského a ekonomického hlediska. Právě tato dvě hlediska stále zatěžovala obyvatele města. Nicméně i přes

⁶⁶ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 197

⁶⁷ Tamtéž, s. 198

⁶⁸ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 23

⁶⁹ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 199

⁷⁰ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 24

opakující se a stále přetrvávající zátěže město samotné, až do poloviny třicátých let, nebylo vystaveno větším bojům.⁷¹

Jedna z pohrom, jež zasáhla Přelouč, byl velký požár z května 1635. Ani zde není doklad z pramenů, zda byl požár zapříčiněn rukou vojsk, nebo zda vypukl nedopatřením občanů.⁷² Požár pohltil mnoho budov a domů a na obnovu výstavby neměli přeloučští obyvatelé finance na materiál. Z tohoto důvodu byli nuceni žádat, zda by jim mohlo být poskytnuto dříví na vystavění domů. Vzápětí jim bylo dovoleno užít dřevo z císařského lesa a ihned začaly opravy. Kromě této pomoci bylo přeloučským odpuštěno placení kontribucí do doby, než se vše srovná.⁷³ Ačkoliv byla tato živelná pohroma pro Přelouč tvrdým zásahem, i přesto se vše podařilo postupem času opravit a chod města začal opětovně pozvolna plynout.⁷⁴ Stejně jako probíhala obnova města, došlo také k vystřídání osoby primátora v úřadu. Dosavadního primátora Mikuláše Ježka v úřadu vystřídal Štěpán Drahorád.

Významným mezníkem druhé poloviny třicátých let v Přelouči se stala události, jež ovlivnila město na další dobu dopředu. Přelouč mezi sebe přijala důležitou osobu, která zasáhla do života obyvatel za třicetileté války. V tento čas již delší dobu pobýval ve městě i v přilehlých vesnicích císařský regiment hraběte Jana Kryštofa z Puchheimu.⁷⁵ Mezi jeho důstojníky, kteří měli na starosti vyjednat rozmístění a pobyt vojsk na daném území, patřil Jan Reinpetr. Přeloučští jej po přijetí mezi ně oslovovali Jan Reinwetter z Reinfeldu. Jeho vojáci zde opakovaně v každém zimním období vyčkávali dalších rozkazů. Až v roce 1638, díky sňatku s dcerou dosavadního městského primátora Štěpána Drahoráda, nakonec zakotvil v Přelouči natrvalo a vzápětí rok poté vystřídal Drahoráda v jeho funkci. Tento úřad držela opakovaně i jeho budoucí generace rodinných příslušníků ještě po celá další dvě staletí a přispěla tak k novému rozvoji města.⁷⁶

Začleněním Jana Reinwettera mezi přeloučské obyvatele jakožto i nového primátora se městu naskytly nové možnosti. Vše bylo spojeno s armádou. Za prvé: rozvinutí hospodářského hlediska. Více se zaměřilo na šití ošacení a obuv pro císařskou armádu, vyráběly se koňské kšíry a v neposlední řadě byly zajištěny i vyšší výdaje na stravování vojska. A za druhé: samozřejmě bylo posíleno také hledisko ochranné. Jan Reinwetter jakožto bývalý císařský důstojník se snažil, co

⁷¹ Tamtéž, s. 24

⁷² Josef Ledr se přiklání k názoru, že požár byl zapříčiněn vojskem císařským, viz Ledr, s. 202

⁷³ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 202

⁷⁴ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 25

⁷⁵ Velitel císařských vojsk, polní maršál, poradce Ferdinanda II, a později i jeho syna

⁷⁶ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 26-27

nejlépe zabezpečit životy obyvatel Přelouče před násilím nepřátelských armád. Ochránářství tak spočívalo nejen v Přelouči a jejím okolí, ale také zabezpečení v rámci celého komorního panství.

Počátkem roku 1637 (15. února) české země zasáhla nemilá zpráva o úmrtí císaře Ferdinanda II. Na trůn tak nastoupil jeho syn Ferdinand III. V té době obyvatelé Přelouče prosili císaře, aby jim umožnil uspořádat po prodělaných válečných a živelných pohromách nový výroční trh. Císař souhlasil a v červenci 1638 vydal listinu, která disponovala právem města vystrojit i třetí jarmark, jenž se konal „*v outerý po provodní neděli*“. Uspořádání nového trhu sice bylo schváleno, ale lidé třeli bídu s nouzí i nadále. Ještě téhož roku přeloučští apelovali znovu na císaře, aby stejně jako jeho otec znovu schválil privilegia města a v říjnu císař tak učinil.⁷⁷ Je však jisté, že obyvatelé Přelouče a okolních vsí v letech 1638-1648 zkusili mnohá trápení nepřátelských vojsk, a i po ukončení války se z těchto hrůz jen velice pomalu zotavovali a vzpamatovali.⁷⁸ Ačkoliv Přelouč setrvala nadále pod komorním panstvím, až do konce třicátých let netrápily žádné větší vojenské operace ji, ani území celého dominia. I pardubické panství však již brzy pocítilo válečné pohromy napřímo.⁷⁹

2.3 Tažení Švédů na Pardubicko

Když začátkem roku 1639 obyvatelé Zemí Koruny české zvěděli o expanzním útoku nepřátelského vojska švédského přímo do srdce rozprostírající se Habsburské monarchie, zachvátila je panika. Tehdejší 43letý velitel švédského vojska polní maršál Johann Gustafsson Banér⁸⁰ vstoupil se svou armádou na území Habsburské monarchie ze severozápadu do oblasti Pomořan. Odtud vytlačil císařskou armádu a pronikl až do Braniborska a na jaře 1639 do Saska. Měl už jasnou myšlenku a cíl, totiž vtrhnout do Čech. Císařští vojáci se dozvěděli o Banérovým úsudku a začali posilovat své vojsko a také začali doplňovat i vojenské posádky ve městech na všech panstvích. Po několika střetech se saským plukem maršála Morzina a rakouským plukem generála z Puchheimu pronikl Banér až do Čech. Jeho vojsko se začalo ubírat ku Praze, kterou se pokoušelo obsadit, ale nepochodilo. Proto Švédové táhli směrem k východu přes Brandýs nad Labem, jenž dobyli, a dále míjeli Nymburk, Poděbrady, Kutnou Horu a Čáslav.⁸¹ Nyní už chyběl pouze krok a Švédové stanuli na komorním panství pardubském.

⁷⁷ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 202-203

⁷⁸ ROSŮLEK, František. *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko: dějinný a místopisný obraz. Díl III, Místopis*. 1. vydání. Brno: Garn, 2015, s. 81

⁷⁹ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 30

⁸⁰ Švédský polní maršál, velitel švédské armády a také v letech 1638-41 místodržitel v Pomořansku

⁸¹ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 203-204

Zprávy o vniknutí na pardubické panství se rozletěly po všech městech i městečkách celého dominia. Začal zde panovat strach a hrůza mezi obyvateli a vojenskými posádkami, když se dozvěděli, že švédská armáda je už blízko.⁸² Začátkem léta 1639 stanuli Švédové před Pardubicemi. V první polovině těchto červnových dní nastalo čtrnáctidenní úsilí Banérova vojska dobýt Pardubice i zámek. Toto úsilí pro Švédy nakonec skončilo beznadějně, jelikož se pardubičtí na nepřátelskou ofenzívu připravovali.⁸³ S velkým neúspěchem byl Banér nucen od táhnout z Pardubic. A i když město samotné nebylo dobyto, švédská armáda v přilehlých městech a vesnicích ničila, pálila a rabovala tamní obyvatele. Tyto problémy pocítila i Přelouč samotná. Švédové zde vypálili a vyrabovali mnoho domů⁸⁴ a část švédské armády se zde usadila jako strážící salva guardia neboli vojenská posádka. Až do konce roku 1639 se zde tyto vojenské posádky střídaly a přeloučští jim museli za to platit. K poslednímu listopadu téhož roku kromě Přelouče i obyvatelé Bohdanče hlásili, že přijímají jak písemnou, tak živou salvu guardii a odvozují jim kontribuce.⁸⁵ Po celém panství byla hrůzostrašná spoušť. Města i vesnice vzápětí zchudla a všude bylo pusto. Z tohoto důvodu se ani za tento rok po obyvatelích nevymáhaly žádné kontribuce za obilí, jelikož vše ukořistili Švédové.⁸⁶

2.4 Resumé válečných škod

Pardubické panství bylo průtahem švédského vojska poničeno, vyrabováno a všude byl rozset strach. O této strastiplné události, která se přehnala nad pardubickým dominiem, byly učiněny zápisy v hospodářské účetní agendě, kde byly zaneseny i prosby občanů na eliminaci válečných kontribucí a daní za rok 1639. Bylo to hlavně splacení svatojiřských a svatohavelských splátek, které činily 300 kop grošů míšenských převážně za důchody a naturální odměny v penězích. Tyto úroky se odváděly do Pardubic městské radě. Pardubický hejtman žádost vyslyšel, a ač sám znal momentální situaci, ve které se přeloučští obyvatelé nachází, tak i přesto úroky nezrušil, nýbrž jejich dobu splacení odročil na později.⁸⁷

Ještě v roce 1640 zchudlá, zpustlá a vypálená Přelouč okusila další a stále se opakující zátěž. Ke konci dubna do Přelouče přijelo asi 200 jezdců z regimentu Myslíka⁸⁸ a přeloučští je měli rozmístit a usadit po celé obci. Ti se však ohradili, že tak nemohou učinit, jelikož zde živí vojáky jiného pluku.

⁸² SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl 1.*, s. 107

⁸³ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 31

⁸⁴ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 204

⁸⁵ RFM. sv. 5, s. 366

⁸⁶ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 32

⁸⁷ Tamtéž, s. 32

⁸⁸ Zřejmě se jednalo o Zikmunda Jana Myslíka z Hyršova – český šlechtic a vojevůdce císařských vojsk, ke konci války povýšen na generála a následně na polního podmaršálka

Myslík tedy apeloval radě do Pardubic, že jim toto město bylo přiřčeno na kvartýrování a že nehodlá odejít. Tak obyvatelé Přelouče musili žádat, aby tento regiment byl přesunut jinam.⁸⁹ Přeloučský primátor Jan Reinwetter však nakonec úspěšně docílil toho, že se celý regiment přesunul jinam a o pár později dní později regiment ukotvil v městečku Dašice.⁹⁰

Nadešel rok 1641 a hned počátkem měsíce února bylo nutno udělat soupis vzniklých škod. Velikou ztrátu objevili měšťtí radní převážně v odcizení zvířectva a obilí, a to buď vojskem císařským, či nepřítelovým. Suma sumárum za celé pardubské panství se škody vyšplhaly na 372 790 zlatých a 33 krejcarů, přičemž z této částky byla větší suma peněz označena jako jiná způsobená škoda v okolních městečkách a vesnicích poblíž Pardubic ještě před příchodem Švédů. Samotné Přelouči byla vyměřena částka 9431 zlatých rýnských a zhruba osmina částky pokrývala škodu císařského vojska. Finanční škoda byla ve formě odcizení určitých kusů hospodářských zvířat a chovného dobytka. Větší polovina celkové částky připadla na vrub švédskému vojsku a stejně jako císařtí do rozebrali zbytek všeho zvířectva. Posledními 2000 zlatými z celkové škody byly splaceny jiné ukořistěné věci z domácností.⁹¹

2.5 Požár roku 1641

Kromě inventarizace všech škod, jež proběhla zkraje tohoto roku a které napáchala císařská i nepřátelská vojska, se staly ještě dvě události. Ve druhé polovině května uprostřed svého vojska zhasl život vojevůdce Johana Banéra.⁹² Zemřel na následky zdravotních obtíží, kterými trpěl.

Druhou událostí, jež postihla Přelouč a která byla další pohromou v této válečné době, bylo vypuknutí velkého požáru. Toto neštěstí vypuklo v září 1641. Dle přeloučských tento požár dalece překračoval rozsahem a ničivostí ten minulý z let 1635, protože během chvíle vzplanulo celé město, kde bylo na uhel spáleno mnoho gruntů i soukromých domů, kostel, škola a špitál, radnice, pivovar a shořely i dřevěné fortny na městském opevnění.⁹³ Až po zdlouhavém boji se požár podařilo uhasit. Město bylo opět v troskách.

Tato katastrofa opět přeloučské obyvatele na delší dobu srazila. I přesto se však mělo začít s opravami města. Městská rada opakovaně žádala o poskytnutí pomoci dvorskou komoru, jelikož z předchozích let, když žádali radu komorního panství, moc nepochodili. Prosby se týkaly především vypůjčení dříví, aby mohl být co nejrychleji opraven chrám Páně spolu s radnicí a veřejnými

⁸⁹ RFM. sv. 6, s. 61

⁹⁰ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 33

⁹¹ Tamtéž, s. 32-33

⁹² LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 205

⁹³ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 34

budovami. A v neposlední řadě i opravy svých domů, protože nastávalo zimní období, tak aby byli, co nejdříve hotovi. Z důvodu nedostatku financí ale nemohli dříví zakoupit, a tudíž neměli ani na uhrazení všech splátek a kontribucí. Proto bylo domluveno, aby z celkového množství dříví polovinu nemuseli přeloučští hradit a druhou mohli zaplatit pouze částečně. Splacení půjček a kontribucí bylo odročeno až po třech letech. A opravy začaly. Veškeré dříví bylo použito z lesů poblíž Výrovského mlýna.⁹⁴ Na opravy veřejných i soukromých obydlí bylo poraženo 1520 kmenů, kdy 1400 kmenů připadlo na domy soukromé a zbytek na budovy veřejné, společně i s chrámem Páně. Cena za dříví se vyšplhala na 280 zlatých. To, že přeloučští obyvatelé zažádali dvorskou komoru o odročení úroků a poskytnutí dříví na opravy, bylo vzhledem k situaci, kterou Přelouč procházela, zcela oprávněné. Na druhou stranu však se začaly horšit vztahy přeloučských s vedením komorního panství. Do konce téhož roku se o výši splátek na úrocích neustále hádali.⁹⁵

2.6 Život pokračuje za provizorních podmínek

Čtyřicátá léta v Přelouči probíhala obdobně jako léta 30. Požár byl uhašen, materiál na obnovu města byl přeloučským poskytnut a začaly rozsáhlé opravy. Jediné, co se městské radě stále nedařilo, bylo splacení všech úroků za materiály na opravy, plateb odváděných do pokladny pardubického panství, dále placení kontribucí a celkové vyrovnání finanční stability v hospodaření města. Až do konce války se tohoto tíživého břemene nemohli zbavit. Proto ještě ani v roce 1643 nebyla poplácena částka 140 zlatých rýnských za dřevo, protože zde stále visel dluh na vyplacení vojáků v hodnotě 5484 zlatých, které obec neměla a musela si kvůli tomu znovu půjčit nové peníze.⁹⁶ A takto se to točilo stále dokola. Nicméně i když v městské pokladně rostla položka výdajů, tak i přesto město disponovalo i příjmy. Přes všelijaké útrapy a pohromy, které se v Přelouči odehrály – od vojenských vpádů, drancování, vyživování vojsk, až po vzniklé požáry-obec získávala příjmy z konaných trhů mezi léty 1641-42. Trhy však probíhaly za ztížených podmínek, ale i tak lidé kupovali zboží, které trhovci nabízeli.

Před požárem byla zachráněna i kniha vedená městskou radou o hospodaření města mezi léty 1641-1646.⁹⁷ Vraťme se zpět k obnově města a životu v něm. Na přelomu třicátých a čtyřicátých let vojenskými taženými lehlo mnoho nemovitostí. Jednalo se hlavně o budovy a stavby veřejné, kam

⁹⁴ Bývalý mlýn náhonu Opatovického, který se nacházel ve vesnici Břehy, viz ROSŮLEK, F. *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko*. s. 95

⁹⁵ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 34-35

⁹⁶ Tamtéž, s. 35

⁹⁷ Tamtéž, s. 35, viz Státní oblastní archiv v Zámrsku, fond Velkostatek Pardubice, kniha č. 556., dále [Vs Pce, kn. č. 556]

se řadily brány a veškeré obchody, radnice, škola a chrám Páně. Právě návratem švédského vojska byl kostel sv. Jakuba poničen tak, že byla vypálena gotická věž a klenby chrámu se zřítily.⁹⁸ Úlevou pro přeloučské byla i skutečnost, že jim byl prominut úroční plat v 1. polovině 40. let. Rokem 1644 však opět vešel v platnost. O mnoho lépe tom nebyly domy majitelů. Co nepohltil požár, tak lidé utekli a domy zůstaly na několik let neobydlené.

Mezi prvními budovami, u nichž se započalo s opravami, byl místní pivovar a přeloučská radnice. Pivovar i za těchto provizorních podmínek nadále vařil pivo, které se prodávalo, a za utržené peníze se poplatila vlastní oprava. A i když do roku 1643 proběhlo málo várek, přineslo to však uspokojivý příjem. Získaným příjmem se zaplatila rekonstrukce střechy a výstavba nové klenby, jež požárem spadla. Na opravu pivovaru se vydalo 52 kop 35 grošů a 1 denár míšenský.⁹⁹ Obdobnou částkou byla zaplacená i obnova radnice. Další na řadu přišel chrám Páně. Nicméně však jeho rekonstrukce se vlekla pomalu a probíhala s neustálými pauzami, takže jeho oprava skončila na přelomu let 1645-46. Financování oprav kostela zajišťovaly příspěvky obyvatel a také formy finančních darů. Např. pardubický purkrabí Daniel Ferdinand Rabštejnský přispěl částkou 80 kop grošů.¹⁰⁰ Bohužel i tento významný dar nestačil, a proto byla městská rada donucena vypsát speciální daně určené hlavně pro ty, kteří během požáru nestrádali a jejichž majetek byl nedotčen. Postupem času se k opravám přidávaly další budovy.

S rokem 1643 přicházelo nové trápení na celém komorním panství včetně Přelouče. Po smrti švédského generála Banéra (roku 1641) se velení vojska ujmul jeho zástupce Lennart Torstenson. Přinesl nové peníze na vyzbrojení armády a stejně jako Banér se pokoušel vtrhnout se svou armádou do Čech a roku 1643 do ní vpadl.¹⁰¹ Počátkem léta se od Kunětické hory dostal k Pardubicím, které opět vzdorovaly útoku jeho armády, a proto Torstenson byl nucen odtáhnout pryč. Zatímco se Torstenson se svou armádou pohyboval na území Čech, pardubický hejtman Purkhart Kordule ze Sloupna se ze všech sil snažil dosáhnout toho, aby pardubické panství bylo ušetřeno vojenských průtahů císařských či nepřátelských vojsk a jejich vyživování na daném území.¹⁰² Až do roku 1645 k těmto utrpením stále docházelo, i když už ne v tak veliké míře. Nicméně útoky švédské armády a zdejší přítomnost císařské armády se v nepravidelných intervalech opakovaly až do roku 1648. Pardubice v roce 1645 znovu a naposledy odrazily švédské ofenzívy, a tak se neúspěšní Švédové rozmístili do pardubické krajiny, kde ponechávaly zde své posádky. Samotná Přelouč byla až do

⁹⁸ LEDR, J. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. s. 205

⁹⁹ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 36

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 38

¹⁰¹ SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl 1.*, s. 109-110

¹⁰² VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 42

konce války terčem útoku vojenských posádek, které se usadily ve Žlebech. Posádky plenily, rabovaly, vyjídaly a pustošily panství až do konce roku 1648. Stejně tak se i nadále platily kontribuce.¹⁰³

V závěru válečných let byla Přelouč zbídačená a poničená. Mezi lidmi panoval strach z nového útoku Švédů či jiných nepřátel, mnoho domů bylo vyhořelých a další stavby byly na spadnutí. Fungování městské rady se stále drželo, ale kvůli obrovským hmotným škodám se přestala vést agenda. Veškerá trápení a pohromy skončily 24. října 1648, kdy byl podepsán Vestfálský mír a nepřátelská vojska odešla ze země. Život po válce byl přeluce krušný a restituce země české trvaly neskutečně dlouhou dobu. Nejinak tomu bylo i v Přelouči.¹⁰⁴

¹⁰³ Tamtéž, s. 43-44

¹⁰⁴ VOREL, P. *Dějiny města Přelouče 2*, s. 44

3. Hospodaření města Přelouče v letech 1641-1646

V této fázi své bakalářské práce se zaměřím na dosud neprobádaný pramen, a to na Knihu Velkostatku Pardubice, konkrétně na městské počty. Kniha byla psána v letech 1641-1646. Jedná se o konečnou formu čistopisu, která byla přepisovaná dle předloh. Obsahuje jednotlivé kapitoly městských počtů a každá kapitola přísluší jednomu městu či městečku z komorního panství Pardubice, kde se vedla městská agenda. Jedná se tedy o Týnec nad Labem, Bohdaneč, Dašice, Sezemice, Holice a samozřejmě město Přelouč. Pardubice zde nejsou zmíněny, protože si vedly svou vlastní agendu. Dnes je uchován tento pramen v státním oblastním archivu v Zámrsku. U každé kapitoly daného města či městečka je její obsah rozdělen do čtyř částí. Hned na začátku každé první stránky je vypsán seznam osob, které se soupisu účastnily, dále kdy byl zápis agendy proveden a v jaké měně byly vyčísleny jednotlivé položky. Následně za tímto úvodem jsou rozepsány údaje, které jsou tvořeny příjmem peněz za minulý rok, novými příjmy a výdaji obecních peněz, a v poslední řadě zač byly utrženy nebo naopak vydány peníze zádušní, špitální a kontribuční. V zápatí každé stránky je proveden součet všech položek, stejně tak i na konci každé kapitoly města.

Zde se pokusím zanalyzovat dotyčný pramen a zprostředkovat vybrané kapitoly o Přelouči a jejím hospodaření. Obdobně jako u ostatních měst je systém agendy veden i v Přelouči. V kapitolách o Přelouči se nejčastěji setkávám s měnou kopy-groše míšeňské-denáry. Položka peněz kontribučních je však vedena v měně na zlaté rýnské a byla zavedena až během třicetileté války. Kontribuční finance byly jiným účtem než ostatní. Tyto peníze byly vybírány v hotovosti od měšťanů a měly dva významy. Ten první sloužil jako daň ubytovaným vojenským jednotkám, které ochraňovaly přeloučské obyvatele od nepřátelských vojsk. Druhým důvodem tohoto účtu bylo vyplacení peněz na potraviny pro vojáky a důstojníky.¹⁰⁵

3.1 Městské počty za rok 1641-1642

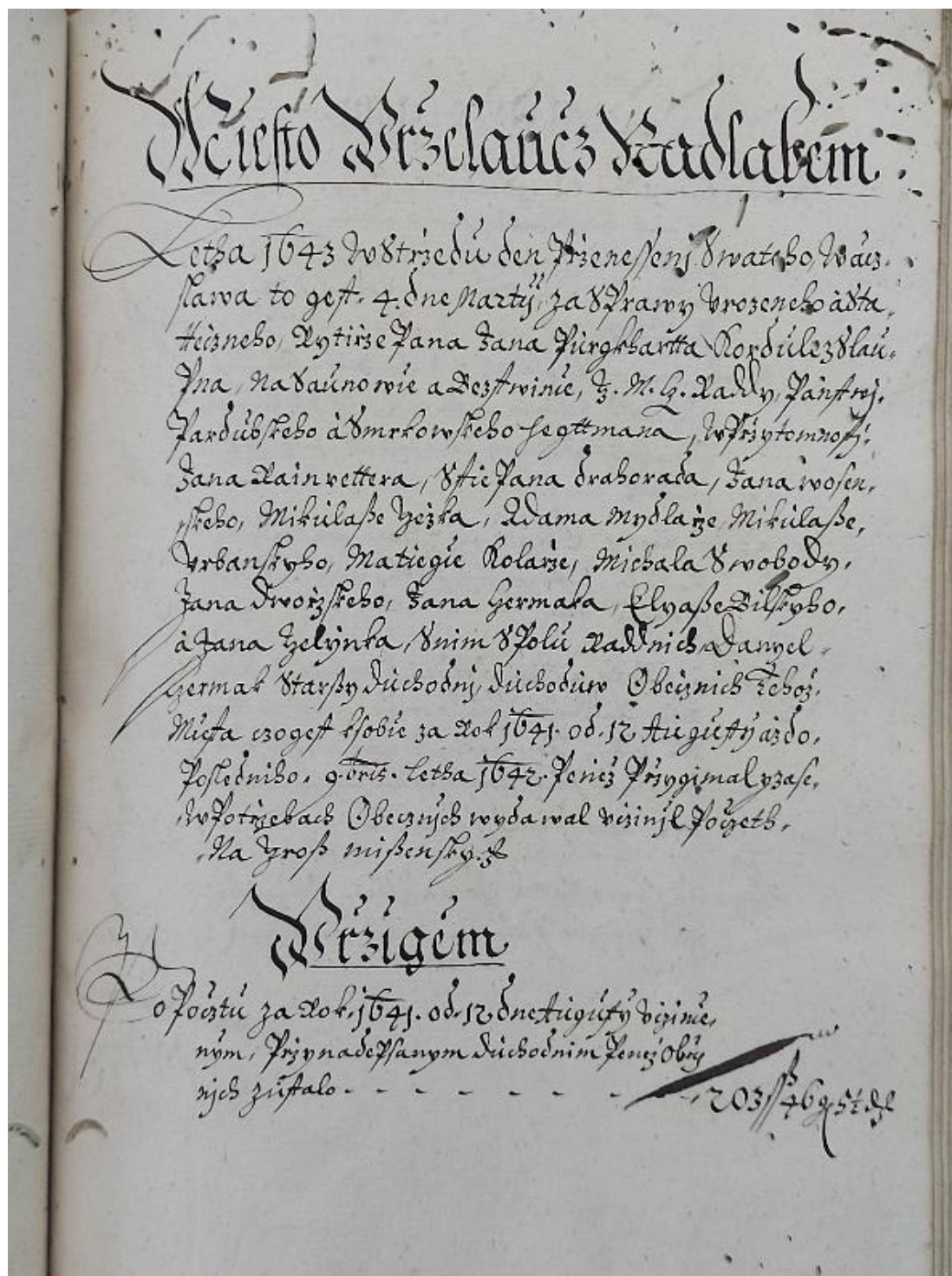
První část všech tří kapitol o hospodaření města Přelouče je věnovaná příjmům a výdajům, které jsou rozsáhlé a zpracované velice podrobně. Jak příjmy, tak výdaje obsahují položky obecních peněz. Zádušní, špitální a kontribuční zápisy tvoří samostatnou kapitolu.

„Soupis byl učiněn léta 1643 ve středu, v den přenesení svatého Václava, tedy 4. března. Byl sepsán v přítomnosti těchto osob: za správy urozeného a statečného Pardubského a Smrkovského hejtmána Jana Purkharta Kordule ze Sloupna, pána na Saunově a Běstvině a přeloučského primátora Jana Reinwettera. Dále se účastnili: Štěpán Drahorád, Jan Vosenský, Mikuláš Ježek, Adam Mydlář,

¹⁰⁵ VOREL, Petr. *Dějiny města Přelouče 2*. Přelouč: Městský úřad, 2002. s. 37

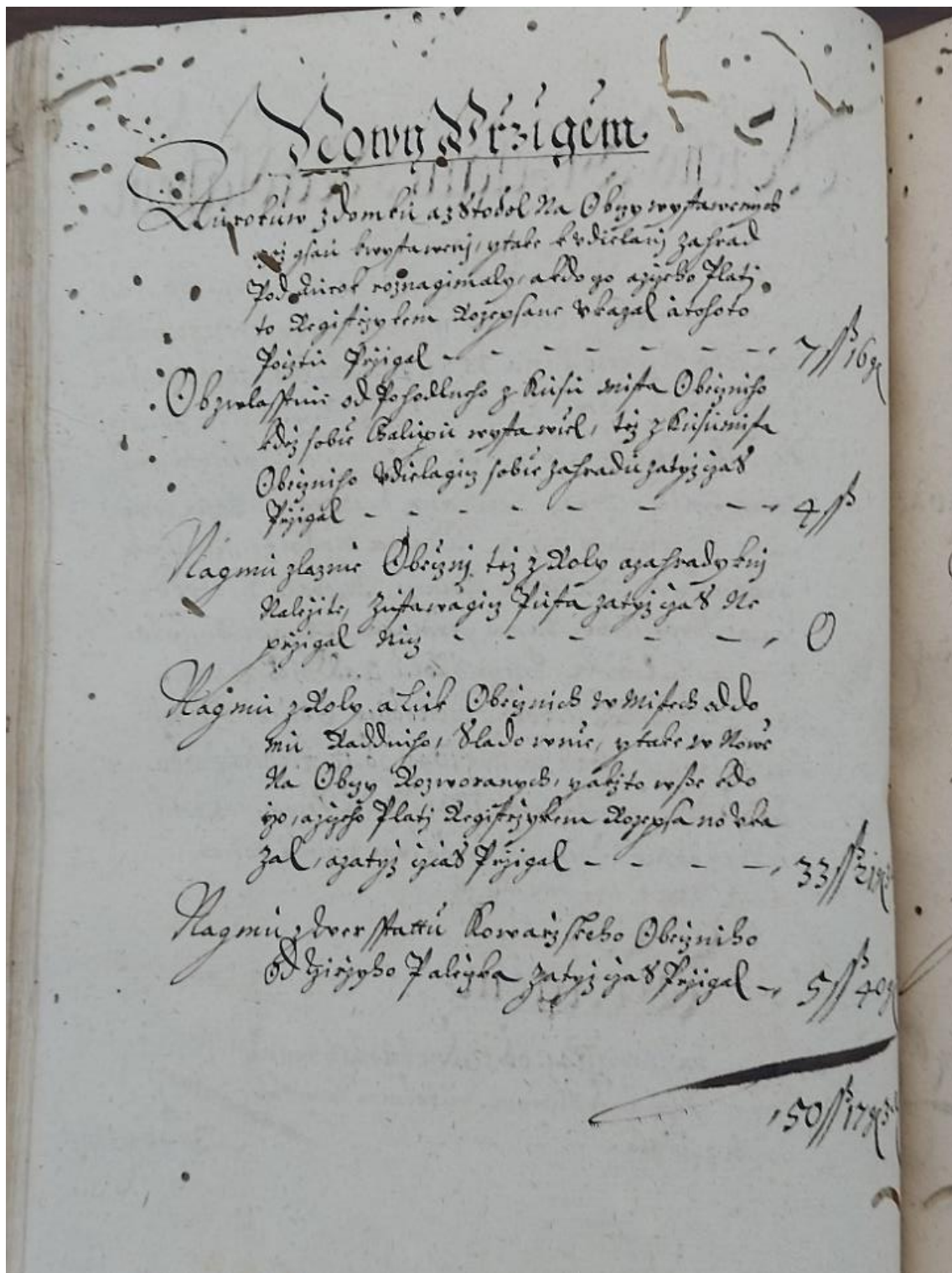
Mikuláš Urbanský, Matěj Kolář, Michal Svoboda, Jan Dvorský, Jan Čermák, Eliáš Bilský/Bělský a Jan Jelínek. Vše zapsal radní starší důchodní Daniel Čermák za léta 1641 12. augusta (srpna) do posledního listopadu roku 1642 a počet byl učiněn a spočítán v groších míšeňských.

Před novými příjmy je vždy uveden příjem starý, který v tomto případě je zanesen za období od 12. Augusta (srpna) roku 1641 a činí 203 kop 46 grošů a 5 a půl denáru obecních peněz.

Obrázek 2 - Úvodní zápis přeloučského městského počtu z roku 1641-1642, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk

Nové příjmy za období 1641-1642 tvořily položky různorodého charakteru. Přesněji řečeno to byly utržené peníze za obvyklé a opakované pohledávky: nákupy potravin, každodenní potřeby, služby městské i vyplacení jejich osob, přes pronájmy či koupi obecních míst, až po odvádění příjmů z jednotlivých gruntů obyvatel. V zápatí každé stránky pod rozepsanými položkami je vždy písařem proveden mezisoučet a na konci souhrnné údaje příjmů je spočten celkový součet, který obsahuje částku výsledných příjmů bez restu minulého a s restem minulým. Celková suma bez restů činí za daný rok 805 kop, 6 grošů a 5 a půl denáru. Naproti tomu suma příjmů i s restem činí 1008 kop, 53 grošů a 4 denáry. Součet písaře se shoduje s mými výpočty.

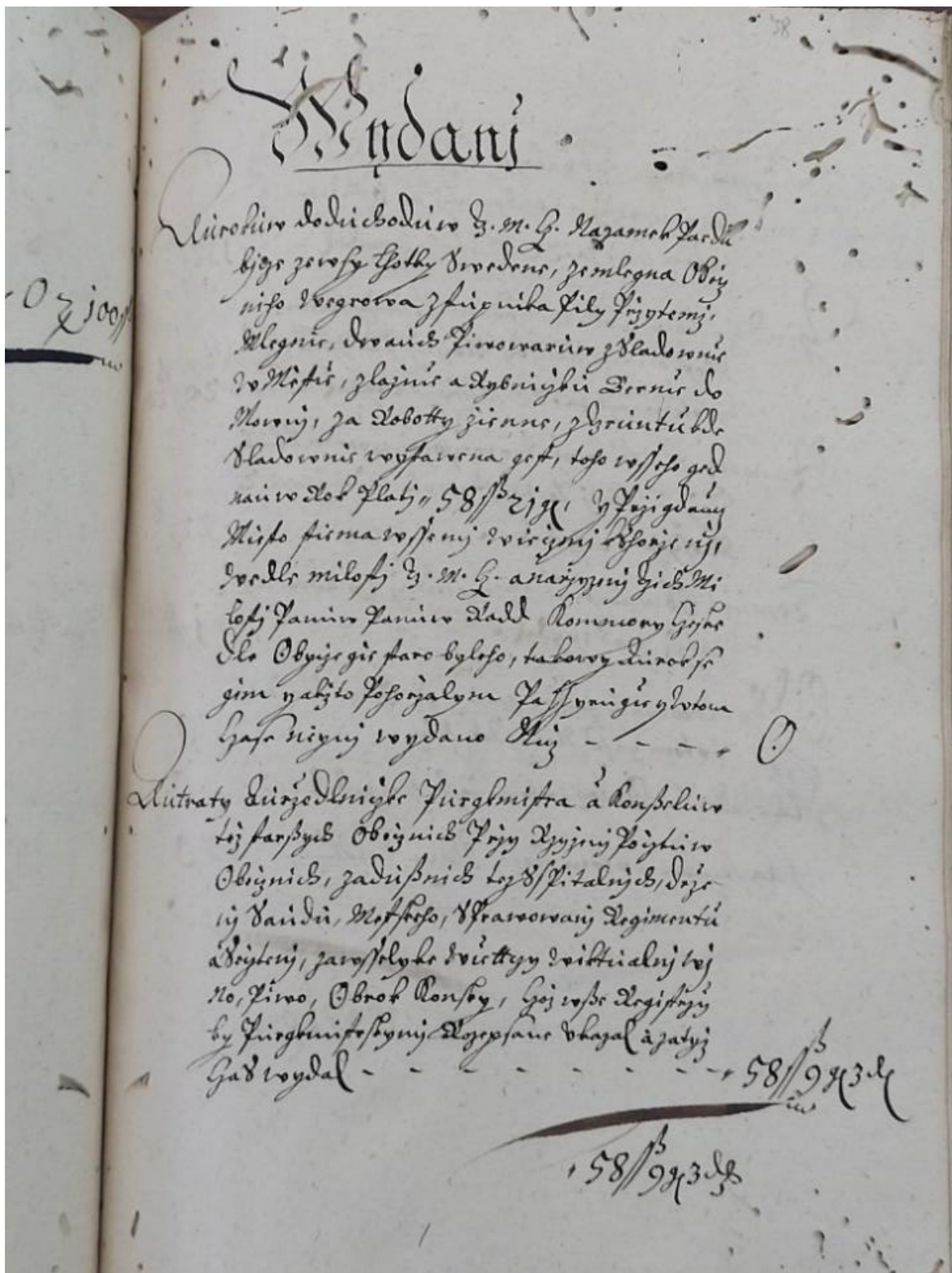
Obrázek 3 – Položky Nových příjmů, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk

Za největší položku příjmu za toto období je považován nájem z mlýna Vejrov (Výrov), jenž byl vystaven kousek od Přelouče, dále z pily, polí a luk k nim náležitých za 222 kop, 17 grošů a 1 denár. Nejopakovanější a nejčastější zápisy jsou tvořeny příjmy z jednotlivých gruntů přeloučských obyvatel. A pak následují další údaje. Z hlediska nájmu obecních prostor se jedná: nájmy z polí a luk obecních, z rybníka, nájmy z lázně obecní, úroky z domů či stodol, dále za prostory městských služeb a jejich představitelům: za verštat (řemeslnickou dílnu) kováři, jenž byl vystaven na obci, nájmy z brány, z krámů pekařských a pekařům. V době jarmarků byl brán příjem za jarmarečné a tržné z jarmarků. V další řadě se jedná o příjmy za potraviny: za bečku soli, za ryby v rybníce, za chléb a pečivo z krámů pekařských a další... Zajímavou položku příjmů tvoří ve městě pokuty pro zločince ve městě, kteří se oddávají hazardu, či jiným nekalým praktikám. Soupis dále obsahuje příjmy za rozličné potřeby, např. za dříví na opravu některých budov, jež lehly popelem při požáru v témže roce. U některých položek však městská rada nevybrala nic. Sem patřily např. nájmy užitků z cihelny se po požáru nebo z krámů pekařských zničených ohněm.

Stejně jako příjmy, tak i výdaje tvořily rozmanitý charakter, za které městská správa vynaložila obecní finance. Opakovaně jako u příjmů opět písař na jednotlivých stránkách dělal mezisoučty zapsaných údajů a na konci této agendy provedl součet celkového vydání a vyčíslil sumu srovnanou se součtem celkových příjmů. Lze tedy říci, že celková suma všeho vydání za danou dobu činila 885 kop a 34 grošů. Naproti tomu vyrovnaný příjem s vydáním, bez ostatních jiných vydání zůstává částka obecních peněz v hodnotě 123 kop, 19 grošů a 4 denáry. Obě výsledné sumy výdajů se opětovně shodují s mými výpočty.

Tak jako u položek příjmů musela rada města vynaložit peníze převážně na opravy budov a pomocným prostředkům k dělaní. Oproti příjmům jsou výdaje výrazně nižší. Specifickým zápisem v této části jsou úroky z důchodů Jeho Milosti Císařské, jež byly odváděny na zámek v Pardubicích. Tyto úroky byly svedené z mlýna obecního, z pily, z pivovarů, ze sladovny a dalších obecních míst, které požárem lehly a pro dřívější dluh městská rada nevydala žádnou částku. Totožné jsou i další nevydané peníze na shořelé městské budovy, do kterých například se řadí krámy pekařské nebo lázně obecní. Dále obecní místa, kam se řadila městská šatlava či městská kašna. Náklady na tato obecní místa nebyly také vyčísleny. Naproti tomu se musely vyplatit útraty úřednické (*„tzn. Purkmistrovi, konšelům a radním pánům za vypláčení, držení a spravování regimentu, či za další viktualní (potravinové) věci – víno, pivo nebo obrok koňský ve výši částky 58 kop, 9 grošů a 3 denárů“*). K dalším položkám patřily výdaje za suroviny: např. (*„za papír, sloužící k pečeti ve výši 4 kop-46 grošů a 4 denárů“*), za dříví na opravu budov a potřebných věcí (*„náklad na kola šrotýřská a kolářům od jejich spravování vydali pouze 15 grošů a 3 denáry“*). Částky většinou pokrývaly opravu

města. Kromě toho město splácelo své dluhy věřitelům, které v tomto případě tvořily fyzické osoby (např. „*panu páteru Silveriovi, který v roce 1638 zapůjčil městu 130 kop na přípravu nového jarmarku, tak se nyní onen dluh nebožtíkovi vrací*“) nebo institucím působícím v Přelouči („*od literátského bratrstva bylo obci zapůjčeno 6 kop, tak o následující rok je pohledávka vrácena*“).

Obrázek 4 - Položka Vydání ..., Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk

Počet peněz zádušních

Peníze zádušní byly typem složky, kdy se peníze přijímaly či vydávaly za úkony spojené s církevní úlohou a službou Bohu. Týmž způsobem jako u předešlých hodnot byl vypracován soupis všech příjmů a vydání, jímž byl penězi financován.

Tohoto zápisu se účastnil starší radní důchodní Daniel Čermák, který také provedl a rozepsal celou inventarizaci. Vše opět bylo počítáno na kopy, groše míšeňské a denáry. Na začátku je klasicky spočten starý příjem (za rok 1640), který dosahuje částky 119 kop, 38 grošů a 4 denárů.

Po důkladném sečtení všech nových příjmů za období 1641-1642 vychází celková částka bez předešlého restu 202 kop, 57 grošů a 6 denárů. Když k tomu přidáme i rest za minulý rok, částka se vyšplhá na 322 kop, 36 grošů a 3 denáry. Částky, které uvedl písař do agendy městských počtů, vychází početně stejně i s mně. Převážná většina zápisů však nebyla finančně zaplacená. Nejdražší položkou v této agendě je odvádění nájmu ze 78 krav zádušních. Z každé se platilo jednou do roka 30 grošů – přijímaná částka činila 78 kop. Druhým nejvyšším příjmem za 61 kop, 42 grošů a 6 denárů je závdavek neboli dar neporušitelného slibu, který poskytl měšťan Krčilovský obci Přelouč na opravu a znovupostavení Chrámu Páně, který stejně jako jiné budovy shořel během požáru na podzim 1641. Další utržené příjmy byly např. za materiál na zhotovení předmětů v kostele („za vosk k hotovení svící“), či nájmy z jednotlivých gruntů přeloučských občanů (př. „na gruntu Vavřince Kopydlanského, jež zakoupil od Mikuláše Koumy po jeho sestřích, rada přijala 7 kop z 118 kop“). Za neutržené příjmy se vykazovaly např. pokuty pro osoby, které nechtěli chodit do kostela nebo byli proti příkázání, vyplacení osoby pracující v okruhu chrámu Páně (kostelnice), nájmy ze zádušních prostor (tj. „pole a louky“), či nájmy za pohřbívání těl.

Hned po příjmech je zápis všech vydání městské rady. Celková částka všeho vydání činí 122 kop, 23 grošů a 4 denáry. Společně se srovnáním příjmem bez ostatních vydání zůstává 200 kop, 12 grošů a 6 denárů peněz zádušních. V porovnání s příjmy jsou výdaje menší. Největší částka, jež byla vydána, a to za 105 kop, 50 grošů a 3 denáry padla na opravu kostela a zaplacení dělníků, řemeslníků a opravářů, kteří se na opravě podíleli. Menší částky byly vydány většinou za doplňky v kostele (tj. „za víno při mši svaté, na mouku k pečení hostií, na mycí prostředky, za vosk k udělení svící, za udělané svíce“), ale také za jiné rozličné potřeby, (tj. „křest dětí, za kadidlo, za hliněné nádoby, nádeníkům za spravování šindele hřebíky, a další“). Nevydané finance byly uvedeny jako náklady na

faru a školu, které shořely, za peníze na gruntech skoupené, či v přistěhování pana faráře Silveria Mazurkoviče*¹⁰⁶.

Počet peněz špitálních

Smyslem této agendy bylo zapsat všechny údaje spojené s vykonanými a zaúčtovanými pracemi okolo špitálu. Soupisu se účastnili výše jmenovaní radní a starší důchodní Daniel Čermák, který opětovně vše zapsal a spočítal na měnu groše míšeňského. Starý příjem za rok 1641 činil 324 kop, 1 groš a 5 denárů.

Spočítáním nových příjmů peněz špitálních písař dosáhl celkové částky 122 kop, 42 grošů a půl denáru. Společně s restem za rok 1641 se částka zvýšila na 446 kop, 44 grošů a půl denáru. Obě částky početně vychází po mém přepočítání stejně jako suma uvedená písařem v městské knize. Největší částka obsažená v příjmech je 74 kop, 8 grošů a 4 denáry a byla určena obci z gruntu primátora Jana Reinwettera formou závdavečních peněz. Dále sem patřily i příjmy z gruntů přeloučských osob (grunt Jana Jelínka, Václava Kobiše a Jakuba Věje) či příjem za poručenství. Zcela zvláštní příjem byl ve formě nájmu z rolí v hájku, který městská rada přijala od Václava Hollera. Tyto role v hájku kdysi věnoval špitálu Jan Střela. Příjem za ně byl vyčíslen na 20 grošů.

V porovnání s výdaji byly příjmy špitálních peněz jedinou hrazenou hodnotou. Na výdaje těchto peněz nevydala městská rada nic. Proto došlo pouze ke srovnání příjmu s vydáním a zůstává stejná částka jako výše, tj. 446 kop, 44 grošů a půl denáru. Výdaje zde tvořili náklady na pohřby mrtvých těl, náklady na provoz samotného špitálu, na stravu pro lidi ve špitále a na dříví k topení.

3.2 Městské počty za rok 1643-1644

Městské počty za vymezené období 1643-1644 mají velice podobný charakter jako u první kapitoly přeloučských počtů. Základní kostra je tvořena opět zápisem o sepsání inventarizace, uvedením jmen zúčastněných a přítomných a určením měny, ve které byly všechny údaje počítány. Následuje starý příjem za období 1641 a 1642 a pokračují nové příjmy a výdaje peněz obecních za daný rok. Za těmito položkami jsou dále vloženy počty peněz zádušních, špitálních a kontribučních. Od počtů za rok 1641 a 1642 se tyto počty liší v jediné změně-na zápatí každé stránky již není spočítán písařem mezisoučet, ale u každého zápisu je vyčíslena jeho celková suma. Hlavní součet je pak proveden vždy až na konci jednotlivých složek.

Soupis inventarizace byl učiněn léta 1644 v den svatého Řehoře papeže, to jest 12. března, v přítomnosti dvou významných osob: urozeného a statečného rytíře pana Jana Purkharta Kordule ze

¹⁰⁶ * přeloučský farář po Karlu Rubeculovi

Sloupna na Saunově a Bestvině, J.M. (Jeho Milosti) římského císaře, uherského a českého krále Raddy (Rady), též panství Pardubského a Smrkovského hejtmána a Jana Reinwettera primátora městského. Dále byli přítomni: Jan Těšínský, Adam Mydlář, Mikuláš Urbanský, Matěj Kolář, Michal Svoboda, Eliáš Bílský, Václav Heller, Petr Charvát, Melichar Srba, Matěje Kohouta, spolu s radním Danielem Čermákem, starším důchodním. Vše zapsal a přijal sobě za rok 1643 od 4. března až do 1. února léta 1644. Peněz přijímal i vydával zase v potřebách obecních a učinil počet na groš míšeňský.

Starý příjem za léta 1641 a 1642 činil v penězích obecních 123 kop, 19 grošů a 4 denáry. Částka se shoduje se sumou z městské agendy Přelouče o rok dříve, kdy byl srovnán příjem s vydáním obecních peněz bez ostatních vydání.

Vše, co města rada vybírala na příjmech, se obdobně shoduje s předešlou kapitolou. I zde jsou Nové příjmy opět tvořeny různorodými položkami. Nejobsáhlejší a nejpočetnější zápisy ve složce příjmů jsou tvořeny penězi obecními přijatými z jednotlivých gruntů přeloučských obyvatel (např. z gruntu Jana Klaudusa, Diviše Krupičky, Mikuláše Ježka, Jiřího Kohouta, a dalších). Jako další údaje příjmů jsou přijaty peníze z obecních míst (*„z polí a luk obecních, z domků a stodol na obci vystavených, lázně obecní, z rybníku obecního, mlýna Výrov, verštatů kovářského, z cihelny obecní, z krámů pekařských, ...“*), dále za potraviny a suroviny (př. za ryby, za sůl, za dřevo a proutí v lesích, za užitky z piva, kvasnic, za slad, a dalších). K výčtům, zač byly peníze přijaty do městské kasy, se řadí i služby městské, (př. *„Příjmy pekařům, jenž chleba pečou, příjmy od šenkýřů a příjmy z pivovarů“*). Obdobně i zde najdeme zápis v příjmech o pokutách pro zločince za hazard i jiné nekalé činnosti. Největší suma je zde vyčíslena na 196 kop, 18 grošů a 2 denáry za příjem z užitků piva pšeničného, ječného, ale také za patoky, mláto a kvasnice. Celková suma nových příjmů mimo rest za dané období činí 449 kop, 41 grošů a 1 denár. S připočtením restu je souhrnná suma sečtena na 573 kop a 1 groš. Spočtené částky písaře nesouhlasí s mými výpočty. Mně příjmy bez restu vychází na 454 kop, 43 grošů a 1 denár.

Veškerá vydání obecních peněz padla též na všeobecné platby. Hned na začátku soupisu je stejně jako u městských počtů z minulého roku položka o úrocích J.M.C (Jeho Milosti Císařské) do důchodu na zámek Pardubice. Tato částka se odváděla z úroků z mlýna, ze dvou pivovarů, sladovny, rybníka a dalších míst. Ale z důvodu opravy města po požáru se jim veškerý úrok pasíruje (tj. odpouští), a proto není přijata žádná suma. Další platby byly vydány na tyto údaje: na útraty městským úředníkům za jejich práci (tj. konšelům, purkmistru, písaři Jindřichovi Chlumeckému, a dalším), dále osobám spojeným s chodem města (tj. trubačům, zvoníkům, hlásným, poslům a kurýrům). Nějaká vydání připadla na služby městské a lidem poskytující tyto služby (tj. krámům pekařským a pekařům,

náklad pivovaru – náklady na vaření piva a dalším objektům). Dalšími výdaji byly i náklady na opravy domů obyvatel, domů městských služeb a jednotlivých objektů (např. útraty za opravu orloje a opravu na dům radního, náklady na verštat kovářský k jeho opravě, náklady na vodu svedenou do kašny či náklady na fortny a brány městské a mnohé další). Speciální položky tvořily např. výdaje žákům do škol. Největší položka celého vydání ve výši 198 kop a 29 grošů připadla na útratu pro lid vojenský ve městě. Platba pokrývala vyživování vojska ve městě, tzn. potraviny pro armádu (maso a pivo), pobraný dobytek, ale i vyplacení jednotlivých důstojníků (hlavně kvartýrmistrů, forířů a salva guardií) a vydaná suma musela být založená obecními penězi, jelikož kontribuční účet byl zřejmě vyčerpán.

Shrnuto a podtrženo suma všeho vydání za toto období činila 532 kop, 2 groše a 3 denáry. Oproti příjmům je tato složka výdajů bez jiných vydání výrazně vyšší. Nicméně je téměř srovnatelná s příjmy včetně restu.

Počet z peněz zádušních

Zde v tomto zápisu je opět písařem proveden soupis peněz zádušních za vše, na co musela městská rada tyto peníze vynaložit nebo naopak přijmout. Zápis této složky byl učiněn při výše zmiňovaných radních osob při inventarizaci a vše zapsal starší důchodní Daniel Čermák. Výsledné sumy byly spočítány na měnu groš míšeňský.

S odkazem na minulý rok, to jest za léta 1641 a 1642, zůstalo v účtu peněz zádušních 200 kop, 12 grošů a 6 denárů. Jedná se o srovnaný příjem s vydáním za loňské roční období.

Následují nové příjmy. Městská rada přijímala zádušní peníze hlavně z gruntů jednotlivých osob po skoupení od osob jiných, dále za pohřby mrtvých, pokuty od sousedů, kteří nechodí do kostela, ale také za nájmy míst kolem kostela a dobytek pasoucí se na zádušních loukách. To je také z kompletních příjmů nejvyšší suma. Za 78 krav zádušních na nájmu se bere jednou za rok po 30 groších z každé, městská rada tedy přijala 39 kop. Druhým nejvyšším příjmem byly „*pokuty od sousedů, kteří neradi chodí do Chrámu Páně*“, městská rada přijala 15 kop. Celková suma nových příjmů je vyčíslena na 78 kop, 54 grošů a 1 denár. 279 kop a 7 grošů je suma příjmů s i restem minulým. Obě sumy mi početně vychází.

Veškerá vydání tohoto účtu jsou analogická jako příjmy. Zde se peníze vydávaly převážně za suroviny a potraviny k úkonům v kostele (tj. „*za mouku k pečení hostií, za víno ke službám božím, za mýdlo na praní roucha mešního, za vosk na udělání velkých a malých svící atd.*“). Další peníze byly vydány za náklady na kostel a faru a jejich opravu, tj. náklad na kostel – tesařům za řezání dříví, sklenářům za vyhotovení nových oken; náklady na opravení fary-tesařům za spravení stodoly,

sklenářům za upevnění oken do rámu, kovářům za zhotovení nových pantů k okenicím a nádeníkům za vytahování hřebíků. Kromě toho byly zaúčtovány náklady za zvonici a za jiné rozličné potřeby, kam se řadily křty malých dítek, náklady za kadidlo, hliněné nádoby, náklady na zhotovení dřevěných truhlic atd. Největší částka všech vydání je připisována na náklad na kostel a jeho opravu za 9 kop, 20 grošů a 4 denáry. Celková suma vydání peněz zádušních činí 26 kop, 27 grošů a 2 denáry. Srovnaný příjem s vydáním je sečten na částku 252 kop, 39 grošů a 5 denárů. V porovnání s příjmy je položka vydání početně nižší, jelikož městská rada vynaložila finance pouze ve čtyřech bodech tohoto soupisu. Ve větším množství nebylo vydáno nic.

Počet z peněz špitálních

Jako u předchozí složky, tak i zde byl v období 1643 až 1644 veden účet špitálních peněz. Bohužel, položky příjmů a výdajů nejsou tak obsáhlé jako jiné účty a převážná většina zápisu v nich nebyla financována. Vše bylo zapsáno starším důchodním Danielem Čermákem v přítomnosti výše jmenovaných osob a součty příjmů a výdajů byly spočteny na měnu groše míšeňského.

Starý příjem za léta 1641 a 1642 špitálních peněz činí 446 kop, 44 grošů a půl denáru. Částka navazuje na srovnaný příjem s vydáním špitálních peněz loňského roku.

Nové příjmy jsou zde velice krátké. Největší částka, kterou zde najdeme zaznamenanou, je 5 kop je za 10 krav špitálních, jež měla městská rada v nájmu a z každého skotu brávala 30 grošů ročně. Ve zbylých položkách se nejčastěji objevují příjmy z gruntů jednotlivých osob odkoupených od původních zemřelých majitelů (tj. „z gruntu Jakuba Věje po Dorotě Honzový, Jana Reinwettera – přeloučského primátora po nebožce Lydmile Krčilový, Václava Kobiše po Regině kovářce či Jana Jelínka po nebožtíkovi Janovi Šťastným“). Nájem z hájku poblíž špitálu nebo příjem za poručenství jsou zbylé údaje v nových příjmech. Shrnuto a podtrženo-suma nových příjmů činí 5 kop a 10 grošů.

Soupis vydání je skoro totožný s příjmy, neboť z peněz špitálních nic nepřijali, ani nevydali. Údaje zde zanesené byly užity na stravu chudým lidem, na dříví, na pohřby mrtvých těl či náklady na špitál v rozdílných věcech. Za to vše není přijato nic.

3.3 Městské počty za roky 1644-1646

Poslední část městských počtů z let 1644 až 1646 je zpracována stejným způsobem jako kapitola druhá městských počtů. Jediný rozdíl od prvních dvou městských počtů Přelouče je ten, že zde nenalézám účet kontribuční. Domnívám se, že je tak učiněno z důvodu rozsáhlého a vleklého dluhu. Zkrátka dluh byl tak velký, že jej nebylo možné uhradit. Úvodem inventarizace je zápis písaře,

kdy soupis proběhl, kdo byl v přítomnosti zápisu a v jaké měně byly spočteny veškeré položky. I v tomto případě se jedná o měnu groše míšeňského.

Zápis byl učiněn léta 14. dubna 1646 za správy urozeného a statečného rytíře pana Jana Purkharta Kordule z Sloupna, na Saunově, Bestvině a Libanicích, J.M.C (Jeho Milosti Císařské) Rady, též panství Pardubského a Smrkovského hejtmána, za přítomnosti Jana Reinwettera – přeloučského primátora. Zápisu byly dále přítomni: Adam Mydlář, Mikuláš Urbanský, Matěj Kolář, Michal Svobod, Jan Dvorský, Matěj Kohout, Petr Charvát, Václav Rob, Mikuláš Vosenský a Jan Famfrlík, těch osob radních. Vše zapsal Daniel Čermák, starší důchodní, co jest sobě přijal i vydával peněz v potřebách obecních za léta 1644 a 1645 od 1. února až do 14. dubna léta přítomného 1646. Celková suma byla učiněna na měnu groše míšeňského. Po sečtení obecních peněz za rok 1643 zůstává ve starém příjmu 40 kop, 58 grošů a 4 denáry.

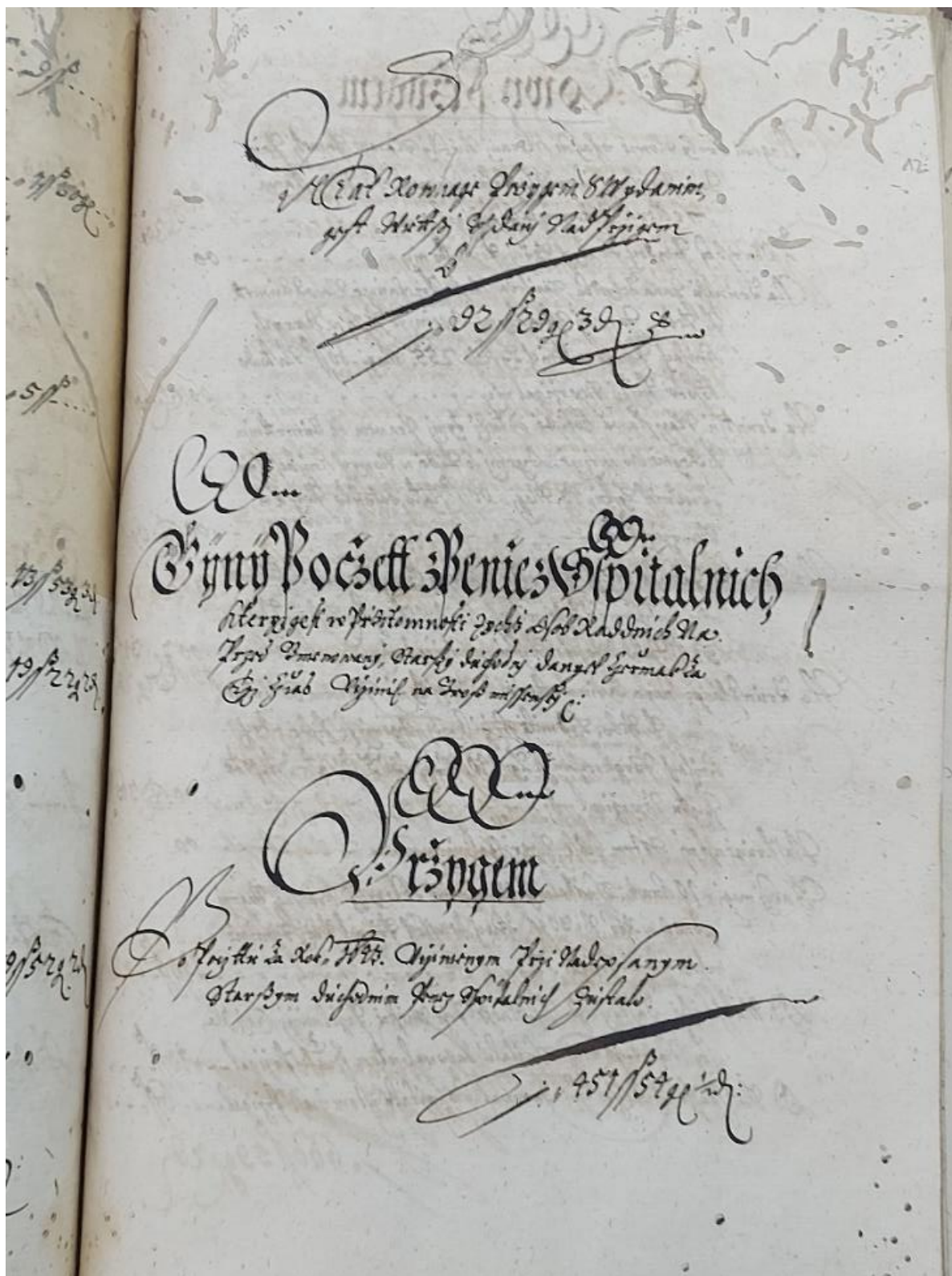
Následují nové příjmy. Opět jsou zde zaneseny položky obecních peněz. V tomto oddílu městská rada přijímala peníze za obdobné položky jako v předchozích zápisech města Přelouče. Největší zastoupení opět tvoří nájmy z gruntů jednotlivých měšťanů přeloučských (např. „z *gruntu Jana Klaudusa, Diviše Krupičky, Jiřího Kohouta, Lydmily/Ludmily Ježkovy, a dalších*“). Dalším výrazným a opakujícím se zápisem v městské knize příjmů jsou nájmy z obecních míst (tj. „z *lázně obecní, ze sladovny, z verštat kovářského, chalupy u krchova, a dalších*“). A následují nájmy za suroviny a potraviny (tj. „za *sůl v bečkách, za ryby v rybníce, za pivo, a další*“) a poté příjmy od osob poskytující služby (tj. „*hokynářů, sladovníků, šenkýřů, ...*“). Zbylé záznamy se opakují z předešlých dvou zápisů za roky minulé. I zde najdeme sdělení o pokutách zločinců, kteří se oddávají hazardu a jiným špatnostem. Největší položku zde tvoří nájem z mlýna obecního Výrova a z pily na loukách k nim náležícím. Městskou radou bylo přijato 190 kop. Celková částka všeho nového příjmu činí 527 kop, 31 grošů a 2 denáry. S přičtením restu minulého částka činí 568 kop, 29 grošů a 6 denárů. Obě celkové částky souhlasí s mými výpočty.

Zápisy uvedené v kolonce vydání jsou téměř totožné s výše písemnými záznamy z předchozích let. Největší zastoupení zde tvoří vydané peníze na útraty úřednické (tj. platby konšelům, purkmistru a dalším radním). Ti hospodařili s penězi obecními, špitálními a zádušními a spravovali soud městský, regiment zde umístěný a hradili i další výdaje (tj. platby „za *víno, pivo, obrok koňský, a další*“). Následovala vydání na prostory obecní (tj. „*náklady na šatlavu, na mlýn obecní, na verštat kovářský, na sladovnu obecní, na lázeň obecní a další*“) a položky za potraviny a suroviny (tj. „za *papír, kolesa šrotýřská, za slad, chmel, dříví, za ryby, a další*“). V poslední řadě jsou zde uvedeny vydání některým osobám (např. „*páteru Silveriovi jednou v rok mu dávají bečku soli a*

sud piva, dále pohořalým a jiným lidem co do města přicházejí, tesařům od spravování budov, či žákům expenzí do školy, ...“). Obecní peníze byly též vydány i na vojáky a důstojníky a stravu pro ně za rok 1644 a 1645. Vše se zaplatilo z důchodních peněz obecních. Největší výdaj je tvořen „úroky J.M.C. do důchodů na zámek Pardubice ze vsi Lhotka, z mlýna Výrova, z pivovarů, sladovny, z lázně a jiných míst“ ve výši 109 kop a 56 grošů. Suma všeho vydání v tom čase činí 660 kop, 59 grošů a 2 denáry. Vyrovnáním s příjmy, kdy vydání je větší, je celková částka 92 kop, 29 grošů a 3 denáry. Opět oba dané obnosy početně souhlasí.

Jiný počet z peněz špitálních

Zde v tomto zápisu je evidentní, že příjem převyšuje vydání. Příjmy nejsou sice tak velké, ale peníze městská rada přijala. Soupis byl učiněn za přítomnosti výše jmenovaných radních osob a vše zapsal starší důchodní Daniel Čermák. Měna byla ustanovena na groše míšeňské. Za rok 1643 zůstalo špitálních peněz 451 kop, 54 grošů a půl denáru.

Obrázek 5 - Stránka počtu peněz špitalních, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk

Nový příjem je tvořen pouze třemi částkami přijatými městskou radou. Jedná se o příjem „z nájmu 10 krav špitálních, které se pasou na louce, brávají jednou za rok z každé po 30 groších, tak z těch všech je přijato 10 kop“. Následující dvě částky jsou „od Matouše Dašického, který věnoval 10 kop z lásky na vystavení a od Matouše Bělocha, jenž věnoval přeloučskému špitálu sumu 6 kop formou daru“. Menší položka 20 grošů připadá Janu Střelovi, který též daroval na chudý špitál. Celková suma příjmů tedy činí 26 kop a 20 grošů. S přidaným restem je hodnota 478 kop, 14 grošů a půl denáru.

V tomto období nebylo z peněz špitálních vydáno nic. Proto se srovnaným příjmem tak zůstává suma 478 kop, 14 grošů a půl denáru.

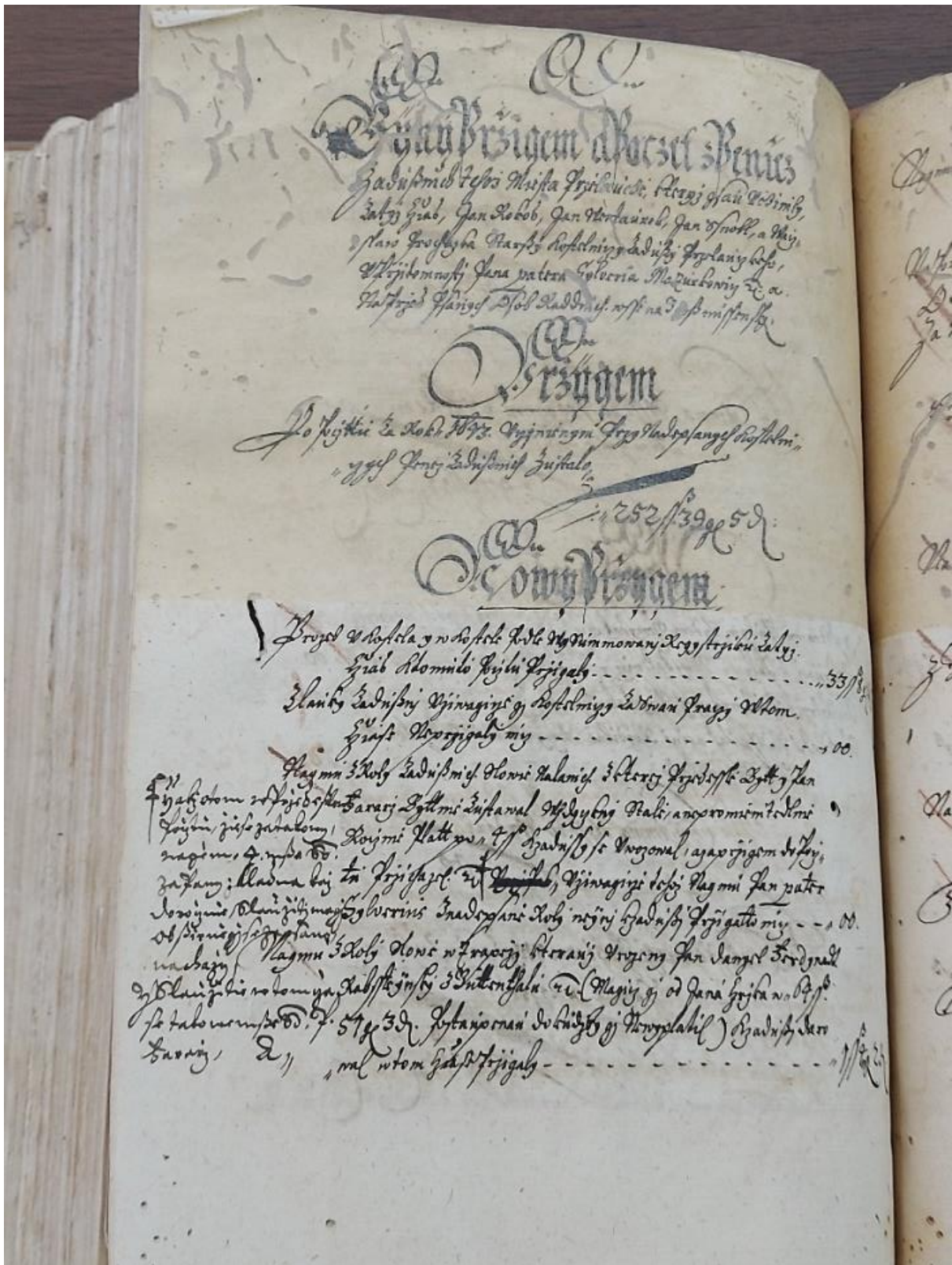
Jiný příjem a počet peněz zádušních

Soupis byl učiněn za týž čas v přítomnosti starších kostelníků přeloučských Jana Rokose, Jana Ventourka, Jana Šnobla a Václava Procházky i vzácného pana pátera Silveria Mazurkoviče. Počet byl učiněn na groš míšeňský. „Po počtu za rok 1643 zůstalo peněz zádušních 252 kop, 39 grošů a 5 denárů.“

Veškeré zápisy nových příjmů peněz zádušních se opět odvozují z činností lidí kolem i vně kostela. Největší zastoupení zde nachází nájmy z gruntů přeloučských osob (tj. „z gruntu Václava Kobiše, Jindřicha Chlumeckého, Vavřince Kopydlanského, Jakuba Netušila a dalších“), dále jsou to nájmy z míst obecních (tj. „nájmy z rolí a luk, ze zahrady farářské, z louky zádušní, či z rolí v Tranči od pana Daniela Ferdinanda Rabštejnského z Guttenthalu daroval záduší, ...“). Další zápisy v příjmech jsou tvořeny dary od lidí a cechů k záduší (tj. „od Matouše Bělocha z lásky k záduší, od Matouše-pohodného k záduší daroval či od cechů řeznických města Přelouče“). Kromě toho byly přijaty peníze i za nájem za dobytek (tj. „za 78 krav, které se pasou na zádušní louce, z každé město brává jednou za rok 30 grošů a 1 libru vosku, městská rada přijala 78 kop“), což je také největší sumou v tomto rejstříku. Celková částka nových příjmů tak činila 351 kop a 1 groš. S přidaným restem částka dosáhla výše 605 kop, 40 grošů a 5 denárů. Výsledné částky nesouhlasí s mými výpočty. Příjem bez restu mi vyšel na 336 kop a 1 groš. Stejně tak i příjem s restem minulým jsem spočítal na 588 kop, 40 grošů a 5 denárů.

V tomto oddílu je na první pohled vidět, že vydání převyšovalo příjmy. Nejčastější výdaje zde zanesené jsou za potraviny a suroviny (tj. „za víno k službám božím, za mouku k pečení hostií, za mýdlo na praní roucha či za vosk k udělání svící velkých i malých“). Dále padly výdaje na opravu kostela (tj. „zedníkům od vyspravení nových zdí a pilířů, tesařům od tesání dříví, pobíjení futer, dělání rámu do oken, truhlářům od dělání nového stropu a jeho zavěšení, sklenářům za vyhotovení nových

oken, kovářům, nádeníkům a pomahačům“). Následovala vydání za jiné potřeby rozličné (tj. „*křty malých dětí, za kadidlo, za hliněné nádoby do kostela kupované, za trakaře vozící vápno a kamení, a další*“). Největší položka za 350 kop, 39 grošů a 1 denár pokrývala náklady na opravy kostela a platbu všem řemeslníkům a opravářům pracujícím na Chrámu Páně. Celková suma všeho vydání za danou dobu činí 391 kop, 43 grošů a 2 denáry. Se srovnáním příjmem mimo ostatní vydání zůstává těchto peněz v restu 213 kop, 57 grošů a 3 denáry. Obě výsledné částky vychází stejně i mně.

Obrázek 6 - Starý a nový příjem peněz zádušních, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk

4. Kontribuční peníze města v rozmezí let 1641-1646

Zde v této části se zaměřím pouze na peníze kontribuční. Jak již bylo výše řečeno, kontribuční peníze byly účtem zcela odlišným celé městské agendy. Kontribuční finance byly zavedeny až během války a sloužily především jako daň armádě, která obsadila a dobyla dotyčná území. Kontribuce však mohly mít i opační význam. Byly to také finance sloužící k vyplácení vojska v městě, kde jejich úkolem bylo zajistit ochranu obyvatel a obranu města. Armáda byla vydržována v obci takovým způsobem, kdy obyvatelé musili jednotlivé pluky ubytovat po městě, musili je živit, zajistit jim potraviny a na oplátku je vojáci chránili. Nepochybně se tak složka kontribucí stala až do konce války důležitou součástí každé městské agendy pardubického panství. V případě města Přelouč se jednalo o posledních pět let třicetileté války.

Ve výkazu městské knihy se tyto účty nachází vždy až jako poslední. Před nimi je zastoupen v prvé řadě starý příjem za rok minulý, následují nové příjmy a vydání, které byly za účasti městské rady zaneseny písařem do knihy při soupisu agendy. Po těchto oddílech následují menší účty, a to počty z peněz špitálních a počty z peněz zádušních. Teprve potom se uvádějí peníze kontribuční. Tyto účty jsou zmíněny v agendě Přelouče za pět let celkem dvakrát. První soupis byl učiněn v letech 1641-1642, druhý v letech 1643-1644. Třetí soupis městských počtů z let 1644-1646 sice učiněn byl, ale již bez počtů kontribučních. Bylo to zřejmě z důvodu narůstajícího velikého dluhu, který nebyla městská rada schopna splatit, a proto se už zde ani neuváděl. Splacení dluhů očividně trvalo ještě dlouhou dobu po skončení války.

Po vzhledu zápisu je patrné, že oba kontribuční počty byly psány jiným písařem. Tvar a tah písma je totiž odlišný. U každé kapitoly kontribucí byl stejně jako u ostatních oddílů městských počtů nejprve na začátku uveden záznam, které osoby byly v přítomnosti soupisu. Většinou byli uváděni dva pověření výběřčí. Dále je zapsáno, v jaké měně byly kontribuce vyčísleny. U kontribučních počtů jako jediných je měna uváděna na zlaté rýnské-krejcary a denáry. Bylo tomu tak z důvodu vybírání tohoto účtu až během války, jelikož zlaté rýnské byly uvedeny v oběh až po státním bankrotu. Nicméně u ostatních účtů jsou všechny položky vyčísleny v měně groše míšeňského. Následuje starý příjem za minulý rok a v poslední řadě položky nových příjmů a vydání. U prvního účtu kontribucí z let 1641-1642 jsou jednotlivé položky vyčísleny měnou a v zápatí každé stránky je proveden mezisoučet, který je na konci daného oddílu spočítán ve výslednou sumu. Naproti tomu u druhého účtu z let 1643-1644 jsou jednotlivé položky uvedeny spolu s měnou a na konci každého oddílu převedeny ve výslednou sumu. Mezisoučet zde tedy není uveden.

4.1 Počet peněz kontribučních z let 1641-1642

Soupis agendy byl vytvořen za přítomnosti dvou radních osob – Jana Famfrlíka a Jiřího Ptáčka, kteří na soupis kontribučních počtů dohlíželi jako výběřčí sousedských sbírek. Zápis byl učiněn v měně na zlaté rýnské-krejcarý a denáry. Následuje vyčíslený starý příjem za rok 1641, který činí 31 zlatých rýnských, 28 krejcarů a 3 denáry.

Dočetly zdeněz Contrabúčnicki

Atrozj gšai ro fajttonuofj tybz Gšob Ladduib Na
gmicuowanycz, Jan Jan bolyt, a gijny fajtch,
wogborjji, zbireb daispštych zatyz gad wjinyly,
Na Argufty zlaty,

Držigem

Do fajtčů za doh. 1641 wjinytym fajtč
nadpřanym wogborjjič fajtč pštaloz,

131 R 2843 d

Domj Držigem

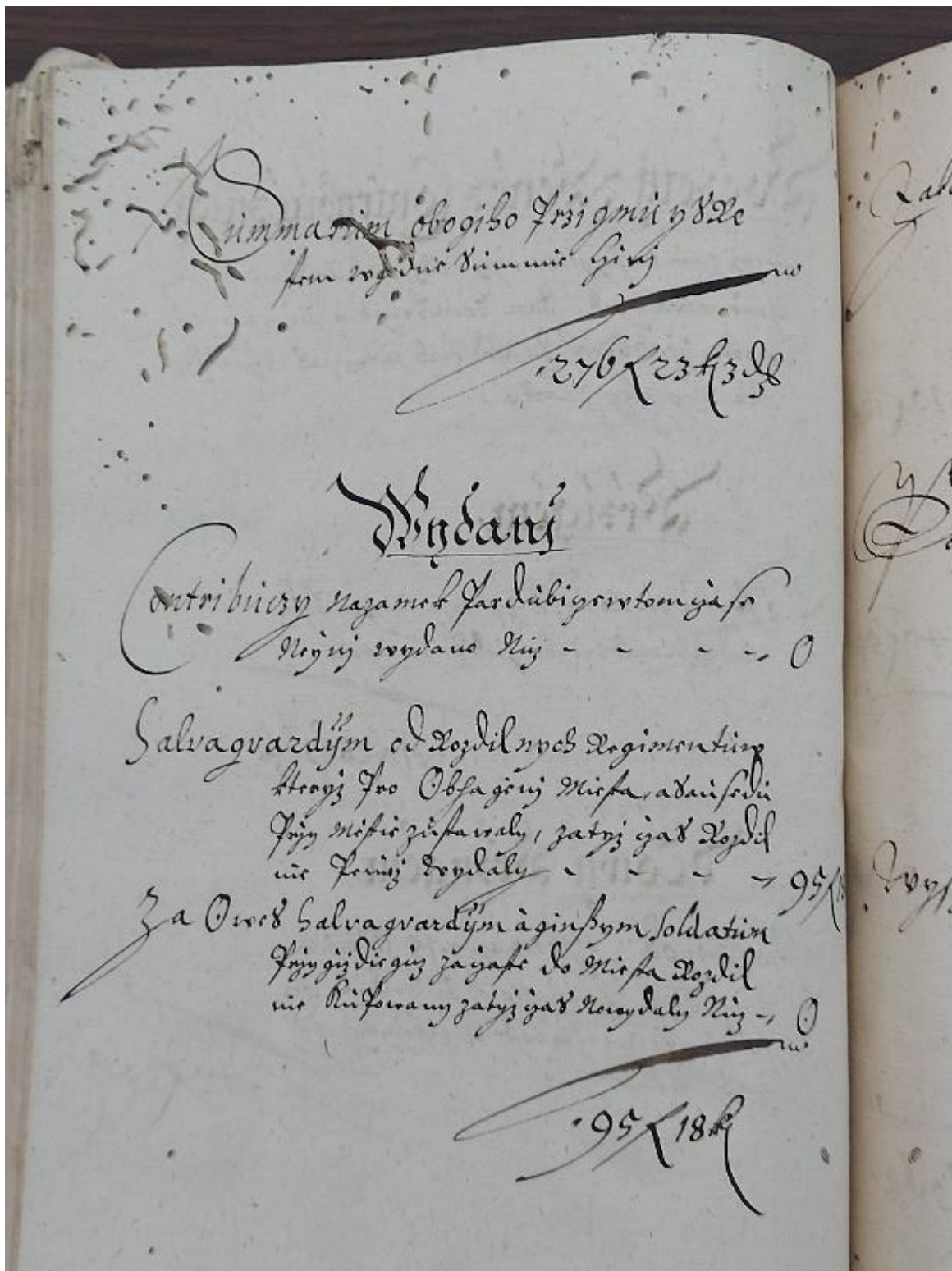
W listu 1641 od 17. bris ajdo. 14. bris. zlo
ku. 1642 fajtčatto od daispšline Con
tribucy, natyto w pš Argifcijny zatyč
gad w zlaty - - - - -

131 R 2843 d

Obrázek 7 - Úvodní stránka kontribucí z let 1641-1642, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk

U tohoto kontribučního účtu nebylo bohužel nalezeno více rozepsaných nových příjmů. Je zde uveden pouze jeden zápis, a to kolik se vybralo na kontribucích od sousedů za období od 7. září 1641 až do 14. prosince roku následujícího. Částka činila 244 zlatých rýnských a 55 krejcarů. V konečném součtu nových příjmů i s tím minulým byla výsledná částka 276 zlatých rýnských, 23 krejcarů a 3 denáry.

Vydání jsou v porovnání s příjmy více rozepsána. Výsledná hodnota vydání činila 226 zlatých rýnských a 34 krejcarů. Se srovnáním příjmem dále zůstává počet peněz kontribučních 49 zlatých rýnských, 49 krejcarů a 3 denáry. Obě uvedené výsledné částky souhlasí s mými výpočty. Veškerá vydání se vztahovala k vyplácení vojáků. Největší položka 95 zlatých rýnských, 18 krejcarů je vynaložena salvagardiím (vojenským posádkám) rozdílných regimentů za ochranu města, kde opakovaně zůstávaly. Dále město hradilo potraviny pro vojáky a také v poslední řadě padly výdaje na vyšší důstojníky, hlavně na kvartýrmistry, komisaře i jiné oficíry, kteří do města přijížděli a vyjednávali ubytování pro své regimenty. Naproti tomu kontribuce určené na zámek do Pardubic se z tohoto období nehradily žádné. V porovnání s ostatními účty za daný rok byly kontribuce vyšší než peníze zádušní a špitální, ale podstatně nižší než příjmy a vydání peněz obecních.

Obrázek 8 - Stránka položky Vydání kontribucí z roku 1641-42, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk

Za Totyby dožlygno a toliim obrozlaštuit toft
 to rftom krtijj lido domie pmonogy ato
 vrdnij rftomage ro ftyjijie nio drogu fto
 nato yruvilo za totyby lani. Obrijij vyfij
 lani bylyaly, yalyto vfto dozopano fto vdo
 gijfijeb danyfodfijeb na dajny vto mja
 fi vyndely - - - - - 16/10

Quartimifrium bonum Commiffarium
 a gijfim Officium do gijfijeb
 rty do vlyfka ftyjijedily, Mifo Lvar
 tyai a ftyjij ftyjijie zatyj gaj yalyto do gij
 ftyjij dozopano fto na dajny ftyjij dnydano, 4/10

Summa vffcho vyndanj vto m jafe
 gijij. 63/64

Vrat doronacie ftyjijem vyndanjm
 zifanova ftyjij Contribu gijieb zaly dnyj
 ana gijintteeb ftyjijeb, 226/34

49/49

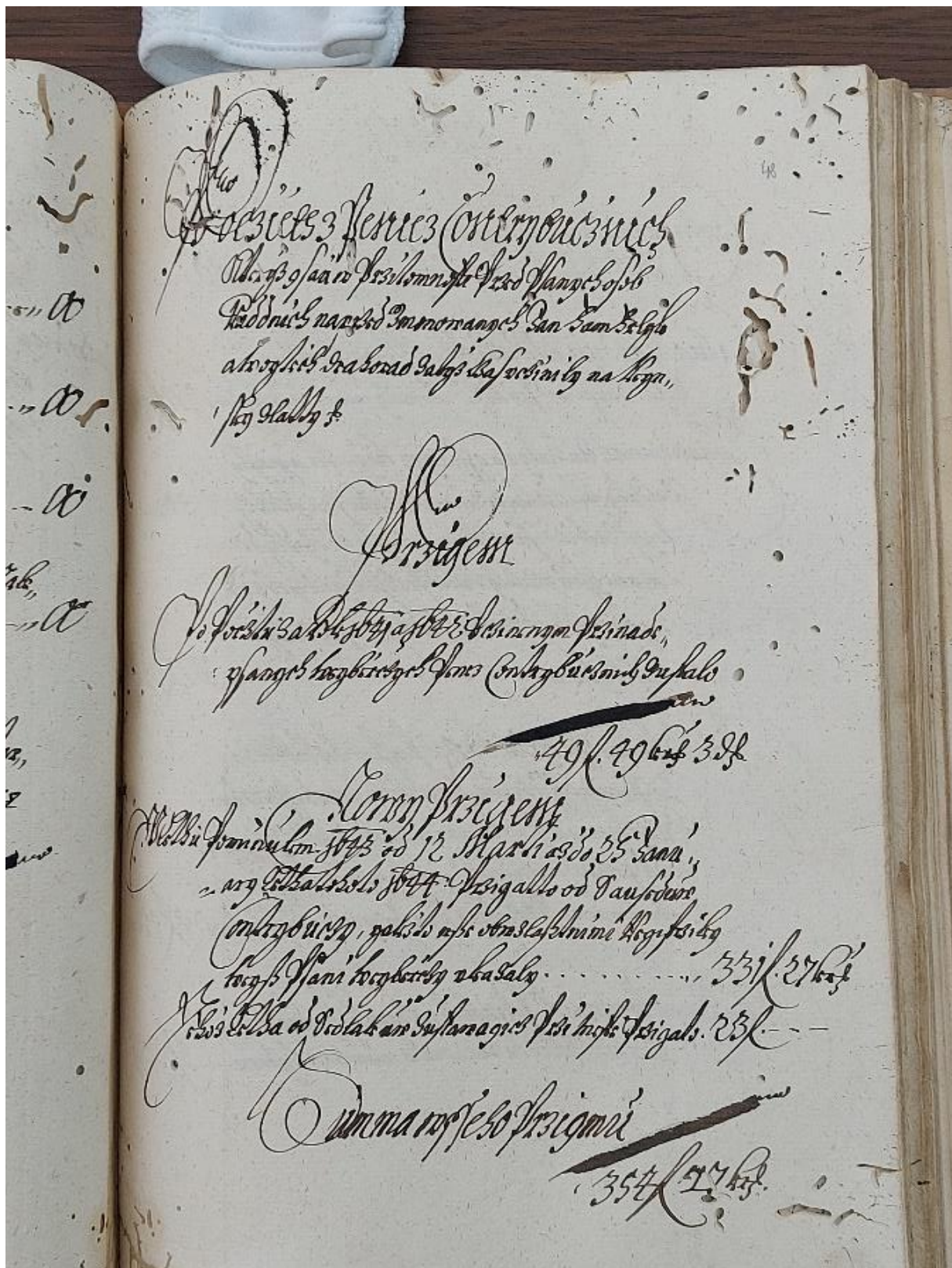
Obrázek 9 - Součet Vydání a Příjmů kontribucí z let 1641-42, Foto: Josef Písař,
 fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv
 Zámorsk

4.2 Počet peněz kontribučních z let 1643-1644

Zápis této inventarizace proběhl za přítomnosti všech osob radních výše nadepsaných i s dvěma hlavními výběřčími sousedských sbírek – Janem Famfrlíkem a Vojtěchem Drahorádem. Vše bylo sečteno na zlatky rýnské.

Starý příjem z let 1641 a 1642 zůstalo na kontribucích 49 zlatých rýnských, 49 krejcarů a 3 denáry. Ve srovnání se starým příjmem z roku 1641 bylo za rok 1642 připočteno ještě cca 18 zlatých.

V nových příjmech se nachází pouze dva údaje. První je přijetí kontribucí od sousedů za nynější období, tj. od 12. března 1643 do 25. ledna 1644 ve výši částky 331 zlatých rýnských a 27 krejcarů. Od sedláků zůstávající v městě téhož léta bylo přijato 23 zlatých. Takže celková suma příjmu činí 354 zlatých rýnských a 27 zlatých krejcarů.

Obrázek 10 - Úvodní stránka kontribucí z let 1643-1644, Foto: Josef Písař, fond Velkostatku Pardubice, kniha č. 556 městské počty Státní oblastní archiv Zámorsk

Téměř totožné jsou údaje zapsané ve vydání, stejně jako z předchozího roku. Kontribuční peníze byly vydávány vojákům nebo vojenským posádkám na ochranu města. Kontribuce určené na zámek do Pardubic nebyly odvedeny opět žádné. Další útraty byly určeny důstojníkům a jiným vojenským osobnostem, a to především na potraviny pro ně, pak kvartýrmistrům, komisařům a ostatním, kteří městem jen projížděli, a v poslední řadě i za jiné rozdílné potřeby. Celková suma plateb činila 334 zlatých rýnských a 3 krejcarey a mimo ostatní vydání zůstalo v restu 70 zlatých rýnských, 13 krejcarů a 3 denáry. Obě výsledné částky se shodují se zápisem v knize účetní.

Tabulka 1 - Tabulkové sumární počty Přelouče

Položky	Městské počty z let 1641-1642	Městské počty z let 1643-1644	Městské počty z let 1644-1646
Starý Příjem za rok (*1641; **1641 a 42; *** 1643)	*203 kop-46 grošů-5 ½ denárů	**123 kop-19 grošů-4 denáry	***40 kop-58 grošů-4 denáry
Nový Příjem bez restů	805-6-5 ½	449-41-1	527-31-2
Nový Příjem s restem	1008-53-4	573-1-0	568-29-6
Nové Vydání/* Srovnaný příjem s vydáním (vydání převyšuje)	885-34-0 *123-19-4	532-2-3	660-59-2 *92-29-3
Peníze zádušní			
Starý Příjem za rok	*119-38-4	**200-12-6	***252-39-5
Nový Příjem	202-57-6	78-54-1	353-1-0
Nový Příjem s restem	322-36-3	279-7-0	605-40-5
Nové Vydání	122-23-4	26-27-2	391-43-2
Srovnaný příjem s Vydáním bez ostatních vydání	200-12-6	252-39-5	213-57-3
Peníze špitální			
Starý Příjem za rok	*324-1-5	**446-44-½	***451-54-½
Nový Příjem	122-42-2 ½	5-10-0	26-20-0
Nový Příjem s restem	446-44-½	----	478-14-½
Vydání/*Srovnaný Příjem s Vydáním	446-44-½	*0-0-0	----
Peníze kontribuční			
Starý Příjem za rok	*31 zl. <u>řín</u> -28 krejcarů-3 denáry	**49 zl. <u>řín</u> -49 krejcarů-3 denáry	----
Nový Příjem s restem/*bez restu	276-23-3	*354-27-0	----
Nové Vydání	226-34-0	334-3-0	----
Srovnaný Příjem s Vydáním/*mimo Vydání zůstává v restu	49-49-3	*70-13-3	—

Pozn*¹⁰⁷

¹⁰⁷ Pozn.: sumy označené symbolem * jsou upravené pro jednotlivé položky městských počtů v daných letech

ZÁVĚR

V závěru bakalářské práce s názvem „Výběr kontribucí v městě Přelouči v letech 1641-1646“ bych rád shrnul veškeré informace o své práci. Hlavním cílem mé práce bylo analyzovat pramen městských počtů Přelouče, přiblížit více hospodaření městské rady a speciálně se zaměřit na účet kontribučních peněz, který hrál pro město důležitou roli. Toto mé bádání je obsaženo v kontextu probíhající třicetileté války v českých zemích i v městě samém. V závěru analýzy jsem vytvořil edici pramene, která má podobu registáře. Regestář vyobrazuje tabulkovou formu, kde jsou zaneseny peníze obecní, zádušní, špitální a kontribuční. K nim jsou přiřazeny jednotlivé položky i s částkami vyčíslenými písařem. Regestář slouží jako taková pomůcka pro lepší představu, za co byly městskou radou peníze přijaty, nebo na co byly vydány.

Z celkového hospodaření města za 5 let je účet peněz obecních nejobsáhlejší. Největší zastoupení je zde tvořeno nájmy či skoupením jednotlivých gruntů přeloučských obyvatel. Kromě těchto gruntovních peněz jsou zde zastoupeny v hojném počtu nájmy za místa obecní, kam se řadily mlýn Výrov, pekárna, sladovna, lázně obecní a další místa. Samozřejmě nechybí ani vydání osobám poskytujícím služby obyvatelstvu – např. pekařům, sladovníkům, řemeslníkům a dalším. Z účtů peněz špitálních i zádušních jsem se setkal převážně s položkami zapsanými jako zhotovení materiálních věcí, nájmy ze zádušních či špitálních prostor, ale také s pokutami pro sousedy a věnování finančních darů od přeloučských obyvatel. Všechny tři městské počty Přelouče vykazují podobný systém uspořádání položek, až na pár odlišností. V porovnání se špitálními i zádušními penězi jsou peníze obecní početně vyšší.

Na kontribuční účty Přelouče v letech 1641-1644 jsem se zaměřil speciálně. Nutno říct, že analyzování a zpracování kontribučních peněz jsem dosáhl jen díky analýze celkového hospodaření města a bez peněz obecních, zádušních i špitálních by kontribuční počty jakožto samostatná kapitola neměly žádný význam. Proto jsem je zpracovával souběžně s údaji hospodaření. Celkově lze říci, že kontribuční účet byl veden až do konce třicetileté války, jelikož průtahy císařských i nepřátelských vojsk na Pardubickém panství byly na denním pořádku. V případě Přelouče, jak již bylo zmíněno ve čtvrté kapitole, se jednalo o dokola opakující se problém vyplácení vojáků i důstojníků a náklady za potraviny pro ně. Z těchto uvedených čtyřech let je patrné, že výsledné sumy nových příjmů i vydání kontribučních peněz neustále narůstaly a s nimi také rostl i dluh na jejich splacení. Proto se také v posledních dvou letech v uvedených pramenech pravděpodobně z důvodu vysokého dluhu již kontribuční účet nevyskytuje. V některých případech bylo nutno na vyplácení vojáků jednotlivých pluků či vojenských posádek umístěných ve městě použít peněz obecních. Ty měly být původně vynaloženy na důchody. V porovnání s penězi zádušními z let 1641-1644 byly nové příjmy

kontribucí téměř srovnatelné, zatímco výsledné sumy vydání peněz kontribučních z totožných let předcházející výdaje výrazně převyšovaly. Naopak výsledné částky nových příjmů (zahrnutých i s restem) peněz špitálních byly mnohem vyšší než nové příjmy kontribucí, ale u položek vydání opět převažovaly částky kontribuční.

Kromě analýzy tohoto pramene jsem ve své bakalářské práci využil i další pramen, a to fond Archivu města Přelouče, trhové knihy č. 330.-332. V těchto knihách jsem našel uvedené záznamy jednotlivých přeloučských obyvatel, kteří odkupovali od druhých osob jednotlivé grunty. Jako příklad uvedu koupi gruntu Štěpána Drahoráda pro sebe a manželku po nebožtíkovi Václavu Hamzovi v r. 1620 nebo postoupení gruntu onoho Štěpána Drahoráda městskému primátorovi Janu Reinwetterovi a jeho manželce Zuzaně v roce 1638, kdy Jan Reinwetter zakoupil grunt od svého tchána.

V roce 1641 postihla Přelouč obrovská pohroma. Město zasáhl požár a popelem lehlo několik desítek domů i veřejných budov. Přestože Přeloučští musili opakovaně v závěru války čelit útokům švédských vojsk, městská hospodářská agenda byla stále vedena a peníze byly přijímány i vydávány.

Závěrem bych rád poznamenal, že tato práce by se do budoucna mohla stát další inspirací pro její rozšíření. To by se mohlo týkat např. porovnání městských počtů Přelouče se sumárními počty jednotlivých měst komorního panství Pardubice a posouzení, jak si ona města vedla ve vedení své agendy v stejném období.

Ediční příloha-Hospodaření města Přelouče nad Labem v letech 1641-1646

Přepsané prameny, které jsem vytvořil, vyobrazují podobu jakéhosi soupisu agendy v daném městě, v určitých letech. Tento soupis má podobu tabulek, do kterých jsem vložil a přepsal dané údaje soupisu příjmů a výdajů daných položek. Tabulky jsou rozděleny na podkapitoly výše nadepsané a tvoří ji tři až pět sloupců. V prvním sloupci je napsáno pořadové číslo, v dalším je zaznamenána položka zápisu, tedy za co se peníze přijaly či vydaly. V posledním sloupci jsou početní měnové jednotky – tedy kopy-groše-denáry a u peněz kontribučních rýnské zlaté-krejčary-denáry. Přepis, který provádím v tabulkách je doslovný z důvodu zjištění, za co se peníze přijímaly a vydávaly. Někde, kde to není čitelné na přečtení, jsem zaznamenal do závorek s textem nesrozumitelné.

Městské počty za rok 1641-1642

Zápis byl učiněn léta 1643 ve středu, v den přenesení svatého Václava, tedy 4. března. Byl sepsán v přítomnosti těchto osob: za správy urozeného a statečného Pardubského a Smrkovského hejtmána Jana Purkharta Kordule ze Sloupna, pána na Saunově a Běstvině a přeloučského primátora Jana Reinwettera. Dále se účastnili: Štěpán Drahoráda, Jan Vosenský, Mikuláš Ježek, Adam Mydlář, Mikuláš Urbanský, Matěj Kolář, Michal Svoboda, Jana Dvorského, Jan Čermák, Eliáše Bilský/Bělský a Jan Jelínek. Vše zapsal radní starší důchodní Daniel Čermák za léta 1641 12. augusta (srpna) do posledního listopadu roku 1642 a počet byl učiněn a spočítán v groších míšeňských.

Příjem za rok 1641

1.	Po počtu za rok 1641 12. Augusta (srpna) obecních peněz zůstalo	203 kop	46 grošů	4 ½ denáru
----	---	---------	----------	------------

Nové Příjmy

PČ	Položka zápisu	Kopy-Groše-Denáry
1.	Úrokův z domků a stodol na obci vystavených což jsou k vystavení, i také k udělení zahrad pod úrok roznajímaly a kdo co a z čeho platí to rejstříkem rozepsané ukázal a tohoto počtu přijal	7-16-0
2.	Obzvláště od pohodného z kusu místa obecního kdož sobě chalupu vystavěl, též z kusu místa obecního udělajíc sobě zahradu za týž čas přijal	4-0-0
3.	Nájmu/y z lázně obecní též z polí a zahrady k ní náležité, zůstávajíc pustá za týž čas nepřijal nic	0-0-0
4.	Nájmu/y z polí a luk obecních v místech od domu/ů radního, sladovně/y, i také u/v nové/ě na obci rozvoraných, jakožto vše, kdo co, a z čeho platí rejstříkem rozepsáno ukázal, a za týž čas přijal	33-21-3

5.	Nájmy z verštatů kovářského obecního od Jiřího Palečka za týž čas přijal	5-40-0
6.	<u>Součet položek</u>	<u>50-17-3</u>
7.	Nájmu z domu radního od Jana Menšíka za týž čas přijal	13-0-0
8.	Nájmu z brány slove pardubské jsouc shořelá v tom čase nepřijal nic	0-0-0
9.	Nájmu z rybníka pod lázní pustého, kterýž se časem (letný/ím?) pastavní dobytčův užívá a ten se sousedům rozdílně najímá, za týž čas od Jana Čermáka, Matěje Zahradky, a Jana Křečka za týž čas přijal	6-0-0
10.	Nájmu ze mlejna obecního Vejrova, z stupníka, pily též polí a luk k němu náležitých, od Buriana Rokosa a Jana Ledna za týž čas přijal	222-17-1
11.	Nájmu z chalupy obecní u krchova, zůstává již shořelá, nepřijal nic	0-0-0
12.	Za ryby z rybníkův obecních prodávané za týž čas nepřijal nic	0-0-0
13.	<u>Součet položek</u>	<u>241-17-1/243-17-3</u>
14.	Suchých dní od hokyní brávají jednou v rok po 8 groších i za týž čas od Mikuláše Hamzy a Anny Kozešnice přijal	0-16-0
15.	Jarmarečného při času svatě panny Kateřiny v úterý po neděli provodní což při památce proměnění pána/pana Krista, v tom čase držaných/držených pěti jarmarkův přijal	13-34-6
16.	Tržného při hlavních trzích podle vysumování, rejstříkův purkmisterských v tom čase přijal	0-27-2
17.	Z koles obecních, na nichž se pivo rozváží jsouc ohněm pokažena/á nepřijal nic	0-0-0
18.	Po počtu za rok 1640 učiněným nezůstalo soli v bečkách nic, ale v tom čase jsouc ji koupeno, 29 beček ta jest týden na porůzno rozprodána na kteréž k obecnímu dobrému užitku ukázáno a do tohoto počtu přijato	40-42-6
19.	A tak k budoucímu počtu nezůstává soli nic	0-0-0
20.	<u>Součet položek</u>	<u>55-1-0</u>
21.	Pokut pro hry, svády, ručnice a jiné neřády kteréž se časem v městě zblíhají, v tom čase od Jakuba Procházky a Vavřince Kopydlanského přijal	3-0-0
22.	Z načatého vína to jest ze 75 věder po, 12 groších 6 denárech v tom čase přijal	16-4-2
23.	Od 8 šenkýřův v tom čase nepřijal nic	0-0-0
24.	Po třech ospích což by mimo za platu slouhovi zbejvalo, v tom čase není přijato nic	0-0-0
25.	Za lesy a proutí sousedům prodávané v tom čase nepřijal nic	0-0-0
26.	Z gruntu Jana Klaudusa z města Přelouče, na to což koupily od Mikuláše Hamzy o čemž se píše v nových knihách purknechtních v listě 130, peněz gruntovních za léta 1641 a 1642 přijal	16 kop z 103 kop
27.	<u>Součet položek</u>	<u>35-4-2</u>
28.	Z gruntu Diviše Krupičky odtudž na to což koupili od Jakuba Kašíka, o čemž se píše v knihách starých purknechtních za týž čas přijal	30 kop z 35 kop

29.	Z gruntu Jiřího Kohouta, o čemž se píše v rejstřících syrotčích (sirotčích) v listu 89. peněz gruntovních jsou shořelý není přijato nic	0 kop z 50 kop
30.	Z gruntu Mikuláše Ježka odtudž o čemž se píše v knihách starých purknechtů v listu 231. na to což koupily od Adama Jelínka, v tom čase přijal	20 kop z 80 kop
31.	Z gruntu Jana Jelínka od odtudž právem odoumrtním po Janovi Šťastným na obec příslých, o čemž se píše v týchž knihách purknechtů v listu, 255. Jsouce ten grunt shořelý/shořely, za týž čas nepřijal nic	0 kop z 36 kop
32.	<u>Součet položek</u>	<u>50-0-0</u>

33.	Z gruntu Jakuba Netušila odtudž na to což koupily od Alžběty (Roztochovský/Kostochovský?) též Jiřího bratra jejího, a Matěje Čáslavského, též z jednoho z nápadníků po nebožtíku/nebožtíkovi Janovi Novákovi z Vápna. O čemž se píše v týchž knihách v listu 241. na to (nato) do tohoto počtu není přijato nic	0 kop z 306-30
34.	Na gruntu Matěje Fialky na to (nato) což koupily od Martina Kašíka o čemž se píše v nových knihách purknechtů v listu 92 skoupených mají 44 kop nato do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 44 kop
35.	Z gruntu Jiřího Lukšova, o čemž se píše v týchž knihách v listu. 120 po Janovi Machuttovi pro jeho zlé chování též skoupených od Mikuláše Vrabce peněz gruntovních purknechtů v tom čase přijal	20 kop z 146 kop
36.	<u>Součet položek</u>	<u>20-0-0</u>
37.	Z gruntu Vavřince Kopydlanského na to což koupily od Mikuláše Koumy, o čemž se píše v týchž v listu. 45. mají 62 kop 30 grošů nato do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 62 kop 30 grošů
38.	Z gruntu Melychara (Melichara) Roba od týchž nato což koupily/i od Havla Třeštíka o čemž se píše v týchž knihách v listu, 48. peněz gruntovních za týž čas přijal	16 kop z 244 kop
39.	Z krámův pekařských, zůstávajíc po ohni nevystavené, nepřijal nic	0-0-0
40.	Pokuty od pekařův pro pečení chleba malého v tom čase nepřijal nic	0-0-0
41.	Od osob těch, kteří koláče pekau (pečou) a na rynku prodávají jednou v rok po 8 groších (nesrozumitelné) v tom čase od Mikuláše Hamzy, Kateřiny Rokosovy a Lydmyly (Ludmily) Charvátky přijal	0-48-0
42.	<u>Součet položek</u>	<u>16-48-0</u>
43.	Varnýho/Varného z pivovarův svých obecních a vedený/vedení vody do týchž pivovarův bralo se od jedné každé várky, když voda teče po pivovar 30 grošů ale že z dopustění božího ohněm skažen jsouce, aby zase vyzdvižen býti mohl, místo předepsaného platu spomožení sousedův/sousedům (na durchzogy vojenské nemajíc odkud sbírek činiti z 17 varův/varům po 6 zlatých rýnských v tom čase přijal. 102 zlatých rýnských na kopy činí	87-25-5
44.	Po počtu za rok 1640 učiněným nezůstalo sladu pšeničného v restu nic, ale v tom čase jest ho (nesrozumitelné) 2 ... ten, k navaření piva vydán jest,	
45.	Po témž počtu nezůstalo sladu ječného nic, ale v tomto čase jest ho přiroštěno 10 korcům 2 větelím ten k budoucímu počtu zůstává,	
46.	<u>Součet položek</u>	<u>87-25-5</u>

47.	Oužitkův z varův piva jak pšeničného, tak ječného, též za patoky mláto, a kvasnice všeho k tomuto počtu přijal	47-8-4
48.	Od děláná sladův, z každého k obci brávají po. 9 groších 1 denáru v tom čase od.14 sladův po též sumě od Martina Chamrady sládka obecního přijal	2-8-0
49.	Oužitkův z cihelny obecní od ohně skažené v tom čase nepřijal nic	0-0-0
50.	Na odoumrť podle obdarování J.M.C (Jeho Milosti Císařské) z gruntu Václava Kobiše, po Regině kovářce o čemž se píše v nových knihách purknechtních v listu. 43. mají 60 kop nato do tohoto počtu není přijato nic	0 z 60 kop
51.	<u>Součet položek</u>	<u>49-16-4</u>
52.	Na gruntu Jakuba Věje týmž způsobem právem od oumrtným /oumrtním na obec příšlých, o čemž se píše v nových knihách purknechtních listu 41. mají 34 kop na to do tohoto počtu jsouc, grunt shořelý nepřijal nic	0 z 34 kop
53.	Na gruntu Jana Reinwettera týmž právem/právem od (oumrtním?) po Lydmile /Ludmile Krčíllový na obec příšlých o čemž se píše v starých knihách purknechtních listu 140. mají 305 kop nato do tohoto počtu není přijato nic	0 z 365 kop
54.	Peněz závdavečních z gruntu téhož Jana Reinwettera kterýž vedle privilegium/ privilegium J.M.C (Jeho Milosti Císařské) na obec připadl po dlužích a. 61 kopách 42 groších 6 denárech k záduší přeloučskému darovaných zůstalo, v tom čase přijal	74-8-4
55.	Za svršky po Lydmile/Ludmile Krčíllové což lidem na dluhy mimo hotový peníze vydáno, a přátelům nebožky darováno jest	
56.	<u>Součet položek</u>	<u>74-8-4</u>
57.	Těž panu páterovi Sylveriusovi od pohřbu těla mrtvého místo peněz dáno, jakožto/jakožto vše (správcové?) nařízení, nad dvorem dřív, než k prodeji přišel, registry pořádnými ukázaly v tom čase přijal	38-13-5 ½
58.	Jakož časem mezi stádo svinské kupuje se kanec hospodářsky/ý, a ten se zase prodává a co na něm zisku přichází to k dobrému obecnímu se obrací, kteréhož to v tom čase neprodavše nejni/není přijato nic	0-0-0
59.	Za rozličné potřeby to jest za prkna a ouřezky též třísky v tom čase nepřijal nic	0-0-0
60.	Za pánev starou z lázně, od šťastného žida z Mladého Kolína vtom čase do tohoto počtu přijal	32-34-2
61.	<u>Součet položek</u>	<u>70-48-½</u>
62.	Z gruntu Štěpána Drahoráda což kněz Karel Rubekula novopražský ..., z lásky odkázal, vtom čase do tohoto počtu přijal	55-0-0
63.	Na gruntu Matěje Kaliny, od urozeného pana Jana Klobzaty ze s právem od oumrtním na něho po dceři Tomáše Klatovského, a již manželky jeho příšlých dobrovolně k obci k vybírání postoupených o čemž se píše v listu v knihách starých purknechtních, 190. mají 100 kop na to do tohoto počtu není přijato nic	0 z 100 kop
64.	Na gruntu Jana Vochka což Vavřinec Kopydlanský s dobrým svým rozmyslem z lásky k obci daroval o čemž se píše v nových knihách purknechtních listu, 8. mají. 75 kop nato do tohoto počtu nepřijal nic	0 z 75 kop
65.	<u>Součet položek</u>	<u>55-0-0</u>

66.	Na gruntu Vavřince Kopydlanského na to což koupily/koupili od Mikuláše Koumy o čemž se píše v týchž knihách purknechtních listu 45. mají 100 kop na to do tohoto počtu nepřijal nic	0 z 100 kop
67.	<u>Součet položek</u>	<u>0-0-0</u>

68.	SUMA VŠEHO PŘÍJMU BEZ RESTŮ V TOM ČASE ČINÍ	<u>805-6-5</u> <u>½</u>
69.	SUMÁRUM VŠEHO PŘÍJMU I S RESTEM V JEDNÉ SUMĚ ZA TÝŽ ČAS ČINÍ	<u>1008-53-</u> <u>4</u>

Vydání

PČ	Položka zápisu	Kopy-Groše-Denáry
1.	Ourokův do důchodův J.M.C (Jeho Milosti Císařské) na zámek Pardubice ze vsi Lhotky svedené, ze mlejna obecního Vejrova z stupníka, pily při témž mlejně, dvouch pivovarův z sladovně (sladovny) v městě, z lázně a rybníčků berně (berní) (nesrozumitelné?), za roboty ženné, z gruntu kde sladovně (sladovny) vystavená jest, toho všeho jednou v rok platí „58 kop 21 grošů, i přidány přijdouc město s těma všemi věcmi k shoření, vedle milosti J.M.C. a nařízení jich milostí pánům radd (radní) komory české dle obyčeje starobylého, takový ourok se jim jakožto pohořalým (pohořelým) pasíruje i vtom čase není vydáno nic	0-0-0
2.	Útraty úřednické (ouřednické) purkmistra a také starších konšelů radních obecních při křížení počtův obecních, zádušních též špitálních, držení soudu, městského, spravování regimentu a sečtení, za všelyké=všelijaké věci (viktuální?) vejno=(vino), pivo, obrok koňský, což vše rejstříky purkmisterskými rozepsané ukázal a za týž čas vydal	58-9-3
3.	<u>Součet položek</u>	<u>58-9-3</u>
4.	Purkmistrům tak jakož se každému na měsíc na vyživení a vychování po 6 kopách i v tom čase za 22. měsíce vydal	132-0-0
5.	Jindřichovi Chlumeckému písaři svému městskému, služby roční platí se po 16 kopách i v tom čase za 22. měsíce vydal	29-20-0
6.	Janovi Menšíkovi servisovi svému, služby roční platí po 12 kopách, v tom čase za 22. měsíc vydal	22-0-0
	Témuž obzvláště od zvonění v advent za týž čas vydal	1-0-0
7.	Od spravování hodin jsouc od ohně skažené v tom čase nepřijal nic	0-0-0
	Náklad na orloj v tom čase nevydal nic	0-0-0
	Hlásným v tom čase nevydal nic	0-0-0
8.	<u>Součet položek</u>	<u>184-20-0</u>
9.	Za papír vytrolím též vosk červený početění/pečetění potřebám obecním kupovány/kupovaný v tom čase vydal	4-46-4

10.	Útraty osob radních kterýž v potřebách obecních, jak na zámek Pardubice, i jinam kdež toho potřeba ukazovala, vedle vysumování rejstříkův purkmisterských v tom čase vydal	8-48-6
11.	Náklad na dům radní to jest za dříví borové nádeníkům od podrubování téhož téhož dříví tesaři od tesání po zadních trámův na zdi vytažení krovů po stavění a jeho položení, šindelem pobíjení, za šindel hřebíky k přibíjení šindele, kováři za závozníky, od spravování starých hřebíků v tom čase vedle vysumování rejstříkův purkmistrského vydal	56-54-1
12.	Náklad na chalupu obecní při krchově, ležící jsouc shořela/á nevydal nic	0-0-0
13.	<u>Součet položek</u>	<u>70-29-4</u>
14.	Náklad na verštat obecní kovářský to jest nádeníkům podrubování dříví za došky od vyšití jich, kováři nárožníky a hřebíky podlažní, tesaři od tesání/odtesání dříví, postavení krovů, a jeho položení v tom čase vydal	7-2-4
15.	Náklad na krámy pekařské, nevydal nic	0-0-0
16.	Od stavění bud při jarmarce nevydal nic	0-0-0
17.	Náklad na šatlavu v tom čase nevydal nic	0-0-0
18.	Náklad na mlejn obecní slove Vejrov to jest za dříví borové na (rám?) k pile za prkna k pažení lomení, za šindel hřebíky k přibíjení téhož šindele, kováři od dělání nového čepu do hřidele a za hřebíky podlažní, tesaři oddělání/od dělání rámu k pile a pobíjení šindelem mezi žlaby, nádeníkům od zavážení strže pod pilou v tom čase vydal	15-41-3
19.	<u>Součet položek</u>	<u>22-44-0</u>
20.	Náklad na vedení vody do kašny v tom čase nevydal nic	0-0-0
21.	Náklad na sladovny obecní, to jest tesaři od dělání nových žlabův, nádeníkům od dělání dříví od hvozdu za věrtel a dva (nesrozumitelné), za vokov/okov bednáři od temování? štoků, zedníků od cvekování studní, nádeníkům od (...) za týž čas všeho vydal	4-30-6
22.	Martinovi Chamrádovi sládkovi obecnímu dává se od každého sladů obecního i sousedského po 24 groších i v tom čase od 14 sladův po též sumě vydal	5-36-0
23.	Náklad na rybníčky obecní nevydal nic	0-0-0
24.	Náklad na kola šrotýřská to jest kolaři od spravování jich v tom čase vydal	0-15-3
25.	Náklad na lázně obecní nevydal nic	0-0-0
26.	<u>Součet položek</u>	<u>10-22-2</u>
27.	Za vepř hospodářský to jest do obce k stádu koupený v tom čase vydal	2-15-3
28.	Za peníze na gruntech skoupené to jest Mikulášovi Kaumovi/Koumovi za 100 kop na gruntu Vavřince Kopydlanského v tom čase vydal	9-0-0
29.	Náklad na vaření piva to jest za slad, chmel, dříví, kvasnice od vození/vození sladů do mlejna i zase jeho při vození/vození, sládkovi od vaření piva, nosičkám od vození/vození vody bednáři od pobíjení, sudův/sudů vedle rejstříkův purkmisterských za týž čas vydal	18-22-2
30.	Náklad na pivovar obecní to jest za dříví borové na krov a lati/latě, nádeníkům od podrubování, tesaři od tesání a tažení pozemních trámův a pravidel, krovů	

	po stavění, novým šindelem pobíjení od dělání žlábkův/žlábků a koryta spělacího/spílacího za šindel hřebíky k přibíjení šindele, za prkna na lomenici, (nesrozumitelné)	
31.	<u>Součet položek</u>	<u>29-37-5</u>
32.	Na lomenici a dna do kádí, bednáři od dělání 2 nových kádí, jedné rozdávačky a pobíjení starých kádí, od dělání obruby okolo pánve, zedníků od spravování komínů a (nesrozumitelné) klenutí podle rozepsání rejstříkův purkmistrských v tom čase vydal	52-35-1
33.	Náklad na fortny a brány to jest od vyrámování brány slove pardubské, aby lidé pocestní jíti mohly vydal	0-15-3
34.	Pánům (nesrozumitelné) a jiným dobrým lidem kterýž k nim do města přijíždějí, vedle přátelské vlídnosti, jakožto vše rejstříky purkmistrskými rozepsáno se nachází, v tom čase vydal	98-47-3
35.	Panu páterovi Sylveriusovi faráři svému dávají z lásky v rok jednu bečku soli a sud piva k posvícení, jsouc obec pohořelá jest jim to pasírováno nevydal nic	0-0-0
36.	<u>Součet položek</u>	<u>151-38-0</u>
37.	Pohořalým a jiným chudým lidem též soldátům, zajatým, fedruňku žádajícím, a sem do města přicházejícím vedle rozepsání rejstříkův purkmistrských v tom čase vydal	4-44-4
38.	Mikulášovi Vosenskému slanaři svému do handle solního v tom čase vydal	0-12-0
39.	Za rozličné potřeby obecní a poslům, kterýž každodenně, a to na velmi namnoze, jak s kurýry a soldáty vysílání bývaly též spatenty J.M.C kterýž do města přicházejí, což vše rejstříky purkmistrskými rozepsáno se nachází v tom čase vydal	18-38-5
40.	Žákům z expenzí do školy podle vysumování rejstříkův purkmistrských v tom čase vydal	11-29-1
41.	<u>Součet položek</u>	<u>46-49-4</u>
42.	Panu páterovi Sylveriusovi což na létu 1638 na vyzdvižení v nově vysazeného jarmarku, i také k jinší potřebě obecní zapůjčil 130 kop a ty důchodními vety časy za příjem šly nyní pak v tom čase o placené/oplacené za vydání se pokládají totiž	130-0-0
43.	Zůstávajíc obec dlužna/dlužná nebožtíkovi: Melicharovi Mackovi. 100 kop a na tu sumu v létu 1637 odvedeno témuž Melicharovi. 30 kop ostatních pak. 70 kop až posavad zaplacené nebylo, že pak Štěpán Drahorád s Marianou/Marijanou manželkou po témž Melicharovi v stav svatý manželský vstoupil, takový dluh jest zdědil, na kterýž to léta 1641 odvedeno. 55 kop a nyní za vydání douchodními = důchodními se pokládají totiž	55-0-0
44.	Jakož obec města Přelouče kůru literátskému téhož města dlužná byla, 6 kop nyní pak v létu 1642 Mikulášovi Urbanskému na místě kůru odvedeny/odvedený jsou	6-0-0
45.	<u>Součet položek</u>	<u>191-0-0</u>
46.	Jakož v létu 1641 a 1642 mimo rejstříky purkmistrské z důchodův obecních na místě sousedův pro potřebnost jich anticipati též forírům, Janovi Chudobovi což na kaucion zapůjčil tak i za pivo, víno, oves od lidí branné, pro časté durchzogy	

	vojenské, založiti se muselo, o čemž všecken auřad/úřad i starší obecní vědomost mají v tom čase vydal	100-23-3
47.	Melicharovi Robovi za půjčivše 2 klisen do měst pražských pro komoru J.M.C. v létu 1639 a ty k zmrhání přišly z nařízení J.M. pana hejtmána za takové klisny z důchodův/důchodu obecního dáno	20-0-0
48.	<u>Součet položek</u>	<u>120-23-3</u>

49.	SUMA VŠEHO VYDÁNÍ V TOM ČASE ČINÍ	<u>885-34-0</u>
50.	A TAK SROVNAJE PŘÍJEM S VYDÁNÍM MIMO VŠECKNA VYDÁNÍ PŘI NADEPSANÉM DŮCHODNÍM STARŠÍM PENĚZ OBECNÍCH ZŮSTÁVÁ	<u>123-19-4</u>

Počet peněz zádušních

Počet peněz zádušních města Přelouče, který zapsal radní starší důchodní Daniel Čermák, učinil vše tak na groše míšeňské.

Příjem za rok 1640

PČ	Položka zápisu	Kopy-Groše-Denáry
1.	Po počtu za rok 1640, jenž učinili výše nadepsaný starší důchodní Daniel Čermák, peněz zádušních zůstalo	119-38-4

Nový příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy-Groše-Denáry
1.	Proseb u kostela i v kostele podle vysumování rejstříkův kostelníkům daného za rok 1641 a 1642 k tomuto počtu přijal	11-20-1
2.	Za práci kostelnice na užívané louce zádušní, za týž čas nepřijal nic/Z louky zádušní, užívajíc ji kostelníci na svou práci, za týž čas nepřijal nic	0-0-0
3.	Nájmu/nájmů z polí a luk profrejmarčených/pro frejmarčených, z kterýchž se v rok po 1 kopě 30 groších i v tom čase užívajíc jí Jindřich Chlumecký toliko třetí díl přijato	0-30-0
4.	Nájmu/nájmů z rolí zádušních slove na Láních z kterýchž předešlé byt' i pan farář bytné zůstával, vždycky stále, a neproměnitelně/neproměnitelně, ročně plat po 4 kopách k záduší se odvozoval, a za příjem do počtu přicházel, ale poněvadž se to v knihách důchodních, arcibiskupství pražského v létu 1630 patrně, našlo a vyhledalo, že taková (rolí, poli/i?) týmž jménem titulovaná, od urozených a statečných rytířů pana Jana a Václava z Kladna v létu 1406 tehdejších a budoucím pánům farářům, na časy věčné aby se každoročně, za týž pány, a za všecken rod jejich ... (*navazuje)	
5.	<u>Součet položek</u>	<u>0-30-0</u>

6.	(*navazuje) Na věčnost čtyři mše svaté tu při chrámě páně v městě Přelouči, a to pod jistou kladbou, vykonávaly, a toho nezanedbávaly zase ten plat jako předešlé, k záduší a nikam jinam přijímati a platiti se má i vykonávajíc dotyčnou službu boží pan páter Sylverius, a užívající téhož nájmu z nadepsané rolí není přijato z ní nic	0-0-0
7.	Na poručenství do tohoto počtu nepřijal nic	0-0-0
8.	Od pohřbu těl mrtvých v tom čase nepřijal nic	0-0-0
9.	Za vosk, a udělání svíc z něho větších i menších což mimo potřebu zádušní, zbejvalo a to se lidem kterýž do chrámu páně přicházejí prodávalo, za týž čas přijal	5-36-6
10.	<u>Součet položek</u>	<u>5-36-6</u>
11.	Na gruntu Václava Kobiše po Regině kováře právem odoumrtním, na obec příšlých, též dobrovolně obec takovou odoumrť jsouce záduší potřebné a velice bude z lásky vybíratí postoupily, o nichž se píše v nových knihách purknechtních v listu. 43 mají 45 kop i jsouce grunt shořelý za týž čas nepřijal nic	0 z 45 kop
12.	Na gruntu Jindřicha Chlumeckého peněz koupených od Anny Poduškový/Podušková, o čemž se píše v týchž knihách v listu. 19 mají 32 kop 6 grošů 4 denáry 1 ½ halíře na to do tohoto, počtu nepřijal nic	0 z 32-6-4-1 ½
13.	Na gruntu Vavřince Kopydlanského peněz koupených od Mikuláše Koumy po sestřích jeho o čemž se píše v týchž knihách listu, 45 mají 125 kop na to do tohoto počtu přijal	7 kop z 118 kop
14.	<u>Součet položek</u>	<u>7-0-0</u>
15.	Na gruntu Jakuba Netušila peněz koupených od Reginy manželky Jana Holana o čemž se píše v týchž knihách listu: 116 mají 28 kop na to do tohoto počtu nepřijal nic	0 z 28 kop
16.	Nájmu/Nájmů z zahrady kovářské, když byt/bytně/bytné pan páter nezůstává brává se k záduší podle velikosti a malosti, i v tom čase majíc bytného pana pátera Sylveria faráře není přijato nic	0-0-0
17.	Pokuty od sousedův/sousedů kteří do chrámu páně neradi chodívají nepřijal nic	0-0-0
18.	Pokuty od lidí, kteří nepoctivě a proti přikázání Božímu při městě živí byly to jest od Václava Koumy a Jana Voláka v tom čase přijal	10-42-6
19.	<u>Součet položek</u>	<u>10-42-6</u>
20.	(Prozby/prosby?) na chrám páně shořely/ý jsouc do měst a městeček jisté osoby vyslány též od vzácných pánův kterýž do města přijížděly, jakož to vše, od koho co darováno bylo, rejstříkem pořádným kostelníci ukázaly v tom čase přijal	28-5-1
21.	Tak jakož mají 78 krav zádušních na nájmě, z kterýchž to brávají jednou v rok při svatém Martině, z každý po 30 groších aneb po 1 libře vosku/voslů, i v tom čase do tohoto počtu sumy peněžité přijal	78-0-0
22.	Závdavku ze dvora (Krčilovského/Krčilovského?) od obce Přelouče a špitálu téhož města na vystavení chrámu páně shořelého darovaných přijal	61-42-6
23.	<u>Součet položek</u>	<u>167-48-0</u>
24.	<u>SUMA NOVÉHO PŘÍJMU V TOM ČASE ČINÍ</u>	<u>202-57-6</u>

<u>25.</u>	<u>SUMÁRUM OBOJÍHO PŘÍJMU I S RESTEM V JEDNÉ SUMĚ ČINÍ</u>	<u>322-36-3</u>
-------------------	---	------------------------

Vydání

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Za víno k službám božím do kostela rozdílně kupované v tom čase vydal	1-26-2
2.	Za mouku k pečení hostií v tom čase vydal	0-5-1
3.	Za mejdlo/mýdlo, a od praní roucha mešného/mešního v tom čase vydal	0-28-2
4.	Za vosk k nadělání svíc do kostela vedle rejstříků od kostelníků složeného v tom čase vydal	4-42-0
5.	Od dělání svíc velkých a malých z téhož vosku za týž čas vydal	1-32-4
<u>6.</u>	<u>Součet položek</u>	<u>8-14-2</u>
7.	Náklad na kostel to jest za dříví borové na krov, a latí, nádeníkům od podrubování dříví tesaři oddělání/od dělání vazby na kůru, postavení krovů nad ním jeho položení a pobití šindelem, za půl pece vápna, zedníků od napravení a bílení kůru za prkna na lešení za šindel hřebíky k přibíjení téhož šindela, sklenáři od dělání nových oken a jinších napravení, za křídla k velkému oltáři, truhláři, od dělání (kazatedlnice – kazatelnice, oltáře a (stupnu/stupnů) při něm, a zabeďnění kůru, za zlato k okrášení oltáře, za týž čas všeho jakž se na rejstříků/u pana pátera předneseného/přednešeného? vynašlo jest vydal	105-50-3
8.	Nákladu na zvonci v tom čase nevydal nic	0-0-0
<u>9.</u>	<u>Součet položek</u>	<u>105-50-3</u>
10.	Náklad na faru nevydal nic	0-0-0
11.	V přistěhování pana faráře nevydal nic	0-0-0
12.	Náklad na školu jsouc shořelá nevydal nic	0-0-0
13.	Za peníze na gruntech skoupené nevydal nic	0-0-0
14.	Za potřeby rozličné to jest za křižmo křtu malých dítek, za kadidlo za nádobí hliněnný/hliněný a (dřevěný?) rozdílně kupovaný/kupovány, za kolečko ku potřebě zádušní za barvu, poslům kteří, v příčinách zádušních (vysílání?) bývali, od spravování hřebíkův/hřebíkův starých, nádeníkům, od rounání/rovnání šindele v tom čase vydal	8-18-6
<u>15.</u>	<u>Součet položek</u>	<u>8-18-6</u>
<u>16.</u>	<u>SUMA VŠEHO VYDÁNÍ V TOM ČASE ČINÍ</u>	<u>122-23-4</u>
<u>17.</u>	<u>A TAK ROVNAJÍC PŘÍJEM S VYDÁNÍM MIMO VŠECKNA/VŠECHNA VYDÁNÍ, ZA TÝŽ STARŠÍM DŮCHODNÍM PENĚZ ZÁDUŠNÍCH, ZŮSTÁVÁ</u>	<u>200-12-6</u>

Počet z peněz špitálních

Který jest v přítomnosti týchž psaných osob radních, na před/na před jmenovaných týž starších důchodní Daniel Čermák za týž čas učinil na groš míšeňský,

Příjem

PČ	Položka zápisku	Kopy-Groše-Denáry
1.	Po počtu za rok 1641 učiněným při nadepsaném starším důchodním, peněz špitálních zastalo/zůstalo	324-1-5

Nový příjem

PČ	Položka zápisku	Kopy-Groše-Denáry
1.	Nájmů/Nájmu z rolí slove v hájku, kterouž někdy slavné paměti pan Jan Střela chudému špitálu daroval, od Václava Hellera v tom čase přijal	0-20-0
2.	<u>Součet položky</u>	<u>0-20-0</u>
3.	Za svršky po lidech zmlých/zemřelých, to jest po Lydmille/Ludmille Krčilový, což lidem mimo hotový/hotové peníze vydáno a přátelům neboštíkovi/nebožce darováno též panu páterovi Sylveriusovi od pohřbu těla mrtvého místo peněz vydáno, jakž to vše správcové, nařízení, na dvorem dřív, než k prodají/prodeji přišel, registry pořádnými, ukázaly v tom čase přijal	38-13-5 ½
4.	Na gruntu Jana Jelínka souseda města Přelouče na od oumrtní/oumrť po Janovi Šťastným, kterýž bez kšaftu umřel o čemž se píše v knihách starých purknechtů v listu „255 mají, 60 kop na to do tohoto počtu jsouc grunt shořelý nepřijal nic	0 z 60 kop
5.	Na gruntu Václava Kobiše odtudž pravém odoumrtním, po Regině kovářce, o čemž se píše v nových knihách purknechtů v listu „43 mají, 60 kop na to do tohoto počtu nepřijal nic	0 u 60 kop
6.	<u>Součet položek</u>	<u>38-13-5</u> ½
7.	Na gruntu Jakuba Věje po Dorotě Hanzový, týmž právem/právem od oumrtním/úmrtním, o čemž se píše v týchž knihách purknechtů v listu „41, mají, 34 kop na to do tohoto počtu nepřijal nic	0 z 34 kop
8.	Na gruntu Jana Raninwettera/Reinwettera, týmž právem od oumrtním/úmrtním, o čemž se píše v starých knihách purknechtů v listu „140, mají, 365 kop na to do tohoto počtu není přijato nic	0 z 365 kop
9.	Peněz zádavečnic/zádavečných z gruntu téhož Jana Rainwettera, kterýž vedle privilegium J.M.C. na obec připadl v tom čase přijal	74-8-4
10.	Jakož mají 10 krav špitálních na (nájmě?) z kterýchž brávají (nájmu?) jednou v rok po. 30 groších z těch ze všech přijal po též sumě v tom čase	10-0-0
11.	Na poručenství v tom čase nepřijal nic	0-0-0
12.	<u>Součet položek</u>	<u>84-8-4</u>

13.	<u>SUMA NOVÉHO PŘÍJMU</u>	<u>122-42-2</u> $\frac{1}{2}$
14.	<u>SUMÁRUM OBOJÍHO PŘÍJMU S RESTEM V JEDNÉ SUMĚ ČINÍ</u>	<u>446-44-</u> $\frac{1}{2}$

Vydání

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Za stravu chudým lidem v tom čase nevydal nic	0-0-0
2.	Za dříví k palivu nevydal nic	0-0-0
3.	Na pohřeb těl mrtvých nevydal nic	0-0-0
4.	Náklad na špitál a jiné rozdílné věci k němu náležité, v tom čase nevydal nic	0-0-0
5.	<u>Součet položek</u>	<u>0-0-0</u>

6.	<u>(TAK?) ROVNAJE PŘÍJEM S VYDÁNÍM ZŮSTÁVÁ SUMA (...),</u>	<u>446-44- $\frac{1}{2}$</u>
-----------	---	--

Počet z peněz kontribučních

Kterýž jsou v přítomnosti týchž osob radních na jmenovaných, Jan Famfrlýk/Famfrlík, a Jiří Ptáček, vejběřčí/výběřčí, sbírek sousedských za týž čas učinili na rejnský/rýnský zlatky,

Příjem

PČ	Položka zápisu	Zlat. Rýn.- Krejcary- Denáry
1.	Po počtu za rok „1641 učiněným při nadepsaných výběřcích peněz zůstalo,	31-28-3

Nový příjem

PČ	Položka zápisu	Zlat. Rýn.- Krejcary- Denáry
1.	V létu 1641 od 7bris (Septembris=Září) až do 14. 10bris (14. Decembris – Prosinec) v létu 1642 přijato od sousedův/sousedů contribuci/kontribuce, jakožto vše rejstříky za týž čas ukázaly	244-55-0

<u>2.</u>	<u>SUMÁRUM OBOJÍHO PŘÍJMU I RESTEM V JEDNÉ SUMĚ ČINÍ</u>	<u>276-23-3</u>
------------------	---	------------------------

Vydání

PČ	Položka zápisu	Zlat. Rýn.- Krejcary- Denáry
1.	Kontribucí na zámek Pardubice v tom čase není vydáno nic	0-0-0
2.	Salvagardiím od rozdílných regimentů/regimentů kterýž pro obhájení města, a sousedů při městě zůstávaly, za týž čas rozdílně peněz vydaly	95-18-0
3.	Za oves salvagardiím a jinším soldátům přijíždějíc za částě/é do města rozdílně kupovaný za týž nevydaly nic	0-0-0
<u>4.</u>	<u>Součet položek</u>	<u>95-18-0</u>
5.	Jakož nemalé autraty/útraty na oficíry vojenské a jinší soldáty kteří každodenně do města přijížděli a přicházeli to jest za vína piva (pálení/páleny?), masa, ryby od lidí brané jsou, vzešly tak, že z kontribucí sousedských se zaplatiti muselo za týž čas vydáno	44-47-3
6.	Počet pánům oficírům J.M.C panství pardubského, comisarům/komisařům vojenským, též kteří ho k osvědčování města pohořalého/pohořelého přijali, vedle přátelské vřidnosti, jakožto vše, co kdy s nimi utraceno, a darováno jest rozepsáno se nachází v tom čase vydaly	14-16-3
7.	Vysílaným po obecních potřebách, na zámek Pardubice, též do měst pražských v příčině pohořelosti, i jinde kdež toho potřeba ukazovala, za týž čas vydaly	9-6-0
<u>8.</u>	<u>Součet položek</u>	<u>68-10-0</u>
9.	Za potřeby rozličné a poslům obzvláštěně poštovským, kteří každodenně i v noci a to volný (noze?) v příčině vojenské jako (...) za potřebou obecní vysílání/vysílání bývali, jakožto vše rozepsáno se registřích sousedských nachází v tom čase vydaly	16-12-0
10.	Kvartýrmistrům, forýrům, komisařům a jinším oficírům vojenským kteříž do města přijížděli, místo kvartýrů a příprže za týž čas jakožto rejstříky rozepsáno se nachází peněz vydáno,	46-54- 0
<u>11.</u>	<u>Součet položek</u>	<u>63-6-0</u>
<u>12.</u>	<u>SUMA VŠEHO VYDÁNÍ V TOM ČASE ČINÍ</u>	<u>226-34-0</u>
<u>13.</u>	<u>A TAK SROVNÁVAJE PŘÍJEM S VYDÁNÍM ZŮSTÁVÁ PENĚZ KONTRIBUČNÍCH ZA (...) A GRUNTECH PUSTÝCH,</u>	<u>49-49-3</u>

Městské počty za rok 1643-1644

Zápis byl učiněn léta 1644 den svatého Řehoře papeže, to jest 12. Marze = Března za správy urozeného a statečného rytíře pana Jana Purkharta Kordule ze Sloupna na Saunově a Bestvině J.M. (Jeho Milosti) římského císaře uherského a českého krále Raddy - Rady, též panství Pardubského a Smrkovského hejtmána v přítomnosti: Jana Reinwettera primátora, Jana Těšínského, Adama Mydláře, Mikuláše Urbanského, Matěje Koláře, Michala Svobody, Eliáše (Bilského/Vilského), Václava Hellera, Petra Charváta, Melychara/Melichara Srba, Matěje Kohouta, spolu radních Daniel Čermák starší důchodní, czo/co jest k sobě za rok 1643. od 4. Marzi (Března) až do 1. Februari (Února) v létu přítomném 1644. peněz přijímal/y zase v potřebách obecních vydával, učinil počet na groš míšenský.

Příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy-Groše-Denáry
1.	Po počtu za rok 1641 též 1642 učiněným při nadepsaném starším důchodním, peněz obecních zůstává	123-19-4

Nový Příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy-Groše-Denáry
1.	Z úrokův z domkův a stodol na obci vystavěných czo/co jsou sausedům k vystavení, y/i také k udělání zahrad pod aurok/úrok roznajímaly/i a kdo co a z čeho platí, to rejstříkem/ rejstříkem rozepsané ukázal a do tohoto počtu přijal	5-9-0
2.	Obzvláště od pohodlného/pohodného? z kusu místa obecního kdež sobě chalupu vystavěl, též z kusu msta obecního udelajizc/udělajíc sobě zahradu za týž čas přijal	7-0-0
3.	Nájmu z lázně obecní též z polí a zahrady k ní náležité od Jakuba Kalinky, za týž rok přijal	3-0-0
4.	Nájmu z polí a luk obecních, v místech od domu radního, sladovně, i také v nově/nové? na obci rozvoraných? jakožto vše kdo co a z čeho platí rejstříkem rozepsáno? ukázal a za týž rok/čas přijal	15-3-0
5.	Nájmu z verdštat, statku kovářského obecního od Jiřího Palečka v tom čase přijal	5-0-0
6.	Nájmu z domu radního od Jana Menšíka v tom čase přijal	6-0-0
7.	Nájmu z brány slove Pardubské jsouc shořelá není přijato nic	0-0-0
8.	Nájmu z rybníka pod lázní pusté, kterýž se časem (letním/letným pastvami dobytkův užívá, a ten se sousedům rozdílně najímá zůstávajíc pustý není přijato nic	0-0-0

9.	Nájmu ze mlejna obecního (Vejrova?), z Stupníka, pily, též rolí a luk k němu náležitých od Jana Kabelky mlynáře, za týž čas přijal	120-0-0
10.	Nájmu z chalupy obecní u krchova zůstávajíc shořelá není přijato nic	0-0-0
11.	Za ryby z rybníkův obecních prodávané v tom čase není přijato nic	0-0-0
12.	Suchých? Dní/dnů od hokyní brávají jednou v rok po 8 groších za týž rok od Mikuláše Hamzy a Anny Kokešnické přijal	0-16-0
13.	Jarmarečného/Jarmarečného v úterý po neděli provodní též při památce proměnění pána Krista a při čase svatě Kateřiny, v tom čase držaných/držených 3 jarmarakův přijal	8-39-3
14.	Tržného při hlavních trzích podle vysumírování rejstříkův purkmistrských v tom čase přijal	0-23 gzl.-19
15.	Z koles obecních, na nichž se pivo rozváží v tom čase přijal	0-20 ...-0
16.	Po počtu za rok 1641 až 1642 učiněným nezůstalo soli v bečkách nic	0-0-0
17.	... v tomto čase souce/jsouce ji koupeno 24. bečky, ta jest lidem na porůzno rozendaná, na kteréž ... dobrému užitku ukázáno a do tohoto počtu přijato	38-24-6
18.	Tak k budoucímu počtu nezůstává soli nic	
19.	Pokut pro hry, svády, tržnice a jiné neřády, kteréž se časem v městě sbíhají, v tom čase od Jiříka Ptáčka, Mikuláše Urbanského a Diviše Kopečky přijal	12-0-0
20.	Z načatého vína, to jest z 10. věder po 15 groších 3 denárů v tom čase přijal	2-34-2
21.	Od šenkýřův v tom čase nepřijal nic	0-0-0
22.	Po dvou ospích, což by mimo záplatu sluhovi zbejvalo v tom čase není přijato nic	0-0-0
23.	Za lesy a proutí sousedům prodávané v tom čase nepřijal nic	0-0-0
24.	Z gruntu Jana Klaudusa z města Přelouče, na to, což koupili od Mikuláše Hamzy od [tudž] se píše v nových knihách purkrechtních/purgkrechtních v listu 130. peněz gruntovních za rok 1643 přijal	8 kop z 95 kop
25.	Z gruntu Diviše Krupičky od [tudž], na to, což koupili od Jakuba Kašika od [tudž] se píše v knihách starých purkrechtních/purgkrechtních listu 246. jsouce grunt shořelý nepřijal nic	0 kop z 35 kop
26.	Z gruntu Mikuláše Ježka od [tudž], na to, což koupili od Adama Jelínka od [tudž] se píše v týchž knihách listu 231. peněz gruntovních za týž rok přijal	10 kop z 70 kop
27.	Z gruntu Jiřího Kohouta od [tudž] se píše v těch sirotčích listu 89 jsouce ten grunt shořelý nepřijal nic	0 kop z 50 kop
28.	Z gruntu Jana Jelínka od [tudž] právem odoumrtním po Janovi Šťastným na obec příslých od [tudž] se píše v starých knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 255. jsouc grunt shořelý nepřijal ...	0 kop z 36 kop
29.	Z gruntu Jakuba Netušila od [tudž], na to, což koupili od Alžbětky Roztochočovský, též Jiříka, bratra jejího, a Matěje Čáslavského též jednoho z nápadníkův po Janovi Novákovi z Vápna od [tudž] se píše v týchž knihách listu 241. nato do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 306-3-0
30.	Na grunt Matěje Fialky od [tudž], na to, což koupili od Martina Kašika od [tudž] se píše v nových knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 92. skoupených mají 44 kop na to, do tohoto počtu není přijato nic	0-0-0
31.	Z gruntu Jiřího Lukšova od [tudž], se píše v týchž knihách listu 120. po Janovi Machoutovi pro jeho chování, též skoupených od Mikuláše Vrabce peněz gruntovních za týž role zůstávajíc pustý, není přijato nic	0 kop z 146 kop

32.	Na gruntu Vavřince Kopydlanského na to, což koupili od Mikuláše Koumy od [tudž], se píše v týchž knihách listu 45. mají 162 kop 30 grošů na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 162-30-0
33.	Z gruntu Melichara Roba od [tudž], na to, což koupili od Havla z Třeštika od [tudž] se píše v týchž knihách listu 48. peněz gruntovních, za týž rok přijal (pozn.) (7 ...?) což koupily předešlého léta)	8 kop z 236 kop
34.	Z krámův pekařských, zůstávajíc shořelé nepřijal nic	0-0-0
35.	Pokuty od pekařův pro pečení chleba malého nepřijal nic	0-0-0
36.	Od osob těch, kteří koláče pekou/pečou, a na rynku prodávají jednou v rok, se bere po 8 groších, v tom čase od Mikuláše Hamzy, Kateřiny Rokosový a Lydmily/Ludmily Charvátky přijal	0-24-0
37.	Varných/Varného z pivovarův svých obecních a vedení vody do týchž pivovarův, brává se od jedné každé várky, když voda tekla/netekla po 30 groších a jestli že by voda netekla, toliko po 6 groších v tom čase z 11. varův na něž je přijato po 24 groších	4-20-0
38.	Po počtu za rok 1641 též 1642 učiněným zůstalo sladu pšeničného 2 větele na vaření piva vydán jest Po témž počtu sladu ječného zůstalo 10 korců na vaření piva jest vydán A tak k budoucímu počtu nezůstává sladu pšeničného ani ječného nic	0-0-0
39.	Užitkův z piva jak pšeničného, tak ječného, též za patoky, mláto a kvasnice všeho k tomuto počtu přijal	196-18-2
40.	Od dělání sladu z každého k obci brávají po 9 groších 1 denáru, v tom čase od 25 sladův, po též sumě od Martina Chamrady sládka obecního přijal	3-48-4
41.	Užitkův z cihelny obecní od ohně skažené/zkažené v tom čase nepřijal nic	0-0-0
42.	Na odoumrť podle obdarování J.M.C = Jeho Milosti Císařské z gruntu Václava Kobiše po Regině kovářce od [tudž] se píše v nových knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 43. mají 40 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 40 kop
43.	Na gruntu Jakuba Wiege =Věje, týmž právem odoumrtním na obec příšlých od [tudž] se píše v týchž knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 41. mají 34 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 24 kop
44.	Na grunt Jana Rainwettera od [tudž] (týmž) právem odoumrtním po Lydmile= Ludmile Krčilový na obec příšlých od [tudž] se píše v týchž knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 140. mají 365 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 365 kop
45.	Jakož se časem mezi stádo svinské kupuje kanec hospodářský, a ten se zase prodává, a co na něm zisku přichází, to k dobrému obecnímu se obrací u kteréhožto v tom čase neprodavše, není přijato nic	0-0-0
46.	Za rozličné potřeby, to jest za polena, též ouřezky = úřezky a třísky v tom čase nepřijal nic	0-0-0
47.	Na grunt Matěje Kaliny od urozeného p. Jana Klebzattele dobrovolně a z lásky odkázaných od [tudž] se píše v starých knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 190. mají 100 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 100 kop
48.	Na grunt Jana Vochka od [tudž], což Vavřinec Kopydlanský z lásky odkázal od[tudž] se píše v týchž (chybí: knihách) nových purkrechtních/purgkrechtních listu 8. mají 75 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 75 kop

49.	SUMA NOVÉHO PŘÍJMU BEZ RESTU ČINÍ V TOM ROCE	449-41-1
50.	SUMÁRUM VŠEHO PŘÍJMU S RESTEM V JEDNÉ SUMĚ ZA TÝŽ ROK ČINÍ	573-1-0

Vydání

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Úrokův J.M.C do důchodu na zámek Pardubice za týž částky svedené ze mlejna/mlýna obecního slove Vejrova z stupníka, při témž mlejně/mlejně, dvou pivovarů, sladovně/y v městě, lázně z rybníčků berně domovní za roboty ženné z gruntu kde sladovně vystavena jest tohoto jeho jednou v rok platí 58 kop 21 grošů. Přijdouc město s těmi se všemi věcmi k shoření Milosti J.M.C. a nařízení vedle té milosti P.P. Radd komory české ale obyčeje starobylého takový aurok/ourok = úrok se jim jakožto pohořalým passíruje, v tom čase není dáno nic	0-0-0
2.	Outraty = Útraty ouřednické purkmistra a konšelův též starších obecních při vyčlení počtův obecních zádušních též špitálních držení soudu městského, spravování register a sečtení za všeliké viktuální: víno, pivo, obrok koňský, což vše rejstříky purkmistrskými nadepsáno ukázal a za týž čas vydal	36-11-(1?)
3.	Purkmistrům také jakož se každému na měsíc na vyživení a vychování po 6 kopách dává v tom čase za 13 ½ měsíce vydal	81-0-0
4.	Jindřichovi Chlumeckému písaři svému městskému služby roční platí po 16 kopách v tom čase za 13 ½ měsíce vydal	18-0-0
5.	Janovi Menšíkovi (servusovi?) svému městskému služby roční platí po 12 kopách v tom čase za 13 ½ měsíce vydal	13-30-0
6.	Témuž obzvláště od zvonění od ... adventu, za týž čas vydal	0-30-0
7.	Od spravování hodin jsou od ohně zkažené nevydal nic	0-0-0
8.	Nákladu na orloj v tom čase nevydal nic	0-0-0
9.	Hlásným v tom čase nevydal nic	0-0-0
10.	Za papír galeš vytrolium/vytrolím též vosk červený k pečetení k potřebám obecním kupovány v tom čase vydal	3-44/49-6
11.	Útraty osob radních, kteří v potřebách obecních, jak na zámek Pardubice, i jinam, kdež toho potřeba ukazovala, rejstříkův purkmistrských v tom čase vydal	7-45-0
12.	Náklad na dům radní, to jest tesaři od pobíjení na rathauze což vítr shodil, truhláři od udělání dveří v kuchyni, hrnčíři od udělání vohniště/ohniště, kominíkům od vysmejcení komína, v tom čase vedle vysumování rejstříkův purkmistrských vydal	1-11-1
13.	Náklad na chalupu obecní jsou od ohně skažená v tom čase nevydal nic	0-0-0
14.	Náklad na verdštat obecní kovářský, to jest za došky nádeníkům posívání/pokřívání střechy nad kováři, v tom čase vydal	0-47/42-6
15.	Náklad na krámy pekařské nevydal nic	0-0-0
16.	Od stavení bud při jarmarcích nevydal nic	0-0-0
17.	Nákladu na šatlavu v tom čase nevydal nic	0-0-0
18.	Náklad na mlýn obecní slove Vejrov, to jest za dříví dubové na hřídel a na štok k stupám/stupím, kosočce od dělání hřídele a, za sosny na kolo	

	palečný od děláni téhož kola, a udělání truhly k podhornímu mlejnu, za prkna na truhlu a udělání ji, hrnčíři od udělání kamen nových v šalonctě?, za plech k pile, od nakládání vřetena/vřetenu, v tom čase vydal nádeníkům od vytahování starého hřídele a zase vtažení nového, též co jacky/jocky? Zavázely, pěchovali a kdež potřeba byla vyplňovali též udělání kola vodního k pile	36-20-4
19.	Náklad na vedení vody do kašny nevydal nic	0-0-0
20.	Naklad na sladovny obecní, to jest nádeníkům od děláni dříví k hvozdu za čtvrtce a čtvrtmata? ... i malí/é? všeho na týž čas vydal	1-46-4...
21.	Matějovi Vyskočilovi sládkovi obecnímu dává se od každého sladu obecního i sousedského po 24 groších v tom čase od (25?) sladův po též sumě vydal	10-0-0
22.	Náklad na rybníčky obecní v tom čase nevydaly nic	0-0-0
23.	Náklad na kola šrotýřská to jest koláři za dvě kola nová v tom čase vydal	1-5-0
24.	Za peníze na gruntech skoupené na tom čase nevydal nic	0-0-0
25.	Náklad na lázně obecní, to jest tesaři od spravení krovu, omítku, tvrzení střechy starým šindelem, od přivěšení latí, sklenáři od spravování a přikládání oken, za týž čas vydal	1-24-6
26.	Náklad na vaření piva, to jest za slad, chmel, dříví, kvasnice od vožení sladu do mlejna/mlýna, i zase jeho přivezení, sládkovi za vaření piva, nosičkám od vážení vody, bednáři od pobíjení sudův, vedle rejstříkův purkm: (purkmisterských) vydal	36-54-0
27.	Náklad na pivovar obecní nevydal nic	0-0-0
28.	Náklad na fortny a brány v tom čase nevydal nic	0-0-0
29.	Pánům počet a jiným dobrým lidem, kteříž k nim do města přijíždějí, vedle přátelské vlídnosti jakožto zase rejstíky purkmisterskými rozepsané nachází v tom čase vydal	43-41-1
30.	Též p. P. Silveriusovi, faráři svému dávají z lásky jednou v rok bečku soli a sud piva k posvěcení	
31.	pohořalým a jiným lidem chudobným k fedruňku žádajícím a do města přicházejícím, vedle rozepsání rejstříkův purkmisterských v tom čase vydal	2-54-2
32.	Janovi Rokosovi, slanaři svému do handle solního v tom čase vydal	9-25-5
33.	Za rozličné potřeby obecní a poslům kteříž každodenně, a to velmi namnoze, jak s kurýry a soldáty, tak s poštovskými psaními vysílání bývaly, též s patenty J.M.C. kteříž do města přicházejí, což vše rejstříky purkmistrskými rozepsáno se nachází, v tom čase vydal	17/14-21-0
34.	Žákům expenzí do školy podle vysumování z rejstříkův purkmisterských v tom čase vydal	9-50/56-4...
35.	Jakož jest v létu pominulým 1643 mimo všecky rejstříky purkmisterské austrata/outrata=útrata na lid vojenský veliká vzešla, to jest za piva, pálený, masa, chléb, dobytek hovězí sousedům do komissí, brány pro soldáty, též Quartýmeistrům, forírům, Salva gardům/gardiím od rozdílných regimentův, a to vše z důchodu obecního se založiti muselo, o čemž všechn auřad/ouřad= úřad, i starší obecní vědomost mají, v tom čase všeho vydal	198-29-0
36.	Jakož v. L. (v létu) 1643 Jan Leden, mlynář vejrovský/výrovský pro lid vojenský u Hradce armáda zůstávala 8 neděl ... nemohl z té příčiny jemu auřad/ouřad=úřad a starší obecní 8 kop (mišenských?) sleviti, majíce důchod zcela a z ouplna Sumy takového nájmu za příjem položenou, nyní tato se za vydání pokládají	8-0-0

37.	SUMA VŠEHO VYDÁNÍ V TOM ROCE ČINÍ	532-2-3
------------	--	----------------

Počet z peněz zádušních

Téhož města Přelouče, kterýž za týž rok v přítomnosti nadepsaných osob radních Daniel Čermák starší důchodní učinil vše na groš míšenský/míšenský.

Příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Po počtu za rok 1641 a 1642 učiněným při nadepsaném starším důchodním, peněz zádušních zůstalo	200-12-6

Nový příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Proseb u kostela i v kostele podle vysumování rejstříků kostelníkům daného za rok 1643 k tomuto počtu přijal	8-41-2
2.	Z louky zádušní užívající ji/jí) kostelníci za svou práci za týž rok nepřijal nic	0-0-0
3.	Nájmu z rolí zádušních slove na láních/lánech, z kteréž předešlé byť i pan farář bytné zůstával, vždycky stále a nepromenitelný/neproměnitelný plat po 4 kopách záduší se odvozoval a za příjem do počtu přicházel, ale poněvadž se to v knihách duchovních arcibiskupství pražského v létu 1630 patrně vynašlo a vyhledalo, si taková roli/role týmž jménem titulovaná, od urozených a statečných rytířů p. Jana a p. Václava Klacka* ¹⁰⁸ v L. 1406 tehdejšími i budoucími p. faráři na časy věčné, aby se vždycky každoročně za týž pány a všechn z/od jejich návaznost 4. mše svaté tu při braní páně v městě Přelouči, a to pod jistou klatbou vykonávaly, a toho nezanedbávaly odevzdána/odevzdaná jest, a pokudž by pak dotčení, p: faráři takových služeb nevykonávaly, zase ten plat jako předešlé k záduší a nikám jinam přijímati a platiti se má. Vykonávající dotčenou službu boží p. páter Silverius a užívající téhož nájmu z nadepsané roli není k záduší přijato	0-0-0
4.	Na poručenství do tohoto počtu není přijato nic	0-0-0
5.	Od pohřbu těl mrtvých v tom čase není přijato nic	0-0-0
6.	Nájmu z rolí a luk profrejmarčených, z kterýchž se v rok jednou po 1 kopě 30/39 groších brává jsouce toho roku pustá není přijato nic	0-0-0
7.	Za vosk a udělání svíc z něho větších i menších což mimo potřebu zádušní zbejvalo/zbývalo, a to se lidem, kterýž do chrámu páně přicházejí prodávalo za týž čas přijal	4-12-6

¹⁰⁸ * správně je z Kladna

8.	Na gruntu Václava Kobiše po nebož: (nebožce) Regině kovářce právem ododoumrtním na obec příšlých, což dobrovolně obec takovou odoumrť jsouce záduší potřebné a velice chudé, z lásky vybíratí postoupili, o nichž se píše v nových knihách purkrechtních v listu 43. mají 55 kop zůstávajíc grunt shořelý není přijato nic	0-0-0
9.	Na grunt:/Na gruntu Jindřicha Chlumeckého peněz koupených od Anny Poduškovy od[tudž]/o čemž se píše v týchž knihách purkrechtních listu 19. mají 32 kop 6 grošů 4 denáry a 1 ½ halíře, na to, do tohoto počtu není přijato nic	0-0-0
10.	Na gruntu Vavřince Kopydlanského na to, což koupili od Mikuláše Koumy po sestřích jeho vlastních spravedlnosti/spravedlností nápadní(ky), o čemž se píše v týchž registřích purkrechtních listu 45. za týž rok přijal	12 kop z 106 kop
11.	Na gruntu Jakuba Netušila peněz koupených od Reginy Charvátky od[tudž]/o čemž se píše v týchž knihách v listu 116 mají 28 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0-0-0
12.	Nájmu z zahrady farářské, když bytně kněz tu nezůstává, brává se k záduší podle velikosti/velikosti a malosti, jak se kdy obrodí, v tom čase majíc bytného p. pátera, není přijato v tom čase nic	0-0-0
13.	Pokuty od sousedův, kteří do chrámu Páně neradi chodívají v tom čase přijato	15-0-0
14.	Tak jakož mají 78 krav zádušních na nájmu z kterýchžto brávají jednou v rok při svatém Martině z každé po 30 groších aneb po 1 lb = libře vosku v tom roce do tohoto počtu sumy peněžité přijal	39-0-0
15.	Nájmu z rolí slove v Trapči, kteráž urozený pan Daniel Ferdinand Rabštejnský z Guttenthalu purkrabí panství Pardubského v tom čase majíc od Jana Čížka v též sumě postoupenou, dokudž by ji nevyplatil k záduší dobrovolně a z lásky daroval, zůstávajíc pustá, není přijato nic	0-0-0

16.	SUMA NOVÉHO PŘÍJMU	78-54-1
17.	SUMÁRUM OBOJÍHO PŘÍJMU I S RESTEM V JEDNÉ SUMĚ ČINÍ	279-7-0

Vydání

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Za víno k službám božím do kostela rozdílně kupovaném v tom čase vydal	0-42-6
2.	Za mouku v tom čase k pečení hostií vydal	0-3-3
3.	Za mýdlo a od praní roucha mešního v tom čase vydal	0-29-3
4.	Za vosk k nadělání svíc u kostela vedle rejstříku od kostelníkův složeného v tom čase vydal	5-33-3
5.	Od dělání svíc velkých i malých z téhož vosku, za týž čas vydal	1-10-5
6.	Náklad na kostel, to jest tesaři od tesání dříví na chrám Páně, sklenáři od dělání nového okna což povětrí vyhodilo za týž čas vydal	9-20-4
7.	Náklad na zvonici v tom čase není vydáno nic	0-0-0
8.	Náklad na faru, to jest od spravování a příkládání oken, tesaři od spravování stodoly, již povětrí obořilo, od spravování ...? střechy, na faře kováři od dělání nových pantův k vokenicím/okenicím, nádeníkům od	

	vytahování hřebíkův a spravování jich, též od komína smejcení, za týž čas vydal	5-29-1
9.	Od přistěhování pana faráře nevydal nic	0-0-0
10.	Náklad na školu nevydal nic	0-0-0
11.	Za peníze na gruntech skoupené nevydal nic	0-0-0
12.	Za potřeby rozličné to jest za křížmo svaté ke křtu malých dítek, za kadidlo, za nádoby hliněný a dřevěný rozdílně kupované, od dělání truhlice k uchovávání zádušních věcí, též jich zakopávání a vykopávání od barvení svíc, a krucifixů spravování za týž čas vydal	3-75-5

12.	SUMA VŠEHO VYDÁNÍ	26-27-2
13.	A TAK ROVNAJE PŘÍJEM S VYDÁNÍM MIMO VŠECHNA VYDÁNÍ	252-39-5

Počet z peněz špitálních

kterýž jest v přítomnosti týchž osob radních též předjmenovaných týž starší důchodní Daniel Čermák za týž rok učinil na groš míšenský/míšeňský.

Příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Po počtu za rok 1641 a 1642 učiněným při nadepsaným starším důchodním, peněz špitálních zůstalo	446-44-½

Nový příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Nájmu z rolí slove v hájku/Hájku, kterouž někdy slavné paměti p. Jan Štřela chudému špitálu daroval od Václava Hellera, v tom čase přijal	0-10-0
2.	Za svršky po lidech zmrlých/zemřelých není přijato nic	0-0-0
3.	Na gruntu Jana Jelínka sousedu města Přelouče na ododoumrť po neb: (nebožtíkovi) Janovi Šťastným, kterýž bez kšaftu umřel, o čemž se píše v knihách starých purkrechtních listu 255. mají 60 kop na to, do tohoto počtu jsouc grunt shořelý nepřijal nic	0-0-0
4.	Na gruntu Václav Kobiše týmž právem odoumrtním po Regině kovářce, o čemž se píše v nových knihách purkrechtních listu 43. mají 60 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0-0-0
5.	Na gruntu Jakuba Wiege/Věje po Dorotě Honzový, týmž právem odoumrtním, o čemž se píše v týchž knihách purkrechtních listu 41. mají 34 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0-0-0
6.	Na gruntu p. Jana Reinwettera, týmž právem odoumrtním po neb: (nebožce) Lydmile/Ludmile Krčilový od[tudž]/o čemž se píše v starých	0-0-0

	knihách purkrechtních listu 140. mají 365 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	
7.	Na poručenství v tom čase nepřijal nic	0-0-0
8.	Jakož mají 10 krav špitálních na nájmě/nájmu, z kterýchž brávají nájmu jednou v rok po 30 grošich z týchž ze všech přijal po též sumě v tom roce	5-0-0
9.	SUMA NOVÉHO PŘÍJMU	5-10-0

Vydání

PČ	Položka zápisu	Kopy-Groše-Denáry
1.	Za stravu chudým lidem v tom čase nevydal nic	0-0-0
2.	Za dříví k palivu nevydal nic	0-0-0
3.	Za pohřeb těl mrtvých nevydal nic	0-0-0
4.	Nákladu na špitál a jiné rozdílné věci k němu náležející v tom čase nevydal nic	0-0-0
5.	A TAK ROVNAJE PŘÍJEM S VYDÁNÍM, ZA TÝMŽ STARŠÍM DŮCHODNÍM ZŮSTALA TA SUMA ...	0-0-0

Počet z peněz kontribučních

Kterýž jsou v přítomnosti předepsaných osob radních napřed jmenovaných Jan Famfrlík a Vojtěch Drahorád za týž čas učinili na rejnský/rýnské zlatky.

Příjem

PČ	Položka zápisu	Zlaté rýn.-Krejčary-Denáry
1.	Po počtě za rok 1641 a 1642 učiněným při nadepsaných výběřích peněz kontribučních zůstalo	49-49-3

Nový příjem

PČ	Položka zápisu	Zlaté rýn.-Krejčary-Denáry
1.	V létu pominulém 1643 od 12. Marzii/Března až do 25. Januarii/Ledna léta tohoto 1644 přijato od sousedův kontribucí, jakožto vše obzvláštními rejstříky vejš/výš = výše psaní výběřčí ukázaly	331-27-0
2.	Jakož léta od sedlákův zůstávají při městě přijato	23-0-0
3.	SUMA VŠEHO PŘÍJMU	354-27-0

Vydání

PČ	Položka zápisu	Zlaté rýn.-Krejcar-Denáry
1.	Kontribucí v tom čase na zámek Pardubice jsou od J.M.C. passírovaná, není odvedeno nic	0-0-0
2.	Salva gardiím od rozdílných regimentův, kteříž pro obhájení města a sousedův při městě zůstávali v tom čase vydáno	174-41-0
3.	Tak jakož nemalé autraty/outraty=útraty na oficíry vojenské, a jinší soldáty, kteříž každodenně do města přijížděli, to jest za víno, pivo, pálený, masa/maso, ryby od lidí brané jsou vzešly, takže pro spokojení jich z kontribucí sousedských zaplatiti se muselo, za týž čas vydáno	102-35-0
4.	Počet pánům oficírům J.M.C. panství pardubského, též pánům oficírům vojenským, komisařům, kvartýrmeistrům, forýrům, kteříž do města přijížděli vedle přátelské vlídnosti, jakožto vše, co kdy ztraceno a darováno jest rozepsáno se nachází v tom čase vydáno	4-47-0
5.	Vyslaným po obecních potřebách na zámek Pardubice i jinde, kdež toho potřeba ukazovala, v tom čase vydáno	5-30-0
6.	Za potřeby rozdílné a poslům, kteříž každodenně, a to velmi namnoze v příčině vojenské, obzvláště zůstávajíc armáda J.M.C. u Hradce poslům poštovským (šouchnechtům?) jako i také na díle za potřebou obecní vyslání bývali, jakožto vše v rejstřících rozepsáno jest v tom čase vydáno	17-0-0
7.	Kvartýrmeistrům, forýrům, komisařům a jinším vojenským oficírům, kteříž do města přijížděli místo kvartýrů a příprěže, jakožto rejstříky vykázano jest za týž čas peněz vydáno	29-30-0
8.	SUMA VŠEHO VYDÁNÍ V TOM ČASE ČINÍ	334-3-0
9.	MIMO VYDÁNÍ ZŮSTÁVÁ V RESTU	70-13-3

Městské počty za rok 1644-1646

Zápis byl učiněn léta 1646 14. Aprilis (Dubna) za správy urozeného a statečného rytíře pana Jana Purkharta Kordule z Sloupna, na Saunově, Bestvině a Libanicích, J.M.C: (Jeho Milosti Císařské) Rady, též panství Pardubského a Smrkovského hejtmána v přítomnosti Jana Reinwettera, Adama Mydláře, Mikuláše Urbanského, Matěje Koláře, Michala Svobody, Jana Dvorského, Matěje Kohouta, Petra Charváta, Václava Roba, Mikuláše Vosenského, a Jana Famrlýka, osob radních. Daniel Čermák, starší důchodník, co jest k sobě za léta 1644 a 1645 od 1. Februari (Února) až do 14. Aprilis (Dubna) v létu přítomném 1646 peněz přijímal i zase v potřebách obecních. Vydával, přijímal, učinil počet na groš míšeňský

Příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy-Groše-Denáry
1.	Po počtu za rok 1643 učiněným při nadepsaném starším důchodním, peněz obecních zůstalo	40-58-4

Nový příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy-Groše-Denáry
1.	Úrokův z domkův, a stodol na obci vystavených, co jsou sousedům k vystavení, i také k udělení zahrad pod ourok= úrok roznajímali, a kdo co a z čeho platí to rejstříkem rozepsáno ukázal, a do tohoto počtu přijal	10-19-5
2.	Obzvláště od pohodného z kusu místa obecního, kdež sobě chalupu vystavěl, též z kusu místa udělajíc sobě zahradu i což sám dobrovolně místo sbírek sousedských, platiti je/se na časy budoucí uvolil, z též čas přijal	7-0-0
3.	Nájmu z lázně obecní, též rolí a zahrady k náležitě od Tomáše Pelikána, za též čas přijal	4-0-0
4.	Nájmu z rolí a luk obecních v místech od domu radního sladovně/sladovny, i také v nově na obci rozvoraných. Jakožto vše, kdo co a z čeho platí rejstříkem rozepsáno ukázal, za též čas přijal	30-0-6
5.	Nájmu z veršatu kovářského obecního od Jiřího Palečka v tom čase přijal	10-0-0
6.	Nájmu z domu radního od Jana Menšíka v tom čase přijal	12-0-0
7.	Nájmu z brány slove pardubské zůstávajíc až posavad k shoření pustá nepřijal nic	0-0-0
8.	Nájmu z rybníka pustého pod lázní, kterýž se časem letním/letným, pastvami dobytčům užívá, a ten se sousedům rozdílně najímá, zůstávajíc pustý nepřijal nic	0-0-0
9.	Nájmu ze mlejna obecního Vejrova z stupníka a pily, též, rolí, luk k němu náležitých od Jana Kabelky mlynáře, za též čas přijal	190-0-0
10.	Nájmu z chalupy obecní u krchova, zůstávajíc shořelá od posavad nevystavená, nepřijal nic	0-0-0
11.	Za ryby z rybníčkův obecních prodávané v tom čase nepřijal nic	0-0-0
12.	Suchých dní od hokyní brávají jednou v rok po 8 groších míšenských/míšeňských, i za též čas od Mikuláše Hamzy a Anny Kožešnice přijal	0-32-0
13.	Jarmarečného v úterý po neděli provodní, též při památce proměnění Pána Krista, a při času svaté paní Kateřiny v tom čase pěti jarmarkův, držených, přijal	19-52-1
14.	Tržného při hlavních trzích podle vysumování/vysumírování rejstříkův purkmisterských, v tom čase přijal	0-20-3
15.	Z koles obecních, na nichž se pivo rozváží, v tom čase nepřijal nic	0-0-0
16.	Po počtu za rok 1643 učiněným nezůstalo soli v bečkách	0-0-0
17.	Soli v tomto čase ji koupeno/koupenou, 42 bečky, to jest lidem na porůzno rozprodána, na kterýž k dobrému obecnímu užítku ukázáno, a do tohoto počtu přijato A tak k budoucímu počtu nezůstává soli nic: 0	69-26-4

18.	Pokut pro hry, svády, různice a jiné neřády, kterýž se časem v městě sbíhají. Od Jiřího Lukášova/Lukešova, Doroty Špačkovy, Jiřího Ptáčka, od Pavla Sezemskýho, v tom čase přijal	12-0-0
19.	Z načatého vína, to jest z 19. věder po 15 groších 3 denárech: v tom čase po též sumě přijal	4-53-1
20.	Od šenkýřův, v témž čase nepřijal nic	0-0-0
21.	Po dvouch ospích, což by mimo za platu slouhovi zbejvalo nepřijal nic	0-0-0
22.	Za lesy a proutí, to jest za dříví sousedům rozdílne prodávané, v tom čase přijal	10-36-3
23.	Z gruntu Jana Klaudusa z města Přelouče na to což koupili od Mikuláše Hamzy, o čemž se píše v nových knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 130. peněz gruntovních přijal	16 kop z 79 kop
24.	Z gruntu Diviše Krupičky od[tudž], na to což koupili od Jakuba Kašíka, o čemž se píše v starých knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 246. peněz gruntovních za týž čas přijal Ostatních 34 kop 2 groše 2 denáry: jsou vykázány od sumy sy: (sirotčí) předešlé na gruntu Jakuba Kalhusa a již nahoře psaného Diviše Krupičky	0-57-5
25.	Z gruntu Lydmily/Ludmily (Ježkový?) od[tudž], na to což koupili od Adama Jelínka, o čemž se píše v týchž knihách listu 231. peněz gruntovních, za týž čas přijal	20 kop z 50 kop
26.	Z gruntu Jiřího Kohouta, o čemž se píše v registřích/rejstřících sy: (sirotčích) list. 89. peněz gruntovních, za týž čas přijal	15 kop z 35 kop
27.	Z gruntu Jana Jelínka od[tudž], právem odoumrtním po Janovi Šťastným na obec příšlých, o čemž se píše v starých knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 255. peněz gruntovních za týž čas přijal	16 kop z 20 kop
28.	Z gruntu Jakuba Netušila od[tudž], na to což koupili od Alžběty Roztochočovský, též Jiříka bratra jejího, a jednoho z nápadníkův, po Janovi Novákovi z Vápna, o čemž se píše v týchž knihách listu 241. na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 306 kop 30 grošů
29.	Na gruntu Matěje Fialky od[tudž], na to, což koupili od Martina Kašíka, o čemž se píše v nových knihách purkrechtních/purgkrechtních, listu 92. skoupených, mají 44 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 44 kop
30.	Z gruntu Jiřího a již Václava Lukšova/Lukešova, o čemž se píše v týchž knihách, listu 120. po Janovi Machutovi pro jeho zlé chování, též skoupených od Mikuláše Vrabce jsouc grunt pustý, nepřijal nic	0 kop z 146 kop
31.	Na gruntu Vavřince Kopydlanského, na to což koupili od Mikuláše Kaumy/Koumy, o čemž se píše v týchž knihách, listu 45. mají 162 kop 30 grošů na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 162 kop 30 grošů
32.	Z gruntu Melichara Roba od[tudž], na to což koupili od Havla Třeštíka, o čemž se píše v týchž knihách listu 48. peněz gruntovních přijal	16 kop z 22 kop
33.	Z krámův pekařských nejsouc po ohni až posavad vystavené, nepřijal nic	0-0-0
34.	Pokuty pro pekařův, pro pečení chleba malého v tom čase přijal	3-0-0
35.	Od osob těch, kteří koláče pekou, a na rynku prodávají jednou v rok zbejvá/zbývá po 8 groších i v tom čase od Mikuláše Hamzy, Kateřiny Rokosový, a Lydmily/Ludmily Charvátky přijal	0-48-0
36.	Várečného z pivovarův svejch/svých obecních brává se od jedné každé várky, když voda teče po 30 groších, a jestli že by voda netekla, tehdy po 6 groších, i vtom čase 3,17. čtvrtek, na něž voda netekla přijal	1-42-0

37.	Po počtu za rok 1643 učiněným, nezůstalo sladu pšeničného ani ječného nic, ale v tomto čase jest ho přiroštěno 6 strychů: ten všečen k navaření piva vydán jest	
38.	Užitkův z varův, piva jak pšeničného, tak ječného, též za patoky, mláto a kvasnice všeho k tomuto počtu přijal	28-52-2
39.	Užitkův z cihelny obecní od ohně zkažené až posavad nevystavené v tom čase nepřijal nic	0-0-0
40.	Na odoumrť podle obdarování J.M.C. z gruntu Václava Kobiše po Regině kovářce, o čemž se píše v nových knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 43. mají 40 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 40 kop
41.	Na gruntu Jakuba Wiege/Věje, týmž právem odoumrtním na obci příšlých, o čemž se píše v týchž knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 41. mají 34 kop na to, do tohoto počtu za týž čas přijal	8 kop z 26 kop
42.	Na gruntu p. Jana Reinwettera od[tudž], týmž právem odoumrtním po nebožce Lydmile/Ludmile Krčilové na obec příšlých, o čemž se píše v týchž knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 140. peněz gruntovních za týž čas přijal	20 kop z 345 kop
43.	Na gruntu Matěje Kaliny od urozeného pána Jana Klebzaty odkázaných, o čemž se píše v starých knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 190. mají 100 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 100 kop
44.	Na gruntu Jana Machka od[tudž], což Vavřinec Kopydlanský ukázal, o čemž se píše v nových knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 8. mají 75 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 75 kop
45.	Jakož časem mezi stádo svinské kupuje se kanec hospodářský, a ten se zase prodává, což na něm zisku přichází a k dobrému obecnímu se obrací, kteréhožto v tom čase neprodavše, není přijato nic	0-0-0
46.	Za rozličné potřeby, to jest za prkna, ouřezky a třísky v tom čase přijal	0-57-0

47.	SUMA NOVÉHO PŘÍJMU ČINÍ	527-31-2
48.	SUMA SUMÁRUM VŠEHO PŘÍJMU I S RESTEM PŘEDEŠLÝM ČINÍ	568-29-6

Vydání

PČ	Položka zápisu	Kopy-Groše-Denáry
1.	Z úrokův/Úrokův J.M.C. do důchodův, na zámek Pardubice ze vsi: Lhotky svedené ze mlýna obecního slove Vejrova z stupníka, při témž mlýně, dvouh pivovarův, sladovně/vny v městě, z lázně z rybníka pod městem, za roboty ženné, z gruntův, kdež sladovna vystavena/á jest, všeho v tom čase vydal	109-56-0
2.	Outraty= útraty ouřednické= úřednické purkmistra, a konšelův též starších důchodních při řízení počtův obecních zádušních, též špitálních, držení soudu městského, spravování regimentův, a sečtení za všeliké věci, víno, pivo, obrok koňský, což vše registřích/rejstřících purkmistrskými rozepsáno ukázal, a za týž čas vydal	71-47-1

3.	Purkmistrům tak jakž se každému na měsíc na uživení a vychování po 6 kopách dává, i v tom čase za 28. měsícův/e vydal	108-0-0
4.	Jindřichovi Chlumeckému písaři svému radnímu, služby roční platí po 16 kopách, i v tom čase za 28. měsícův/e vydal	37-20-0
5.	Janovi Menšíkovi, servusovi svému, služby roční platí po 12 kopách, i v tom čase za 28. měsícův/e vydal	28-0-0
6.	Od spravování hodin v tom čase nevydal nic	0-0-0
7.	Nákladu na orloj v tom čase nevydal nic	0-0-0
8.	Hlásným v tom čase nevydal nic	0-0-0
9.	Za papír v tom čase (galleš, wytrolim?) též vosk červený, k pečetění obecním potřebám kupovaný, vydal	3-23-1
10.	Outrat osob radních, kteříž v potřebách obecních, jak na zámek Pardubice i jinam, kdež toho potřeba ukazovala, vedle vysumírování rejstříkův purkmisterských, v tom čase vydal	2-22-5
11.	Nákladu na dům rady, to jest za šindel kováři, hřebíky k přibíjení téhož šindele, tesařům od vybití jeho, sklenáři od spravování voken/oken, všeho-všeho v tom čase vydal	4-12-6
12.	Náklad na verštat obecní kovářský, to jest za dříví borové k přikrytí zdi staré, tesaři od spravování chlévův, při též kovárně, v tom čase vydal	2-2-4
13.	Nákladu na chalupu obecní, jsouc od ohně zkažená, až posavad nevystavená, nevydal nic	0-0-0
14.	Od vystavení bud při jarmarcích nevydal nic	0-0-0
15.	Nákladu na šatlavu, jsouc od ohně zkažená, a až posavad nevystavená, v tom čase nevydal nic	0-0-0
16.	Na náklad na mlýn obecní slove Vejrov, to jest do berně zemské na Hrad pražský z kol moučných, za prkna a kameny k hořejšímu a podhornímu mlýnu, ke kolům vodním, tesaři od dělání týchž kol a hřidelův, kováři od svařování kliky k pile, za železo k nakládání vřetena, k svařování zděří na hřidele, za hřebíky do kol vodních, za 1000 hřebíkův šindelních, za šindel tesaři a nádeníkům od zavážení trubky pod náhonem, v tom čase vydal	66-35-(3?)
17.	Náklad na sladovny obecní, to jest nádeníkům od dělání dříví z hvozdu, zámečnickův/zámečnickům za nový zámek, bednáři od temování (utěšňování) štokův za wiertel/věrtel k potřebě obecní, za týž čas vydal	4-28-2
18.	Martinovi Chamradovi, sládkovi obecnímu, dává se od každého sladu obecního i sousedského po 24 groších, i v tom čase od 8 sladův, po též sumě vydal	3-12-0
19.	Náklad na rybníčky obecní, v tom čase nevydal nic	0-0-0
20.	Náklad na kola šrotýřská, to jest od spravování kol v tom čase vydal	0-42-4
21.	Náklad na lázeň obecní, to jest za došky nádeníkům od vyšití jich, za hřebíky k přibíjení šindele, za voko/okno nové do světnice, v tom čase vydal	2-2-4
22.	Za peníze na gruntech skoupené nevydal nic	0-0-0
23.	Za chalupu Janovi Kolomazníkovi ku potřebě obecní koupenou, v tom čase vydal	10-0-0
24.	Náklad na vaření piva, to jest za slad, chmel, dříví, kvasnice, od vození sladu do mlýna, i zase jeho přivezení, sládkovi od vaření piva, nosičkám, bednáři od pobíjení sudův, též od vození vody, vedle vysumování/vysumírování rejstříkův purkmistrských, v tom čase vydal	14-42-6
25.	Náklad na fortny a brány, v tom čase nevydal nic	0-0-0

26.	Náklad na pivovar obecní, to jest kontribucí/i z pánve patentům/v na zámek Pardubice, zedníku od děláné nové kotliny, kotláři od spravování pánve, nádeníkům od vyklizování rumu z staré kotliny, v tom čase vydal	16-42-6
27.	Pánům počt a jiným dobrým lidem, kteříž k nim do města přijíždějí vedle přátelské vlídnosti, jakožto rejstříky purkmistrskými rozepsáno se nachází, v tom čase vydal	23-22-0
28.	Těž panu páterovi Silveriusovi, faráři svému dávají z lásky jednou v rok bečku soli a sud piva za to, v tom čase peněz vydali	18-35-1
29.	Pohořalým/Pohořelým a jiným chudým lidem fedruňku žádajícím a do města přicházejícím, vedle rozepsání rejstříkův purkmistrských, v tom čase vydal	4-53-1
30.	Mikulášovi Vosenskému, slanári svému do handle solního, v tom čase vydal	9-0-0
31.	Náklad na chalupu, v kteréž pastucha zůstává, to jest mazači od vymazování komína, pošívání jí došky, děláné dveří, hrnčíři od spravování kamen, v tom čase vydal	1-30-0
32.	Tak jakž v létu 1643 do počtu za týž rok od Diviše Krupičky, pokuty pro nešetřnost ohně, důchodnímu za příjem položeno 10 kop, však zase na pokorné jeho vyhledávání a vzácné přímluvy p. Kvardiána pardubského, též p. pátera Silveriusa a p. (písaři) sirotčího, jest jemu uleveno 5 kop, nyní pak za vydání se pokládají totiž	5-0-0
33.	Za rozličné potřeby a poslům, kteříž každodenně, a to velmi namnoze, jak s kurýry a soldáty, tak s poštovskými psaními vyslaní/vyslání bývali, též s patenty J.M.C., kteříž do města přicházejí, což vše rejstříky purkmistrskými rozepsáno se nachází, v tom čase vydal	13-53-3
34.	Žákům expenzí do školy podle vysumování/vysumírování rejstříkův purkmistrských, v tom čase vydal	19-22-2
23.	Jakož jest v létu pominulém 1644 též 1645 mimo rejstříky purkmisterské, outrata = útrata na oficíry vojenské a jinší soldáty vzešla, to jest za maso, chléb, pivo a pálený, též kvartýrmeistrům, forýrům, Salvagvardám/Salva gardiím a rozdílých regimentův, a to vše z důchodův obecního se zastoupiti muselo, o čemž všecken/vsechne ouřad =úřad vědomost i starší obecní mají, všeho v tom čase vydali	19-52-2

24.	SUMA VŠEHO VYDÁNÍ V TOM ČASE ČINÍ	660-59-2
25.	A TAK ROVNAJE PŘÍJEM S VYDÁNÍM, JEST VĚTŠÍ VYDÁNÍ NAD PŘÍJMEM	92-29-3

Jiný počet z peněz špitálních

kterýž jest v přítomnosti týchž osob radních, napřed jmenovaný starší důchodní Daniel Čermák za týž čas učinil na groš míšenský.

Příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Po počtu za rok 1643 učiněným při nadepsaným starším důchodním, peněz špitálních zůstalo	451-54- ½

Nový příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Nájmu z rolí slove v Hájku/hájku, kterouž někdy slavné paměti pan Jan Štřela chudému špitálu daroval od Václava Hellera, v tom čase přijal	0-20-0
2.	Za svršky po lidech zmrlých, není přijato nic	0-0-0
3.	Na gruntu Jana Jelínka, souseda města Přelouče na odoumrť po nebožtíkovi Janovi Šťastným, o čemž se píše v starých knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 255. mají 60 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 20? kop
4.	Na gruntu Václava Kobiše od[tudž], týmž právem odoumrtním po Regině kovářce, o čemž se píše v nových knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 43. mají 60 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 60 kop
5.	Na gruntu Jakuba Wiege/Věje po Dorotě Honzový, týmž právem odoumrtním, o čemž se píše v nových knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 41. mají 34 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 34 kop
6.	Na gruntu p. Jana Reinwettera od[tudž], týmž právem odoumrtním po nebožce Lydmile/Ludmile Krčilové, o čemž se píše v týchž knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 140. mají 365 kop na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 305 kop
7.	Na poručenství v tom čase nepřijal nic	0-0-0
8.	Jakož mají 10 krav špitálních na nájmě/u, z kterýchž brávají nájmu jednou v rok po 30 groších, z těch ze všech přijal po též sumě, v tom čase přijal	10-0-0
9.	Od Matouše Dašického, pohodného při městě Přelouči, též z lásky na vystavení špitálu daroval, v tom čase přijal	10-0-0
10.	Od Matouše Bělocha, což daroval k špitálu, v tom čase přijal	6-0-0
11.	SUMA NOVÉHO PŘÍJMU V TOM ČASE ČINÍ	26-20-0
12.	SUMA VŠEHO PŘÍJMU I S RESTEM V TOM ČASE ČINÍ	478-14- ½

Vydání

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Za stravu chudým lidem nevydal nic	0-0-0
2.	Za dříví k palivu nevydal nic	0-0-0

3.	Na pohřeb těl mrtvých nevydal nic	0-0-0
4.	Nákladu na špitál a jiné rozdílné věci k němu náležité, v tom čase nevydal nic	0-0-0

5.	SUMA VŠEHO VYDÁNÍ	0-0-0
6.	A TAK ROVNAJE PŘÍJEM S VYDÁNÍM ZŮSTANE/ZŮSTÁVÁ SUMA ...	478-14- ½

Jiný příjem a počet peněz zádušních

téhož města Přelouče, kterýž jsou učinili za týž čas, Jan Rokos, Jan Ventourek, Jan Šnobl a Václav Procházka, starší kostelníci záduší přeloučského, u přítomnosti pana pátera Silveria Mazurkoviče a na předepsaných osob radních vše na groš míšenský.

Příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Po počtu za rok 1643 učiněným při nadepsaných kostelnících, peněz zádušních zůstalo	252-39-5

Nový příjem

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Proseb u kostela i v kostele, podle vysumování/vysumírování rejstříků za týž čas k tomuto počtu přijali	33-8-3
2.	Z louky zádušní, užívající jí/ji kostelníci, za svou práci, v tom čase nepřijali nic	0-0-0
3. * ¹⁰⁹	Nájmu z rolí zádušních, slove na láních, z kteréž předešlé, byť i pan farář bytně zůstával, vždycky a stále neproměnitelně ročně plat po 4 kopách k záduší se uvozoval a za příjem do počtu přicházel, (* i jakž v tom předešlém počtu, že se za takový nájem, 4 mše svaté za pány z Kladna každoročně sloužiti mají, obšírněji se zapsáno nachází a sloužit se taková mše svatá panu faráři), užívající téhož nájmu, pan páter Silverius z nadepsané roli/rolí, není k záduší přijato nic	0-0-0
4.	Z rolí slove v Trapči, kterouž urozený pan Daniel Ferdinand Rabštejnský z Guttenthalu ... (majíc ji od pana Čížka v 64 kop 51 grošů 3 denáry postoupená dokudž by ji nevyplatil) ... záduší daroval, v tom čase přijali	1-4-2
5.	Nájmu z rolí a luk profrejmarčených, z kterýchž se jednou v rok po 1 kopě 30 groších brává, i zůstávajíc taková roli/role pustá, v tom čase z není přijato nic	0-0-0
6.	Na poručenství, do tohoto počtu není přijato nic	0-0-0

¹⁰⁹ * pozn. I jakž v tom předešlém počtu, že se za takový nájem. 4 mše svaté za pány: z Kladna každoročně sloužiti mají, obšírněji se zapsáno nachází a sloužit se v takovém čase mše svatá panu faráři ...

7.	Od pohřbu těl mrtvých, v tom čase nepřijali nic	0-0-0
8.	Za vosk a udělání svíc z něho větších i menších, což mimo potřebu zádušní zbejvalo, a to se lidem, kteří do chrámu Páně přicházeli, prodávalo, za týž čas přijali	9-31-1
9.	Z gruntu Václava Kobiše po nebožce Regině kováře, právem odoumrtním na obec příslých, což dobrovolně obec takovou odoumrť z lásky vybíratí postoupili, o čemž se píše v nových knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 43. peněz gruntovních přijali	10 kop z 30 kop
10.	Na gruntu Jindřicha Chlumeckého, peněz skoupených od Anny Podůškové, o čemž se píše v týchž knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 19. mají 32 kop 6 grošů 4 denáry 1 ½ halíře, na to, do tohoto počtu nepřijal nic	0 kop z 32-6-4-1 ½
11.	Na gruntu Vavřince Kopydlanského, na to, což koupili od Mikuláše Koumy, po sestřích jeho spravedlnosti nápadní, o čemž se píše v týchž knihách purkrechtních/purgkrechtních listu 45. peněz gruntovních, za týž čas přijali	24 kop z 82 kop
12.	Na gruntu Jakuba Netušila, peněz skoupených od Reginy Charvátky, o čemž se píše v týchž knihách, listu 116. mají 28 kop na to, do tohoto počtu nepřijali nic	0 kop z 28 kop
13.	Z gruntu Jana Svobody od[tudž], na to, což koupili od Jana Valenty, o čemž se píše v starých knihách purkrechtních/purgkrechtních, listu 96. peněz gruntovních, za týž čas přijali	10 kop z 24-42-6
14.	Nájmu z zahrady farářské, když bytné kněz tu nezůstává, brává se k záduší podle malosti a velikosti, i v tom čase majíc bytného pana pátera Silveria faráře svého, nepřijali nic	0-0-0
15.	Pokuty od susedův, kteří do chrámu Páně neradi chodívají v tom čase přijali	1-8-4
16.	Prosby na chrám Páně shořelý jsouc do měst a městeček jisté osoby vysílání, též od vzácných pánův a kteříž do města přijížděli, jakožto vše, co kdo rejstříkem (pořádným?) rozepsáno, ukázaly všeho v tom čase do tohoto počtu přijali	62-0-0
17.	Jakož jest v létu 1642 z gruntu Vavřince Kopydlanského peněz gruntovních, 7 kop z příjmu vypuštěno, nyní pak do tohoto počtu za příjem se uvozuje	7-0-0
18.	Item od Matouše Bělocha z lásky k záduší odkázaných, v tom čase přijali	6-0-0
19.	Úrokův z susedův nepohořalých, kteříž do důchodův J.M.C. panství pardubského náležel, však s povolením J.M. pana hejtmána téhož panství na chrám Páně shořelý. K chudému záduší (obrácen?) a nyní do počtu tohoto položen jest, v tom čase přijali	69-8-4
20.	Od cechu řeznického z města Přelouče, což z lásky pro snadnější vystavení kostela svatého Jakuba darovali, v tom čase přijali	15-0-0
21.	Tak jakož mají 78 krav zádušních na nájmě/u, z kterýchžto brávají jednou v rok při svatém Martině z každé po 30 groších aneb po 1 libře vosku, i v tom čase, do tohoto počtu sumy peněžité přijali	78-0-0
22.	Od Matouše pohodného, což v hotově k chudému záduší daroval, v tom čase přijali	10-0-0

23.	SUMA NOVÉHO PŘÍJMU ČINÍ	353-1-0
24.	SUMA SUMÁRUM NOVÉHO PŘÍJMU I S RESTEM ZŮSTALÝM ČINÍ	605-40-5

Vydání

PČ	Položka zápisu	Kopy- Groše- Denáry
1.	Za víno k službám božím do kostela rozdílně kupované, v tom čase vydali	1-16-6
2.	Za mouku k pečení hostií, v tom čase vydali	0-21-3
3.	Za mejdlo od praní roucha mešného=mešního, v tom čase vydali	0-28-2
4.	Za vosk k nadělání svíc do kostela vedle vysumování/vysumírování rejstříků, v tom čase vydali	12-11-6
5.	Náklad na kostel zedníkům, od udělání nový zdi příčný, a na ní štítu, starých zdí a pilířův napravení a toho všeho, jak uvnitř, tak zevnitř v kostele obmetán, za cihly a vápno, od hašení téhož, tesaři od tesání dříví děláni vazby na kostele, na ní krovů postavení a položení též pobíjení, za šindel, prkna, k té potřebě, truhláři od děláni stropu nového a jeho zavěšení, od děláni futer, a rámcův do voken v kostele, též od udělání dveří velkých, sklenáři za nový voken do kostela, též což vítr jednou štuku vyhodil, kováři za železo od děláni svěr do štítu, za nárožníky, podlažní hřebíky, za hřebíky k přibíjení šindela a prutův do voken, nádeníkům od boření staré zdi, přidavačům a všem pomáhačům, všeho v jedné sumě vedle rozepsání rejstříků, přes pana pátera přednesl: v tom čase vydal	350-39-1
6.	Od děláni svíc velkých a malých, za týž čas vydali	1-52-5
7.	Nákladu na zvonici v tom čase nevydali nic	0-0-0
8.	Nákladu/Náklad na faru, to jest tesaři od děláni plotův při malé zahrádce od napravení komína a pobíjení střechy, děláni vokenic, za vápno, za došky k přikrytí stodoly farářské, vydali	4-5-0
9.	Za přistěhování pana faráře nevydali nic	0-0-0
10.	Nákladu na školu nevydali nic	0-0-0
12.	Za peníze na gruntech skupované, to jest Janovi Valentovi sousedu města Přelouče, na gruntu Jana Svobody od[tudž] za 34 kop 42 grošů 6 denárů, v tom čase vydali	13-...-1
13.	Za potřeby rozličné, to jest za křížmo svaté ke křtu malých dítek, za kadidlo, za nádoby hliněné a dřevěné rozdílně kupované, za trakaře kolečka k vožení vápna a kamení, poslům, kteříž v příčinách zádušních vysílání bývali, v tom čase vydali	7-30-6
14.	SUMA VŠEHO VYDÁNÍ V TOM ČASE ČINÍ	391-43-2
15.	A TAK ROVNAJE PŘÍJEM S VYDÁNÍM MIMO VŠECHNA VYDÁNÍ ZŮSTÁVÁ PENĚZ ZÁDUŠNÍCH V RESTU	213-57-3

Seznam použitých zdrojů:

Prameny nevydané (archivní):

Státní oblastní archiv v Zámrsku, fond Velkostatek Pardubice, kniha č. 556.

Státní okresní archiv v Pardubicích, fond Archiv města Přelouče, kniha č. 330-332.

Prameny vydané (vydané v edici):

LÍVA, Václav, (ed.). *Prameny k dějinám třicetileté války – Regesta fondu militare, III-VIII. Díl. Naše vojsko, 1951-1957*

Použitá literatura:

- ENGLUND, Peter et al. *Nepokojná léta: historie třicetileté války*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000. ISBN 80-7106-355-X.
- FUKALA, Radek. *Sen o odplatě: Dramata třicetileté války*. Praha: Epoque (ČR), 2005. ISBN 80-86328-84-8
- KLÍMA, Arnošt. *Dlouhá válka (1618-1648)*. Praha: Slovo, 1996. ISBN 80-900148-3-6.
- KLUČINA, Petr. *Třicetiletá válka: obraz doby 1618-1648*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-663-0.
- LEDR, Josef. *Dějiny města Přelouče nad Labem*. 1. vyd. [Brno]: Garn, 2012. ISBN 978-80-86347.
- MIKULEC, Jiří, Vít VLNAS, Ivana ČORNEJOVÁ a Jiří KAŠE. *Velké dějiny zemí Koruny české VIII*. Praha: Paseka, 2008. ISBN 978-80-7185-947-5.
- PÁNEK, Jaroslav. Bílá hora ve stínu Mariánského sloupu. In *Český časopis historický*, 2020. č. 4. s. 867-893
- PERNES, Jiří, KŘÍŽEK, Leonid, DOLEJŠÍ, Josef, (a kol.). *Pod císařským praporem-Historie habsburské armády 1526-1918*. Praha: Elke Press, 2004. ISBN 80-902745-5-2.
- PETRÁŇ, Josef. *Staroměstská exekuce*. Praha: Rodiče, 2004. ISBN 80-86695-44-1/
- POLIŠENSKÝ, Josef. *Třicetiletá válka a český národ*. Praha: Naše vojsko, 1960.
- POLIŠENSKÝ, Josef. *Třicetiletá válka a evropské krize 17. století*. Praha: Svoboda, 1970.
- POLIŠENSKÝ, Josef a KOLLMANN, Josef. *Valdštejn: ani císař, ani král*. Praha: Academia, 2001. ISBN 80-200-0863-2.
- ROSŮLEK, František. *Pardubicko, Holicko, Přeloučsko: dějinný a místopisný obraz. Díl III, Místopis*. 1. vydání. Brno: Garn, 2015.

- SAKAŘ, Josef. *Dějiny Pardubic nad Labem. Díl 1., část 1, Dějinný přehled města, zámku a bývalého panství do r. 1648.* Pardubice: Město Pardubice, 1920.
- SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého. Díl 1, Chrudimsko.* Praha: Šolc a Šimáček, 1883.
- Sixt z Ottersdorfu a JANÁČEK, Josef. *O pokoření stavu městského léta 1547.* Praha: Melantrich, 1950.
- ŠEBEK, František. *Dějiny Pardubic, I. díl.* Pardubice: Městský národní výbor, 1990. ISBN 80-900069-1-4.
- UHLÍŘ, Dušan. *Drama Bílé hory.* Praha: CPress, 2015. ISBN 978-80-264-0151-3.
- VOREL, Petr. *Dějiny města Přelouče 1.* Přelouč: Městský úřad, 1999. ISBN 80-238-4119-X.
- VOREL, Petr. *Dějiny města Přelouče 2.* Přelouč: Městský úřad, 2002. ISBN 80-238-8800-5.
- VOREL, Petr. *Od pražského groše ke koruně české.* Praha: Rybka Publishers, 2000. ISBN 80-86182-36-3.
- VOREL, Petr. Zahájení „české války“ v kontextu vládního bankrotu roku 1615. In *Český časopis historický*, 2020. č. 4. s. 893-964